

Aldin Tokalic

YHTEISÖPALVELUT JA TIETOSUOJA

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Tietojenkäsittely
Tradenomi
Kevät 2011

Koulutusala Luonnontieteiden ala	Koulutusohjelma Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Tekijä(t) Aldin Tokalic	
Työn nimi Yhteisöpalvelut ja tietosuoja	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot Järjestelmän ylläpito	Ohjaaja(t) Timo Partanen Toimeksiantaja
Aika 21.1.2011	Sivumäärä ja liitteet 69+18
<p>Tämän opinnäytetyön teoriaosuuden tavoitteena oli antaa lukijalle selkeä kuva yhteisöpalvelujen ominaisuuksista ja palvelujen tietosuojan tasosta. Teoriaosuudessa tutustutaan laajasti Facebookin ominaisuuksiin, varsinkin yksityisyysasetuksiin, joilla käyttäjä hallitsee ja suojaa omia tietoja. Työssä tuodaan esille kaikki yhteisöpalveluissa esiintyvät tietosuojaongelmat käyttäen Facebookia esimerkkinä. Näiden rinnalla lukija myös saa neuvoja tietosuojaongelmien välttämiseksi.</p> <p>Työssä on myös otettu kantaa lainsäädäntöön ja puhuttu sen merkityksestä ja läsnäolosta yhteisöpalveluissa. Eri lakien määräyksiä on tarkasteltu, kuten myös käyttäjien ja yhteisöpalvelujen vastuutta lain silmissä.</p> <p>Käytännönoosuus koostuu kolmesta osasta. Ensimmäinen osa on vahvasti sidottu teoriaosuuteen, sillä Facebookin ominaisuuksien tarkastelua varten kyseisessä palvelussa luotiin kaksi testikäyttäjäprofiilia, joilla näitä ominaisuuksia käytiin tarkasti läpi. Toinen osa koostuu kahdesta haastattelusta, joilla saatiin tietoa suuren julkisen organisaation suhtautumisesta tietosuojaan, yhteisöpalveluihin ja niiden käyttöön työpaikalla. Kysely Facebookin käytöstä on käytännönoosuuden viimeinen osa. Kyselyyn osallistui lähes 300 ihmistä. Kysely antaa konkreettista tietoa Facebookin käyttäjistä ja heidän suhtautumisesta tietosuojaan, sekä heidän tietämyksestä yhteisöpalvelusta ja sen tarjoamista tietosuojaan liittyvistä asioista. Kyselyn tulokset on esitetty työssä tekstinä, taulukkoina ja kuvioina.</p> <p>Opinnäytetyö osoittaa, että yhteisöpalveluissa, varsinkin Facebookissa, on vakavia tietosuojaongelmia, ja vaikka käyttäjälle annetaan mahdollisuus muokata laajoja yksityisyysasetuksia, tiedottaminen yksityisyyteen liittyvistä asioista on huono, kuten myös käyttäjien tietotaso tietosuojan merkityksestä. Opinnäytetyön loppuun on koottu ohjeita tietosuojariskien vähentämiseksi, joiden avulla lukija voi paremmin turvata omia tietojaan yhteisöpalveluissa, ja suojata itseään vaaroilta yhteisöpalveluissa.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	yhteisöpalvelu, tietosuoja, yksityisyys
Säilytyspaikka	☐ Verkkokirjasto Theseus ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Business/Natural Sciences	Degree Programme Data Processing
Author(s) Aldin Tokalic	
Title Social networks and data privacy	
Optional Professional Studies System Administration	Instructor(s) Timo Partanen
	Commissioned by
Date 21 January 2011	Total Number of Pages and Appendices 69+18
<p>The aim of this thesis was to give to the reader a clear picture about social networks and data privacy. The theory part introduces properties of Facebook, especially the privacy settings used for managing and protecting user's data. All of the data privacy issues in social networks are also addressed, mostly by using Facebook as an example. The theory part then discusses the position and significance of legislation in social networks, and gives information about the accountability of users and social networks in the eyes of the law.</p> <p>The practical part consists of three sections. The first one is strongly connected to the theory part, because two test profiles were created in Facebook and they were used for examining the properties of Facebook. The second section comprises two interviews where a large public sector organization gave its opinions about data privacy, social networks and their use during work time. A survey about Facebook forms the third section of the practical part. Almost 300 people participated in the survey which gave information about Facebook users, their knowledge about this social network, and its data privacy policies and properties. The results of the survey in question are explained and shown with the help of charts.</p> <p>The thesis shows that social networks (especially Facebook) have serious data privacy problems. Although the opportunity to modify extensive privacy settings is given to the users; they are being poorly briefed about privacy and its importance. Instructions for reducing data privacy risks and problems in social networks are given to the reader at the end of the thesis.</p>	
Language of Thesis	Finnish
Keywords	social network, data privacy, privacy
Deposited at	☐ Electronic library Theseus ☐ Library of Kajaani University of Applied Sciences

ALKUSANAT

Työn tekijä haluaa kiittää seuraavia henkilöitä opinnäytetyöhön osallistumisesta:

Kainuun maakunta -kuntayhtymän

Tietohallintojohtaja Riitta Remsu

ICT-tukihenkilö Jarkko Leinonen

Kajaanissa, 21.1.2011.

Aldin Tokalic

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 YHTEISÖPALVELUJEN HISTORIA	3
2.1 Kehitys	3
2.2 Tunnetuimmat yhteisöpalvelut ja niiden ominaisuudet	4
2.2.1 YouTube	5
2.2.2 Wikipedia	6
2.2.3 Twitter	7
2.2.4 LinkedIn	8
2.2.5 Habbo Hotel	9
2.2.6 IRC-Galleria	10
3 FACEBOOK	11
3.1 Facebook on suosituin yhteisöpalvelu	11
3.2 Profilin luominen Facebookissa ja tietojen muokkaaminen	13
3.3 Facebookin Etusivu	15
3.4 Profiili	17
3.5 Käyttäjätili	19
4 FACEBOOKIN TIETOSUOJAOMINAISUUDET	21
4.1 Käyttäjätilin asetukset	21
4.2 Yksityisyysasetukset	22
4.2.1 Jakaminen Facebookissa	23
4.2.2 Yhteydenpito Facebookissa	26
4.2.3 Sovellukset ja sivustot	27
4.2.4 Estolistat ja Jakamisen hallinta	29
4.3 Yhteenveto tietosuoja-asetuksista	30
5 YHTEISÖPALVELUJEN PIMEÄ PUOLI, ESIMERKKINÄ FACEBOOK	31
5.1 Tietosuojariskit Facebookissa	32
5.1.1 Tietojen leviäminen	32
5.1.2 Käyttäjätietoihin pääsy luvalla	33
5.1.3 Mainosten kohdistaminen	34
5.1.4 Haittaohjelmat	35

5.1.5 Tietojen paljastaminen ja ystävät Facebookissa	38
5.1.6 Identiteettivarkaudet ja valheellisilla tiedoilla esiintyminen	39
5.1.7 Facebook-tilin poistaminen	41
5.2 Yhteisöpalvelujen tietoturvaso	41
6 LAINSÄÄDÄNTÖ JA YHTEISÖPALVELUT	42
6.1 Käyttäjien vastuu yhteisöpalveluissa	42
6.2 Valtiot ja yhteisöpalvelut	43
6.3 Sähköisen viestinnän tietosuojalaki, rikoslaki ja yhteisöpalvelut	44
6.4 EU:n uusi lakiehdotus tietosuojasta	45
7 CASE: ORGANISAATION SUHTAUTUMINEN YHTEISÖPALVELUJEN KÄYTTÖÖN, HAASTATTELUT	47
7.1 Haastattelu 1: Kainuun maakunta -kuntayhtymän tietohallintojohtaja Riitta Remsu	48
7.2 Haastattelu 2: Kainuun maakunta -kuntayhtymän ICT-tukihenkilö Jarkko Leinonen	50
7.3 Yhteenvedo haastatteluista	51
8 CASE: KYSELY FACEBOOKIN KÄYTTÖSTÄ	53
8.1 Kyselyn tulokset	53
8.2 Yhteenvedo tuloksista	55
9 OHJEITA TIETOSUOJARISKIEN VÄHENTÄMISEKSI	57
10 YHTEENVETO JA POHDINTA	61
LÄHTEET	64
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Yhteisöpalvelujen suosio nykyaikana on valtava. Niiden kautta ihmiset voivat hakea tietoja, olla yhteydessä muihin ihmisiin, jakaa tietoja itsestään ja tarkastella muiden ihmisten jättämiä tietoja. Yritykset taas tiedottavat itsestään ja tuotteistaan, eli tavoittavat asiakkaita näidenkin palvelujen kautta. Joidenkin yritysten liiketoiminta on riippuvainen yhteisöpalveluista, sillä yritysten tekemät sovellukset ja pelit toimivat ainoastaan niissä. Yhteisöpalveluilla on satoja miljoonia käyttäjiä ja näistä palveluista on tullut osa ihmisten elämää.

Yhteisöpalvelujen ympärille on kehittynyt tuottavaa liiketoimintaa. Palvelussa, jossa on paljon ihmisiä ja mahdollisuus tehdä rahaa, on myös haittaohjelmien tekijöitä ja tietojenkalastajia. Mediassa on noussut esille kysymyksiä tietosuojasta, kuten miten miljoonien ihmisten tietoja suojataan, kuka pääsee käyttämään yhteisöpalveluissa liikkuvaa dataa ja mihin tarkoituksiin. Tietosuojaongelmat johtuvat monesta eri asiasta: käyttäjä antaa liian paljon tietoja itsestään, yhteisöpalvelut eivät suojaa käyttäjien tietoja tarpeeksi hyvin ja kolmannet osapuolet jatkuvasti yrittävät kalastaa käyttäjien tietoja. Profiilin tekeminen yhteisöpalveluissa on helppoa eikä vaadi yleensä varmennusta, joten identiteettivarkauksia tapahtuu ja yhteisöpalvelut ovat myös seksirikollisten työkalu. Aihe on siis ajankohtainen ja tärkeä.

Tässä työssä tutkitaan yhteisöpalvelujen ominaisuuksia ja tietosuojan tasoa niissä. Asia tutkitaan Facebookin kautta, sillä Facebook on suosituin ja eniten käytetty yhteisöpalvelu. Työssä selvitetään käyttäjien tietotaso asiasta, kuten myös kuinka tärkeä tietosuoja on heille. Katsotaan myös missä asioissa tietosuoja on puutteellinen ja mitä asioita täytyy parantaa. Työssä otetaan kantaa lainsäädäntöön ja kuinka tarpeellinen se on yhteisöpalvelujen maailmassa.

Tavoitteena on rakentaa kokonaisuus, jonka avulla annetaan työn lukijalle kuva yhteisöpalveluista ja tietosuojan tasosta niissä. Työn avulla lukija tutustuu tarkemmin Facebookin ominaisuuksiin ja saa tietoja Facebookin tietosuojan tasosta. Lukija saa myös ohjeita tietosuojariskien vähentämiseksi.

2 YHTEISÖPALVELUJEN HISTORIA

Yhteisöpalvelujen tarkoituksena on tuoda ihmiset yhdelle sivustolle kommunikoimaan ja jakamaan tietoja ja ideoita keskenään. 1990-luvulla nähtiin yhteisöpalveluja, jotka toimivat tällä periaatteella, esimerkiksi Theglobe.com ja GeoCities. Kuitenkaan, käyttäjillä ei ollut vielä vapautta muokata palveluja ja tehdä niistä persoonallisia. 2000-luvulla tilanne muuttui täysin ja tällaisesta ajattelusta tuli yhteisöpalvelujen uusi ilme. Friendster perustettiin vuonna 2002 ja se oli ensimmäinen kansainvälisesti suosittu yhteisöpalvelu, jossa käyttäjä sai muokata ja kontrolloida käytettävissä olevia palveluja. Samana vuonna MySpace ja LinkedIn perustettiin. Vuoteen 2005 mennessä MySpace oli suosituin niistä kaikista. Vuonna 2006, kaksi vuotta vanha Facebook, avasi ovet maailmalle ja siitä tuli maailmaan nopeiten kasvava sivusto, jolla on yli 500 miljoonaa aktiivista käyttäjää ympäri maailmaa. (Digital Trends 2009.)

2.1 Kehitys

Yhteisöpalvelujen esikuvana voidaan pitää BBS:iä, eli Bulletin Board Systemiä, joka kehitettiin jo 1970-luvulla. BBS on lankapuhelinverkkoon liitetty tietokone, jonka ohjelmisto vastaanottaa yhteydenottoja (datapuheluita) muilta käyttäjiltä. Tämän tietokoneen avulla käyttäjät pystyivät kommunikoimaan keskenään esimerkiksi keskustelualueiden avulla, sekä vaihtamaan ajatuksia ja tiedostoja. BBS oli tietotekniikka-alan harrastajien käytössä oleva palvelu, joka sai suosiota 1980-luvulla, esimerkiksi BBS-palveluista koostuva verkosto FidoNet peitti suuren osan maapalosta ja sen avulla oli mahdollista siirtää dataa, esimerkiksi viestejä ja tiedostoja. BBS:n suosio kuitenkin romahti Internetin suosion myötä. (GigaOM 2008.)

CompuServe sai myös alkunsa 1970-luvulla. Alun perin se oli tarkoitettu ainoastaan yrityskäyttöön, mutta tämä asia muuttui 1980-luvulla. CompuServe oli ensimmäinen suuri verkkopalvelu USA:ssa. Sen avulla käyttäjät saivat jakaa tiedostoja ja lukea uutisia ja tapahtumia. Se oli ensimmäinen vuorovaikutteinen palvelu, sillä käyttäjä voi liittyä tuhansiin keskusteluforumeihin keskustelemaan muiden käyttäjien kanssa eri aiheista. CompuServe:n suosio laski AOL:n myötä. AOL (America Online) on perustettu 1980-luvulla ja se oli Internet ennen Internetiä, sillä AOL:llä oli suuri verkkoyhteisö ja uudenlaiset palvelut. Yksi niistä oli käyttäjäprofiilimainen palvelu, eli käyttäjät siis laittoivat erilaisia tietoja itsestään verkkoyhteisöissä.

(Digital Trends 2009.) Nykyisin AOL tarjoaa edelleenkin Internet-palveluja ja sillä on noin 20 miljoona asiakasta (AOL 2010).

Vuonna 1985 perustettiin The WELL, ja voidaan sanoa että verkkoyhteisöliike syntyi tämän palvelun ansiosta. The WELL on vastuussa myös virtuaaliyhteisö-termin olemassa olost; Howard Rheingold käytti termiä virtuaaliyhteisö kun hän oli kirjoittamassa omista kokemuksista tästä palvelusta. The WELL on tarkoitettu keskustelupaikaksi ja sellaisena se toimii tänäkin päivänä. Keskusteluaiheet ovat laajat ja käyttäjät käyttävät oikeita nimiään. Palvelu on maksullinen (100 \$ tai 150 \$ vuodessa) ja sillä on noin 4000 käyttäjää. (The WELL 2010.)

1990-luvulla nähtiin yhteisöpalveluja, jotka toivat ihmisiä yhdelle sivustolle keskustelemaan ja jakamaan tiedostoja ja ideoita. Theglobe.com ja GeoCities ovat hyvät esimerkit sen ajan yhteisöpalveluista. Theglobe.com oli verkkoyhteisö, jolla oli käyttäjiä ympäri maailmaa, ja käyttäjät saivat julkaista sisältöjä ja olla interaktiivisesti muiden käyttäjien kanssa yhteydessä (theglobe.com 2009). GeoCities koostui käyttäjien tekemistä web-sivustoista. Käyttäjät valitsivat kaupungin, jonne he halusivat sijoittaa oman sivuston. Kaupungit olivat yhteisöjä, joilla oli erilaiset aiheet (esimerkiksi urheilu, tekniikka tai viihde). Esimerkiksi jos sivusto kertoi viihteestä, se sijoitettiin Hollywoodiin, tästä periaatteesta johtui siis palvelun nimi. Yhteisöissä, eli kaupungeissa, käyttäjät ovat voineet kommunikoida keskenään. Yahoo osti tämän yrityksen kolmella miljardilla dollarilla ja jatkoi sen toimintaa, mutta sulki kuitenkin palvelun vuonna 2009. (Digital Trends 2009.)

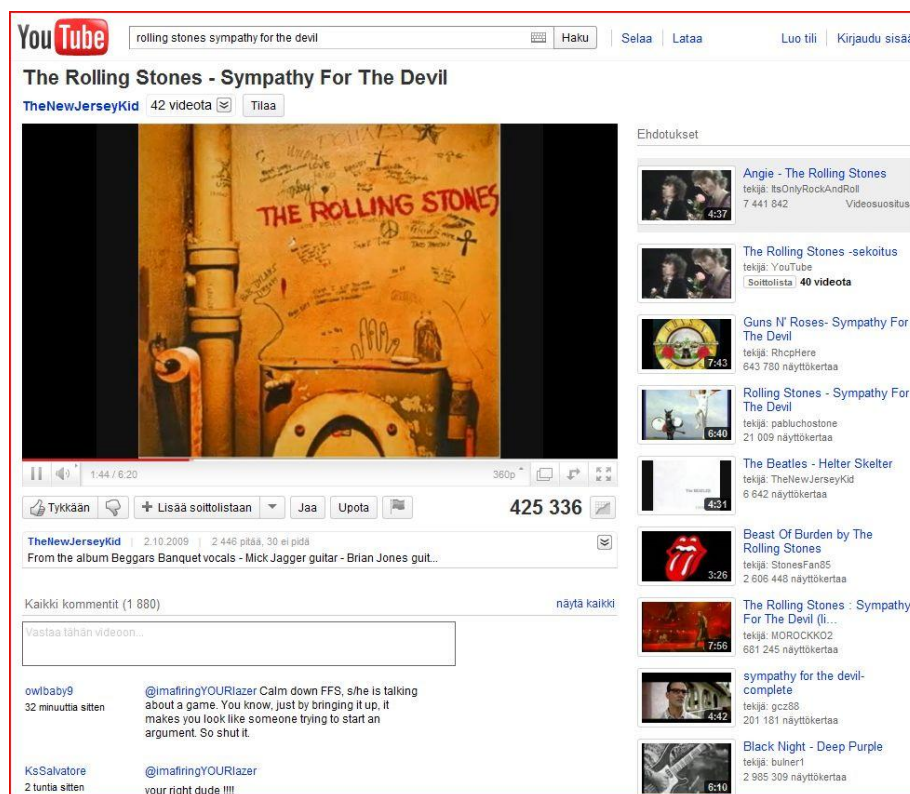
Yhteisöpalvelut 1990-luvulla eivät olleet käyttäjien muokattavissa ja niistä ei oikeastaan saanut persoonallisia. Tilanne muuttui 2000-luvulla. Vuonna 2002 perustettiin Friendster ja se oli ensimmäinen yhteisöpalvelu, jossa käyttäjä sai tehdä profiilistaan persoonallisen. Samana vuonna perustettiin MySpace ja LinkedIn. MySpace:sta tuli suosituin, mutta sen suosio laski Facebookin myötä. (Digital Trends 2009.)

2.2 Tunnetuimmat yhteisöpalvelut ja niiden ominaisuudet

Tällä hetkellä maailmassa on satoja yhteisöpalveluja, ja seuraavaksi tarkastellaan joitakin suosituimpia yhteisöpalveluja ja niiden ominaisuuksia. Facebook on kaikista suosituin ja se on tämän työn kohteena, joten sitä käsitellään laajasti seuraavassa luvussa. Palvelujen tietosuojao-minaisuuksia ei tarkastella tässä vaiheessa.

2.2.1 YouTube

YouTube on perustettu vuonna 2005 ja Google Inc. osti sen vuonna 2006. YouTube on maailman suosittu video-verkkoyhteisö. Tämän palvelun kautta miljoonat käyttäjät jakavat, katsovat ja etsivät erilaisia videomateriaaleja. Käyttäjät itse tekevät videoita, tallentavat kameran erilaisia tapahtumia, temppeja, puheita, ohjeita, esityksiä, jne. YouTubeista löytyy myös viihdemaailmaan liittyviä videoita, esimerkiksi elokuvien ja sarjojen pätkiä ja musiikkivideoita. YouTube antaa käyttäjälle helpon tavan ladata ja jakaa videoleikkeitä YouTube-sivuston kautta, mutta myös muiden verkkosivustojen, blogien, sähköpostin ja mobiililaitteiden kautta. Kaikki voivat katsoa videoita YouTubeissa ja palvelun kautta on mahdollista etsiä harrastukseen tai kiinnostukseen liittyviä videoita. Palvelussa käyttäjä pystyy myös katsomaan videoita maailman tapahtumista, erikoisuuksista ja kummallisuuksista. Videoita on myös mahdollista kommentoida. (YouTube 2010.) Kuvassa 1 on esitetty esimerkki videon katsomisesta YouTubea kautta ja samalla on annettu kuva palvelun käyttöliittymästä.

Kuva 1. Videon katsominen YouTubeissa.

2.2.2 Wikipedia

Wikipedia perustettiin vuonna 2001 ja se on Internetissä julkaistava ilmainen vapaan sisällön tietosanakirja, joka perustuu wiki-tekniikkaan. Wikipedia kirjoitetaan kymmenillä kielillä ja se on laajentunut lähes kaikkialle maailmaan. Käyttäjät itse kirjoittavat Wikipedian artikkeleita, ja lähes jokainen käyttäjä, joka on rekisteröinyt sivustolle, voi muokata artikkeleiden sisältöä. Wikipedia on siis käyttäjien luoma tietosanakirja. Wikipedian perustaja Jimmy Wales on kertonut palvelusta seuraavasti: ”Kuvittele maailma, jossa kaikilla on vapaa pääsy kaikkeen ihmilliseen tietämykseen. Se on tehtävämme.” Kaikki voivat käyttää Wikipedian sisältöä ilmaiseksi, kunhan tietysti samat oikeudet tarjotaan edelleen ja alkuperäinen lähde mainitaan. Wikipedian kuvituksen tärkeimpänä lähteenä toimii media-arkisto Wikimedia Commons, joka sisältää yli 6,5 miljoonaa vapaasti levitettävää kuvaa ja muuta mediatiedostoa. (Wikipedia 2010 a.)

Suomenkielinen Wikipedia perustettiin vuonna 2002 ja suomenkielisiä artikkeleita on noin 255 000 (Wikipedia 2010 b). Englanninkielisiä artikkeleita on yli 3,4 miljoonaa, ja yhteensä Wikipediassa on noin 17 miljoonaa artikkelia (Wikipedia 2010 a). Alla olevassa kuvassa (kuva 2) on esillä Wikipedian sivusto ja esimerkki artikkelista.

The image shows a screenshot of the Wikipedia article titled "History of Wikipedia". The page is in English and features a sidebar on the left with various language options. The main content area includes a "History" section with a sub-section "Main article: History of Wikipedia". The text describes the origins of Wikipedia as a complementary project to Nupedia, a free online English-language encyclopedia project. It mentions that Nupedia was founded on March 9, 2000, under the ownership of Bomis, Inc., a web portal company. Its main figures were Jimmy Wales, Bomis CEO, and Larry Sanger, editor-in-chief for Nupedia and later Wikipedia. Nupedia was licensed initially under its own Nupedia Open Content License, switching to the GNU Free Documentation License before Wikipedia's founding at the urging of Richard Stallman.

The article also mentions that Larry Sanger and Jimmy Wales founded Wikipedia. While Wales is credited with defining the goal of making a publicly editable encyclopedia, Sanger is usually credited with the strategy of using a wiki to reach that goal. On January 10, 2001, Larry Sanger proposed on the Nupedia mailing list to create a wiki as a "feeder" project for Nupedia. Wikipedia was formally launched on January 15, 2001, as a single English-language edition at www.wikipedia.com and announced by Sanger on the Nupedia mailing list. Wikipedia's policy of "neutral point-of-view" was codified in its initial months, and was similar to Nupedia's earlier "nonbiased" policy. Otherwise, there were relatively few rules initially and Wikipedia operated independently of Nupedia.

The article further states that Wikipedia gained early contributors from Nupedia, Slashdot postings, and web search engine indexing. It grew to approximately 20,000 articles and 18 language editions by the end of 2001. By late 2002, it had reached 26 language editions, 46 by the end of 2003, and 161 by the final days of 2004. Nupedia and Wikipedia coexisted until the former's servers were taken down permanently in 2003, and its text was incorporated into Wikipedia. English Wikipedia passed the two-million article mark.

There is a graph showing the article count for the English Wikipedia from January 10, 2001, to September 9, 2007. The graph shows a steady increase in the number of articles over time, reaching approximately 2 million articles by the end of 2004.

The page also includes a sidebar with language options, a "History" section, and a "Main Page of the English Wikipedia on October 20" section.

Kuva 2. Wikipedian artikkeli.

2.2.3 Twitter

Twitter on vuonna 2006 perustettu yhteisöpalvelu, jossa käyttäjät pystyvät lähettämään ja lukemaan toistensa päivityksiä Internetissä. Twitterillä on noin 175 miljoonaa käyttäjää ja käyttäjät kirjoittavat noin 95 miljoonaa päivitystä päivässä. (Twitter 2010.) Päivitykset tai viestit eli twiitit (englanniksi tweet) voivat sisältää korkeintaan 140 merkkiä. Käyttäjä voi kirjoittaa, lähettää ja vastaanottaa näitä viestejä Twitterin web-sivuston kautta, matkapuhelimien sovelluksilla, tekstiviesteinä tai RSS-syötteinä. (EDUCASE 2007.)

Päivitykset ovat hyvin erilaisia, esimerkiksi jotkut ottavat kantaa poliittisiin asioihin toiset taas kertovat mitä he söivät tai ostivat. Käyttäjä itse päättää kenen päivityksiä hän haluaa seurata ja itse käyttäjän päivityksiä muut voivat seurata. Julkisuden henkilöillä on yleensä paljon seuraajia, esimerkiksi tällä hetkellä laulaja Lady Gagalla on 7 197 050 seuraajaa (kuva 3).

ladygaga Verified Account

Name Lady Gaga
Location New York, NY
Web <http://www.ladygaga.com>
Bio mother monster

146,312 following 7,197,050 followers 145,130 listed

Tweets 537

Favorites

Following

View all...

RSS feed of ladygaga's tweets

Why were my Thanksgiving tweets removed. Dear Twitter Censor, is it because I called my casserole a bitch? Or because I said Brooklyn? [#help](#)

14 minutes ago via web

<http://twitpic.com/3935tz> - It is a promising morning when your eyelash falls in your Folgers.
10:52 PM Nov 21st via Twitter for BlackBerry®

<http://twitpic.com/38lx1r> - Studio Banditos
12:02 PM Nov 20th via Twitter for BlackBerry®

When Punk-tius comes to kill the King upon his throne, I'm ready for their stones - Mother Monster
4:40 PM Nov 19th via Twitter for BlackBerry®

POSH! has been one of my closest friends for years, and on tour w me now. He's brilliant, watch <http://www.youtube.com/watch?v=IwJUzYYB38>
1:45 PM Nov 19th via web

Endless melodies, hooks, + poetry sledge-hammering my skull. It won't be much longer, its almost perfect. But I (we) don't want almost.
5:26 AM Nov 17th via web

Kuva 3. Twitterin sivusto: laulaja Lady Gagan profiili.

2.2.4 LinkedIn

LinkedIn on yhteisöpalvelu, joka ei ole tarkoitettu vapaa-ajan viettoon. Se on verkostoitumisväline, jonka kautta käyttäjä voi etsiä työelämään liittyviä asioita. Palvelun periaatteena on luoda yhteyksiä tai suhteita työelämässä olevien ihmisten välillä. LinkedInissa työntekijät voivat laatia CV:n, etsiä työpaikkoja ja tietoja yrityksistä, luoda kontakteja muiden käyttäjien kanssa ja kertoa mahdollisista kiinnostuksista työelämään liittyvistä asioista. Käyttäjä voi myös ilmoittaa kiinnostavasta työpaikasta LinkedInissa olevalle kaverille. Yritykset taas pystyvät etsimään uusia sopivia työntekijöitä ja ilmoittamaan uusista vapautuneista työpaikoista. Esimerkiksi Google, Oracle, eBay, Yahoo! ja Microsoft hyödyntävät tämän yhteisöpalvelun ominaisuuksia (Tietoviikko 2010.)

LinkedIn on perustettu vuonna 2002 ja sillä on yli 85 miljoonaa käyttäjää. Sen käyttö on ilmaista, mutta on olemassa myös maksullinen profiili, joka sisältää enemmän ominaisuuksia ja se maksaa kuukaudessa 24,95 \$. (LinkedIn 2010.) Palvelun käyttöliittymä (kuva 4) on yksinkertainen ja sitä on helppoa käyttää.

The image shows a screenshot of a LinkedIn profile page. At the top, the LinkedIn logo and 'Account Type: Basic' are visible. The user's name is 'test test' and their current position is 'ICT at Kainuu' in Finland. The profile is 25% complete, and there are several tips provided to improve it, such as adding a picture, education, and a summary. The page also features a search bar, navigation tabs (Home, Profile, Contacts, Groups, Jobs, Inbox, More), and a list of profile sections like Current, Past, Education, Recommendations, Connections, Websites, Twitter, and Public Profile.

Kuva 4. LinkedIn-sivusto: profiili.

2.2.5 Habbo Hotel

Suomalainen Sulake Corporation Oy perusti Habbo Hotelin vuonna 2002. Virtuaaliyhteisöllä on noin 185 miljoonaa käyttäjää ympäri maailmaa. Habbo Hotel on selaimessa toimiva graafinen ympäristö, joka on suunnattu yli 10-vuotiaille ja jossa käyttäjät liikkuvat omilla hahmoilla, keskustelevat ja ostavat erilaisia tavaroita Habbo-kolikoilla. Käyttäjä voi mukauttaa oman hahmon ulkonäköä. Hotelleita on kymmeniä ja ne ovat maakohtaisia. Jokaisessa hotellissa on huoneita, joissa käyttäjä voi käydä. Tällä hetkellä palvelussa on yli 120 miljoonaa käyttäjien luomaa huonetta. Habbo Hotelissa liikutaan siis omalla virtuaalihahmolla ympäri hotellia, mennään eri huoneisiin ja keskustellaan muiden käyttäjien kanssa (kuva 5). Palvelun käyttö on ilmaista, mutta virtuaalihuonekalujen ostaminen on maksullista ja osa käyttäjistä käyttää rahaa näiden tavaroiden ostamiseen. (Sulake 2010 a.)

Kuva 5. Habbo Hotel: käyttäjät liikkuvat ja keskustelevat hotellin huoneessa.

2.2.6 IRC-Galleria

IRC-Galleria ei ole kansainvälinen yhteisöpalvelu, mutta Suomen suurimpana yhteisöpalveluna se on mainitsemisen arvoinen. Tomi Lintela perusti IRC-Gallerian vuonna 2000. Sulake Corporation Oy :stä tuli IRC-Gallerian omistaja vuonna 2007 kun se osti Dynamoidin, yrityksen joka oli yhteisöpalvelun takana. (Sulake 2010 b.)

IRC-Galleriassa suomalaiset rekisteröityneet käyttäjät voivat lisätä valokuvia ja tietoja itsestään ja kommentoida valokuvien alle (kuva 6). Yhteisöpalvelussa on myös erilaisia ryhmiä, joihin käyttäjät voivat liittyä. Suomessa palvelulla on yli puoli miljoonaa käyttäjää. 74 % nuorista suomalaisista (15 - 24 -vuotiaat) käyttää IRC-Galleriaa. Palveluun ladataan joka päivä noin 60 000 valokuvaa ja kirjoitetaan noin 50 000 kommenttia. (Sulake 2010 b.)

IRC-Gallerian versio on myös olemassa tällä hetkellä Saksassa nimellä IRC-Galerie (Sulake 2010 b). Palvelulla on yli 90 000 rekisteröitynyttä käyttäjää (Irc-Galerie 2010).

Syntymäpäivä
23.6.1994 (16,43 vuotta)

Asuinpaikka
Helsinki

Yhteisöt

Fancubit
Smosh

Mielipiteet
★ Quitter on perseestä!

Muoti ja bileet
Adidas

Musiikki
D12
Immortal Technique
jodarak
Juno
Kemmuru
Ruudolf
Spin FM
STEEN1
- [redacted] +

Paikkakunnat ja alueet
Helsinki
Stadi
Tapanila

Tapahtumat
★ Amazing MetroRace '10
★ AMR-kilpailijat 09
★ AMR-suunnittelu
HELSINKI HIP HOP FESTIVA...
★ Nelosen Iloitutus@Hernesaari ...
★ Nelosen Iloitutus@Rajasaari 9....
Rock The Bells @ Helsingin Jä...

Tietokoneet ja Internet
Nokia N8

Näkyvyys
Nokia N8:lla otettu - kesätyöpaita... :D

Luokiteltu yhteisöihin
Helsingin nuorisosiainkeskus Muut, Helsinki Paikkakunnat ja alueet, Nokia N8 Tietokoneet ja Internet Stadi Paikkakunnat ja alueet

Etkö vielä ole jäsen?

Rekisteröidy!

Valitse nimerkki:

Liity!

Rekisteröityneenä käyttäjänä voisit
Lukea ja kirjoittaa kommentteja, kirjoittaa blogia ja keskustella muiden käyttäjien kanssa lukuisissa yhteisöissä.

Kuva 6. IRC-Galleria: profiilille lisätty valokuva, jonka alle voi kirjoittaa kommentteja.

3 FACEBOOK

Mark Zuckerberg, Dustin Moskovitz, Eduardo Saverin ja Chris Hughes perustivat Facebookin vuonna 2004. Alussa Facebookia käytettiin Harvardin yliopistossa ja sitten myös Yalen ja Stanfordin yliopistoissa. Muutamassa kuukaudessa Facebook levisi amerikkalaisiin yliopistoihin. Kahden vuoden jälkeen palvelulla oli 5,5 miljoonaa käyttäjää. Vuonna 2006 sitä laajennettiin, se ei ollut enää ainoastaan opiskelijoiden käytössä, vaan työyhteisöt pääsivät myös mukaan palveluun, ja melko pian sen jälkeen Facebook avattiin kaikille halukkaille. (Haasio 2009, 12.)

Suomessa Facebook alkoi varsinaisesti levitä vuonna 2007 ja palvelun suomenkielinen versio valmistui vuonna 2008. Facebookin Finland-verkostossa vuonna 2009 oli yli miljoona käyttäjää. (Haasio 2009, 13.) Facebookia voidaan käyttää yli 70 kielellä ja yhteisöpalvelulla on yli 500 miljoonaa käyttäjää. Palvelussa on yli 900 miljoonaa objektia (sivut, ryhmät, tapahtumat ja yhteisöt) ja sen kautta jaetaan yli 30 miljardia kappaletta sisältöä (linkit, uutiset, kirjoitukset, valokuvat, jne.) joka kuukausi. Facebookissa on yli 550 000 sovellusta ja yli miljoona web-sivustoa on integroinut yhteisöpalvelun osaksi palveluistaan. Yli 200 miljoonaa ihmistä käyttää Facebookia myös mobiililaitteiden kautta ja yli 200 mobiilioperaattoria 60 maassa edistää yhteisöpalvelun tarjoamia mobiilipalveluja. (Facebook 2010 a.)

3.1 Facebook on suosituin yhteisöpalvelu

Yhteisöpalvelut ovat osoittaneet, että sosiaalisuus ja uteliaisuus ovat ihmisten vahvoja ominaisuuksia. Ihmiset kaipaavat toistensa seuraa ja ihmisille on tärkeää tietää mitä ystäville ja kavereille kuuluu, ja mitä on tapahtumassa heidän elämässään. Facebookin avulla nämä asiat toteutuvat, ja samalla saadaan vielä mahdollisuuden ruokkia uteliaisuutta katsomalla tuttavien kirjoituksia ja valokuvia. Tämän lisäksi Facebookin suurin vahvuus on ehkä sen monipuolisuus; yhteisöpalvelussa yksinkertaisesti liikkuu valtavasti tietoja ja sovelluksia, joten varmasti jokainen löytää oman kiinnostuksen kohteen.

Facebook tarjoaa käyttäjille ainakin seuraavat palvelut:

- 1) Yhteydenpito ystävien kanssa
- 2) Vanhojen ystävien löytäminen
- 3) Verkostoituminen samanhenkisten ihmisten kanssa
- 4) Pelaaminen
- 5) Persoonallisuustestien tekeminen
- 6) Valokuvien jakaminen
- 7) Reaaliaikainen keskustelu
- 8) Eri harrasteryhmiin yms. liittyminen ja niissä toimiminen
- 9) Omien ryhmien luominen esimerkiksi yhdistykselle tms.
- 10) Seuranhaku

(Haasio 2009, 11)

Facebookin kautta kommunikoidaan siis tuttavien kanssa. Tietyille ihmisille Facebookista on saattanut muodostua tärkeä yhteydenpitoväline ja erityisesti silloin, jos välimatka on pitkä, Facebookin kautta on helppoa tavoittaa tuttavii (Haasio 2009, 11).

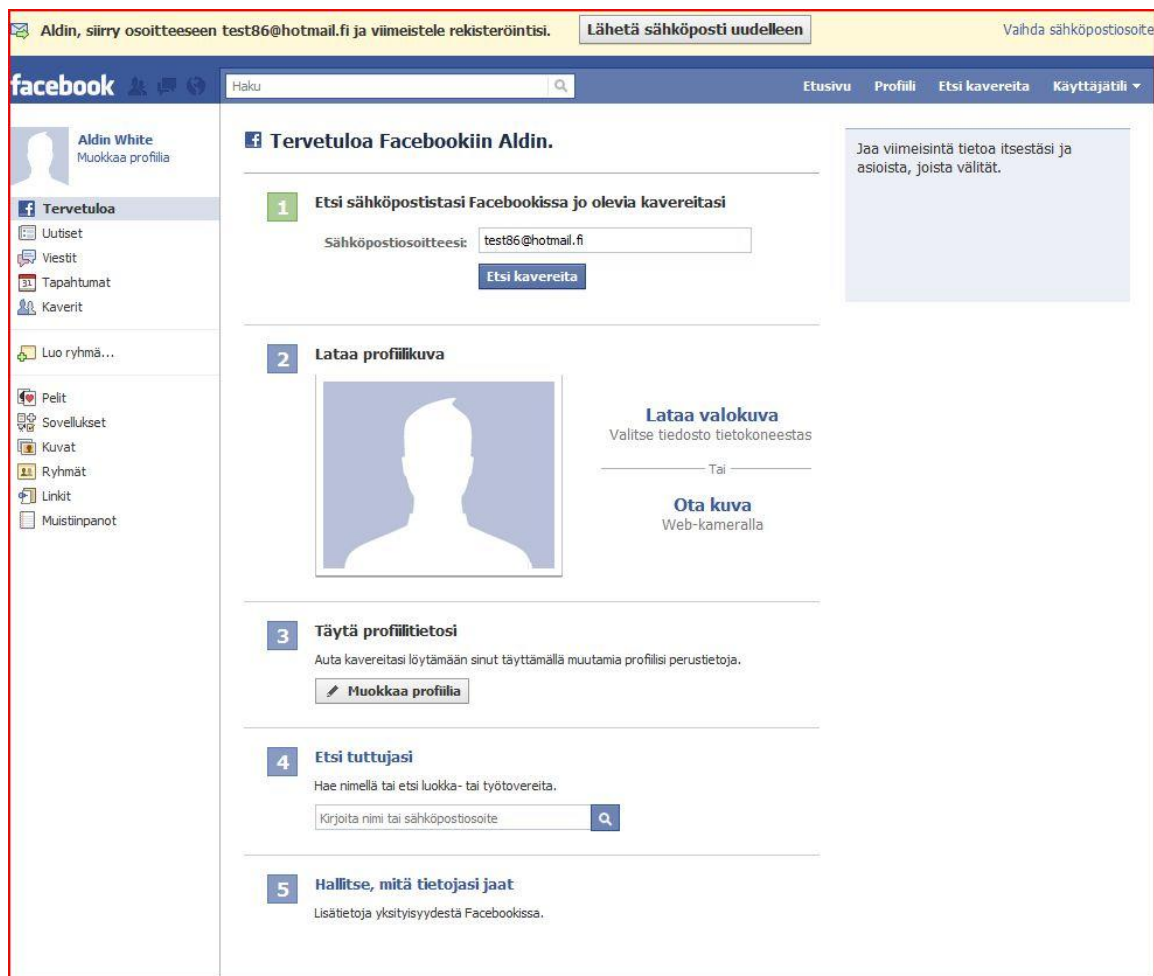
Facebookissa kavereihin voi pitää yhteyttä kirjoittamalla tilapäivityksiä ja niiden kommentoinnilla. Kaikkia muita linkkejä, valokuvia ja suurinta osaa ilmoituksista on myös mahdollista kommentoida. Kaverin profiilille eli seinälle on myös mahdollista kirjoittaa viestejä ja jättää linkkejä, videoita ja valokuvia. Facebookilla on myös oma sisäinen sähköposti, jota voidaan käyttää kun halutaan viestiä luottamuksellisesti ryhmän tai kaverin kanssa. Chatin avulla käyttäjä voi keskustella kavereiden kanssa reaaliaikaisesti. Reaaliaikainen viestintä onkin yksi Facebookin vahvuuksista. Aikaa voi myös viettää käyttämällä erilaisia sovelluksia, eli käyttäjä voi pelata erilaisia pelejä, tehdä testejä, jne. Yksityiset henkilöt ja yritykset tekevät näitä sovelluksia, joista ne saavat mainostamiseen kautta taloudellista hyötyä. (Haasio 2009, 39 - 45, 55.) Facebookin ominaisuuksiin tutustumista varten luottiin kaksi Facebook-profiilia Aldin White ja Aldin Black, joilla tarkasteltiin Facebookin toimintoja.

3.2 Profiilin luominen Facebookissa ja tietojen muokkaaminen

Rekisteröityminen Facebookin käyttäjäksi on yksinkertaista. Mennään osoitteeseen <http://www.facebook.com> ja täytetään tarvittavat tiedot (nimi, sähköpostiosoite, salasana, sukupuoli ja syntymäaika) ja klikataan ”Rekisteröidy” -painiketta (kuva 7). Henkilötietojen ei ole pakko olla totuudenmukaisia, mutta ajatuksena on, että Facebookissa kaikki ovat oikealla identiteetillään (Haasio 2009, 17). Seuraavassa vaiheessa Facebook antaa mahdollisuuden heti etsiä Facebookissa olevia kavereita sähköpostin kontaktien avulla. Vaihe on mahdollista myös ohittaa. Sitten Facebook kysyy käyttäjän perustietoja (koulutus, työnantaja) ja antaa käyttäjälle mahdollisuuden määritellä profiilikuvan. Nämäkin vaiheet on mahdollista ohittaa.

Kuva 7. Rekisteröityminen Facebookiin.

Sen jälkeen siirrytään Tervetuloa Facebookiin -näkömään, jossa käyttäjälle annetaan mahdollisuus etsiä tuttavien Facebookissa sähköpostin avulla, ladata profiilikuva, täyttää profiilitietoja, etsiä hakusanoilla ihmisiä ja hallita tietosuojan asetuksia (kuva 8). Sivun ylläpuolella Facebook muistuttaa, että rekisteröinti on valmis vasta sitten kun käyttäjä on käynyt omassa sähköpostissa ja viimeistelyt rekisteröinnin klikkaamalla Facebookin lähettämää linkkiä, joten on parasta ensin käydä hoitamassa tämä asia. Linkin kautta selaimessa avautuu uusi Tervetuloa Facebookiin -näkömä ja Facebook ilmoittaa, että rekisteröinti on suoritettu onnistuneesti.

Kuva 8. Facebook toivottaa tervetulleeksi ja antaa mahdollisuuden muokata profiilia.

Profiilin luomisen kannalta on tärkeää täyttää omat profiilitiedot. Profiilia voi muokata koska tahansa, siitä voi poistaa tai siihen voi lisätä tietoja ja profiilin lakkautuminen on myös mahdollista. Käyttäjän on hyvää miettiä mitä tietoja hän haluaa paljastaa muille. (Haasio 2009, 19.) Tiedot on jaettu kuuteen ryhmään (kuva 9): perustiedot, profiilikuva, parisuhteet, koulutus ja työ, tykkäämiset ja kiinnostukset sekä yhteystiedot. Jokainen ryhmä sisältää useita kohtia, esimerkiksi Koulutus ja työ -kohdan alta löytyvät seuraavat asiat:

- Lukio/ammattikoulu
- Korkeakoulu/yliopisto
- Työnantaja

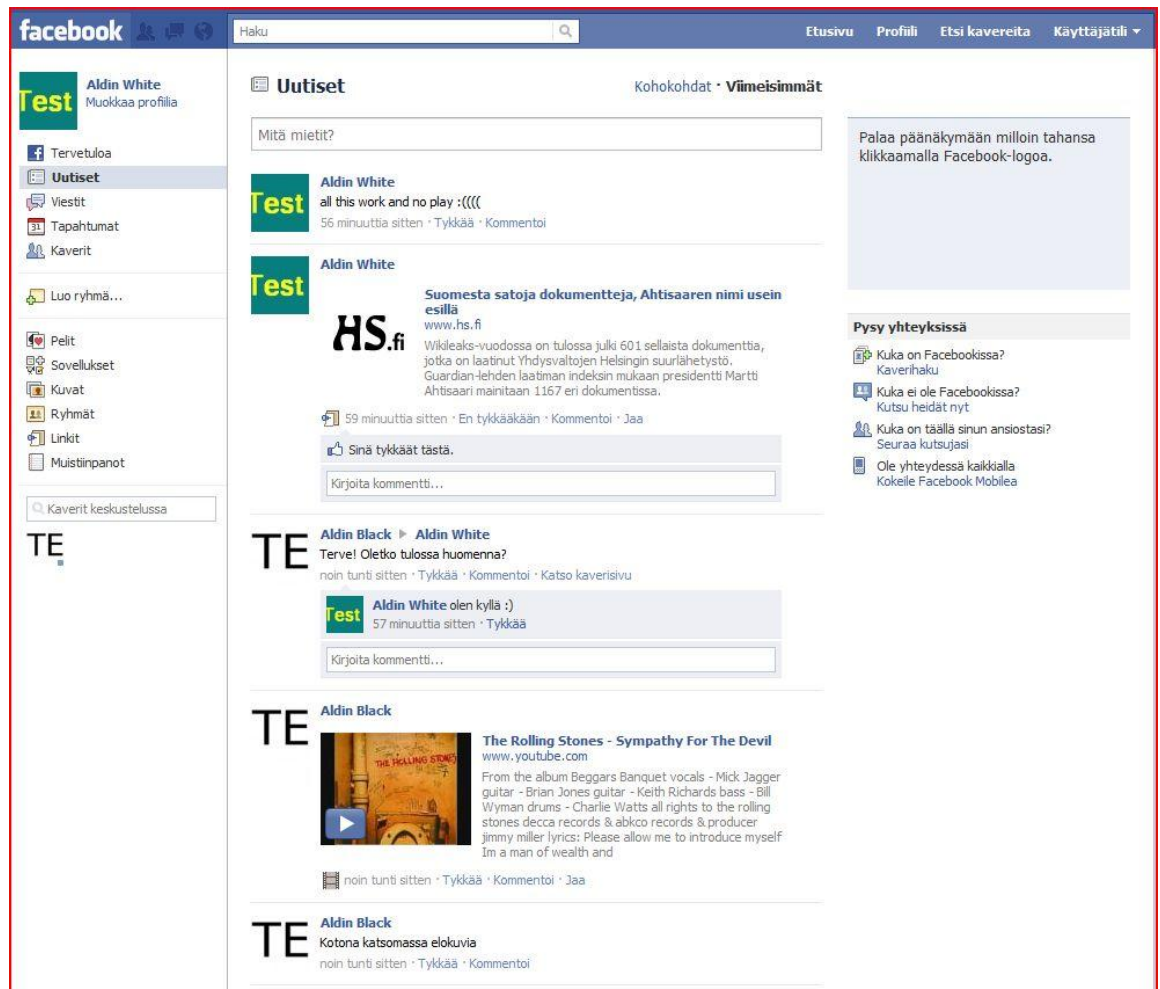
Kuva 9. Tiedot -välilehti tarjoaa käyttäjälle mahdollisuuden muokata tietojaan.

Tiedot saa esille klikkaamalla Muokkaa profiilia -linkkiä, joka sijaitsee profiilikuvan vieressä. On tärkeää myös mainita että periaatteessa käyttäjän ei tarvitse laittaa juuri mitään tietoja. (Haasio 2009, 21).

3.3 Facebookin Etusivu

Facebookissa on monipuoliset ominaisuudet ja toiminnot. Kun käyttäjä kirjautuu sisään Facebookiin, näytölle ilmestyy neljään osaan jaettu Etusivu (kuva 10). Sivun vasemmasta laidasta löytyvät pikalinkit Uutiset, Viestit, Tapahtumat, Kaverit, Luo Ryhmä... (sen avulla käyttäjä voi luoda uuden ryhmän esimerkiksi fanisivun), Pelit, Sovellukset, Kuvat, Ryhmät, Linkit, Muistiinpanot. Linkkejä tulee lisää käytön myötä ja käyttäjä itse voi vaikuttaa mitä linkkejä näytetään. Linkkien alla näytetään kaverit jotka ovat chatissa, silloin kun käyttäjällä itsellä on chati päällä. Oikealla laidalla sijaitsevat Tapahtumat (kavereiden syntymäpäivät, tapahtumat

joihin käyttäjä on ilmoittautunut osallistumaan), Kutsut (kaveripyynnöt, sivuehdotukset, pelikutsut ja muut mahdolliset) ja Pysy yhteyksissä ja Ota yhteyttä kavereihisi -osiot.

Kuva 10. Näkymä kirjautumisen jälkeen: Etusivu.

Etusivun vasemmalla puolella ovat pikalinkit, oikealla tapahtumat ja kutsut. Etusivulle käyttäjä pääsee klikkaamalla sinisen palkin Etusivu tai Facebook -linkkiä. Etusivun keskellä ovat Uutiset, jossa käyttäjä näkee omat, ryhmien ja kavereiden kirjoittamat tilapäivitykset, jättämät valokuvat ja linkit (uutiset, YouTuben videot, jne.), pelisuoritukset ja muut mahdolliset kirjoitukset ja jaetut tiedot. Jokaisen linkin tai kirjoituksen käyttäjä voi kommentoida tai ilmoittaa pitävänsä niistä käyttäen Tykkää -linkkiä.

Ylläpuolella oleva horisontaalinen sininen palkki sisältää Facebook-linkin vieressä kolme kuvallista toimintoa (kuva 10). Kaveripyynnöiden kautta tulevat reaaliaikaiset ilmoitukset uusista kaveripyynnöistä, joita käyttäjä voi hyväksyä tai hylätä riippuen tietysti siitä haluaako hän olla yhteydessä pyynnön lähettäneen ihmisen kanssa. Tämän toiminnon kautta on myös mahdol-

lista etsiä kavereita. Viestit-toiminto on Facebookin sisäinen postipalvelu, joka toimii tavallisen sähköpostin tavoin, postia voi lähettää kenelle tahansa Facebookin käyttäjälle. Toiminto ilmoittaa myös reaaliaikaisesti saapuneista viesteistä. Ilmoitukset -toiminnon kautta käyttäjä saa reaaliaikaiset ilmoitukset kaikista käyttäjään liittyvistä tapahtumista. Esimerkiksi ilmoitus tulee silloin kun joku kaveri kirjoittaa kommentin linkistä, tilapäivityksestä tai valokuvasta joka on käyttäjän seinällä tai johon käyttäjä on merkitty.

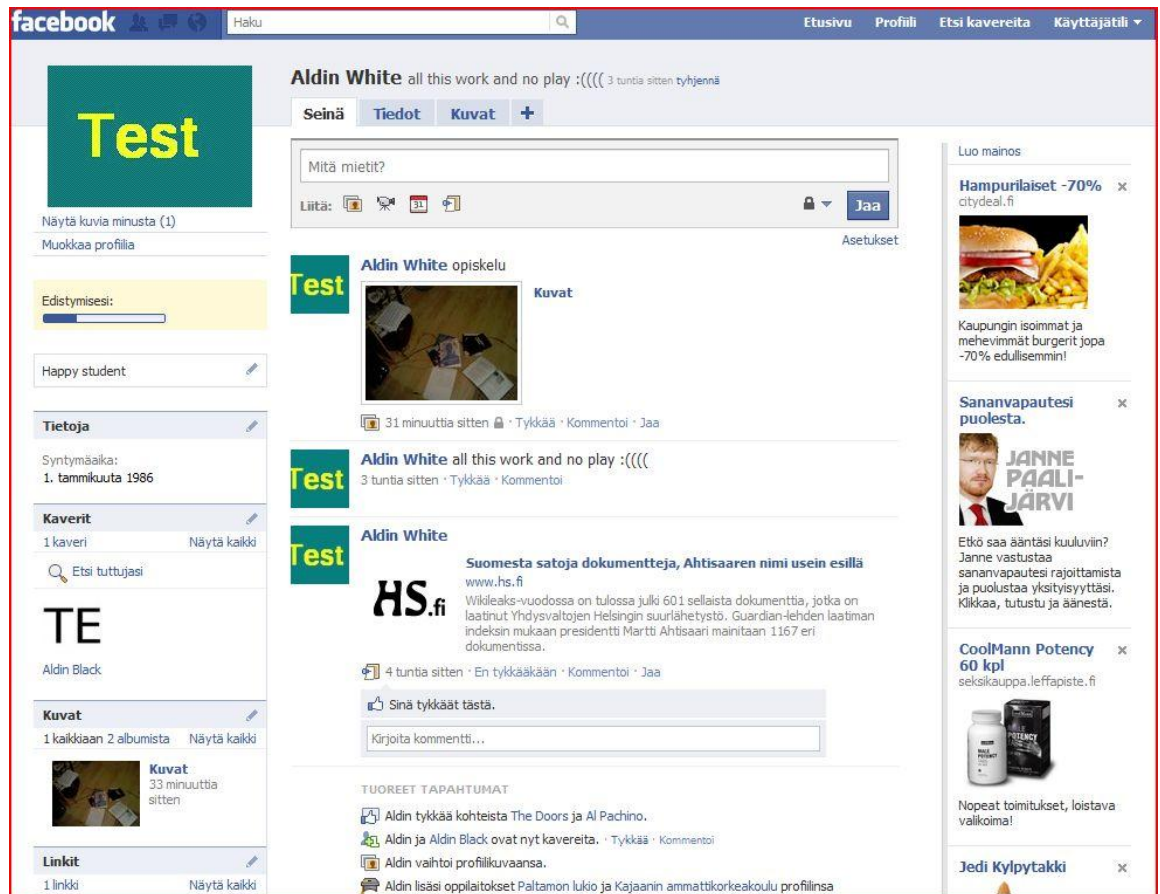
Näiden toimintojen vieressä on hakukenttä (kuva 10). Sen avulla käyttäjä voi etsiä hakusanoilla oman kiinnostuksen kohteita, eli ryhmiä, tapahtumia, sivuja, sovelluksia, pelejä ja kavereiden julkaisuja. Sivuja ja ryhmiä löytyy hyvin erilaisista aiheista, esimerkiksi on olemassa julkisten fanisivuja, koulujen, yritysten ja tuotteiden erilaisia sivuja ja ryhmiä, sivuja/ryhmiä joiden nimi on hauska lause tai siteeraus, jne. Sivusta voi tykätä ja ryhmiin liittyä ja sitten käyttäjä voi kirjoittaa kommentteja ja jakaa linkkejä. Näiden hakutulosten lisäksi Microsoftin Bing hakupalvelu tuottaa hakusanoilla saatuja Internet-haun tuloksia. Hakukentän avulla käyttäjä voi myös etsiä kavereita tai uusia ihmisiä, joille hän sitten pystyy lähettämään kaveripyynnön. Hakukentän avulla on myös helppoa siirtyä kaverin profiilisivulle, eli hakukenttään kirjoitetaan kaverin nimi ja sitten klikataan saatua tulosta.

Sininen palkki sisältää vielä seuraavat linkit: Etusivu, Profiili, Etsi kavereita ja Käyttäjätili. Seuraavaksi tutustutaan Profiili- ja Käyttäjätili -toimintoihin ja niiden tarjoamiin ominaisuuksiin. Sininen palkki pysyy paikallaan aina.

3.4 Profiili

Klikkaamalla omaa nimeä missä tahansa Facebookissa, tai sinisen palkin Profiili-linkkiä, käyttäjä pääsee omalle profiilisivulle (kuva 11). Vastaavasti klikkaamalla kavereiden nimeä käyttäjä pääsee heidän profiilisivulle. Näkymä on samantyyppinen kuin Facebookin etusivulla. Oikealla laidalla sijaitsevat mainokset. Vasemmalla laidalla ovat: käyttäjän profiilikuva, käyttäjän kirjoittamat lauseet itsestä tai motot, tietoja käyttäjästä, kaverit, valokuvat ja linkit. Vasemmalla laidalla olevat asiat eivät kaikilla ole samanlaiset, ne riippuvat siitä mitä käyttäjällä on Facebookissa tai mitä käyttäjä on päättänyt näyttää muille. Profiilisivulle siirtyessä keskelle tulee automaattisesti Seinä-välilehti. Seinälle käyttäjä kirjoittaa omat tilapäivitykset, jättää

linkkejä, valokuvia ja videoita. Kaverit voivat kirjoittaa seinälle viestejä ja jättää linkkejä, valokuvia tai videoita. Vastaavasti samat asiat käyttäjä voi tehdä kaverin seinällä. Asetuksissa voidaan säätää kuka seinälle voi kirjoittaa ja jättää asioita, kuten myös kuka voi nähdä jätetyt asiat, mutta asetuksista puhutaan myöhemmin. Seinälle tulevat myös jotkut ilmoitukset. Kaikkia seinällä olevia asioita on myös mahdollista kommentoida (lukuun ottamatta joitakin ilmoituksia).

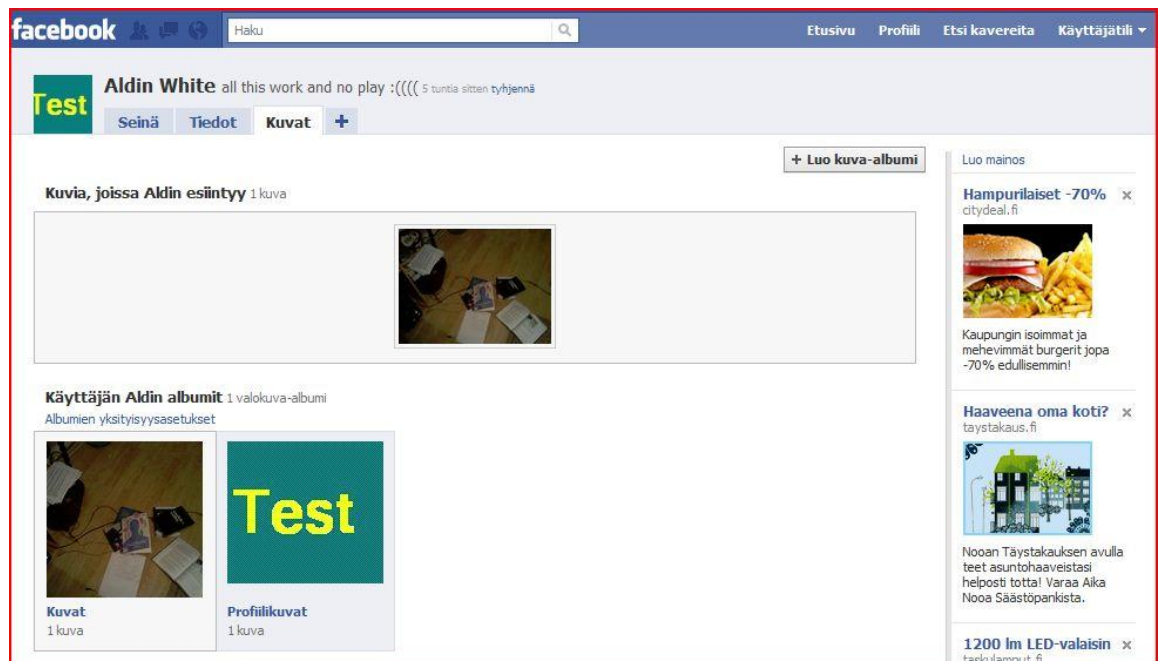

Kuva 11. Käyttäjän profiilisivun seinä.

Kuvassa käyttäjän seinällä on sanomalehden artikkelin linkki, tilapäivitys, uusin valokuva-albumi, kuten myös joitakin ilmoituksia eli tuoreita tapahtumia. Oikealla ovat mainokset ja vasemmalla erilaisia tietoja käyttäjästä.

Seinä-välilehden lisäksi profiilisivulla on muitakin välilehtiä. Näkyvissä ovat Tiedot- ja Kuvat-välilehdet. Haluttaessaan käyttäjä voi lisätä välilehtiä plussa-painikkeen avulla. Tiedot-välilehti näyttää käyttäjille hänen omat tiedot. Niin kuin jo mainittiin, niitä on mahdollista muokata, lisätä tai poistaa. Kaverin profiilisivulla Tiedot-välilehden kautta käyttäjä voi tarkastella kaverin jättämiä tietoja itsestään. Tämä koskee myös muita välilehtiä.

Kuvat-välilehti (kuva 12) näyttää käyttäjälle kuvat, joihin hänet on merkitty. Merkitsemisen ovat tehneet kaverit tai käyttäjä itse. Tämän lisäksi välilehti näyttää käyttäjän profiilikuvat ja valokuva-albumit. Käyttäjä voi tehdä uusia albumeja ja yhteen albumiin on mahdollista lisätä 200 valokuvaa. Käyttäjä voi valita ketkä kaikki saavat nähdä albumia, vaihtoehdot ovat: kaikki, verkostot ja kaverit, vain kaverit, kavereideni kaverit ja mukautettu vaihtoehto (esimerkiksi annetaan oikeus ainoastaan tietyille kavereille). Kuvia on mahdollista järjestää eri tavoilla ja kirjoittaa niihin kuvatekstejä. Kuvia voi myös kommentoida, julkaista omalle seinälle ja jakaa muiden käyttäjien kanssa. Itsensä lisäksi, käyttäjä voi merkitä kavereita valokuvaan. Jos kaveri on merkitty valokuvaan, valokuva ilmestyy kaverin seinälle. Kuvia on myös mahdollista poistaa ja jokaisesta valokuvasta voi tehdä profiilikuvan. Valokuvien lisääminen ja kommentoiminen on yksi yhteisöpalvelun suosituimmista ominaisuuksista käyttäjien keskuudessa.

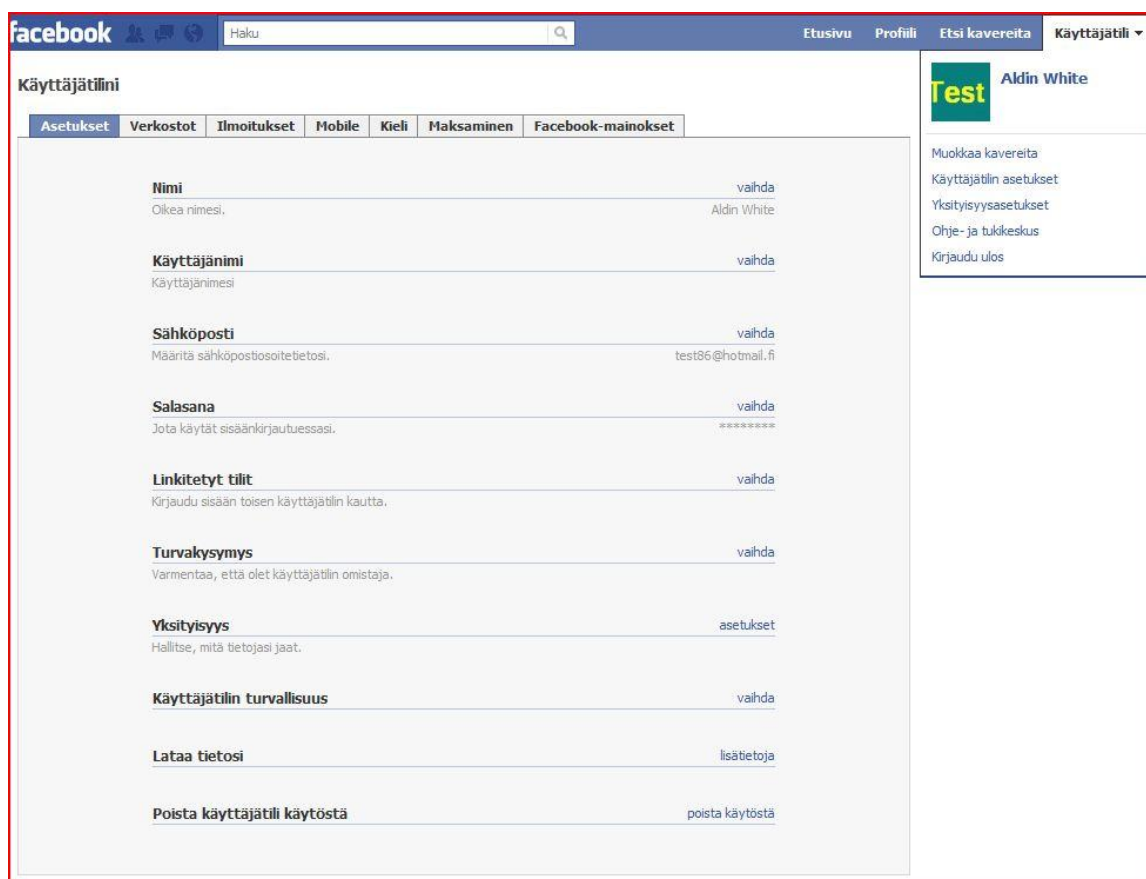

Kuva 12. Kuvat-välilehdellä ovat käyttäjän albumit ja valokuvat.

3.5 Käyttäjätili

Sinisen palkin oikeassa nurkassa sijaitsevan Käyttäjätili-linkin antaman valikon avulla on mahdollista muokata käyttäjätilin, sovellusten ja yksityisyystietojen asetuksia (kuva 13). Muokkaa kavereita -linkki antaa käyttäjälle mahdollisuuden tarkastella kavereita ja etsiä uusia. Kirjautuminen ulos onnistuu Kirjautu ulos -linkin avulla. Yhteisöpalveluun kirjaututaan aina pääsivulla antamalla sähköpostiosoite ja salasana, jotka on annettu rekisteröitymisen yhteydessä. Pääsivulla käyttäjä pystyy myös valitsemaan Pidä minut sisäänkirjautuneena -option, jolloin käyttäjä ohjataan aina kirjautuneena Facebookin etusivulle.

Kuva 13. Käyttäjätili-näkymä.

Ohje ja tukikeskus -linkki vie käyttäjän Facebookin tukisivustolle. Sinne on kerätty vastauksia yleisempiin ongelmiin, joihin käyttäjät ovat törmänneet. Tukisivustolle voi lähettää omia kysymyksiä tai vastata toisten esittämiin kysymyksiin. Suurin osa vastauksista on kirjoitettu englanniksi. (Haasio 2009, 87.) Tukisivusto on laaja ja se tarjoaa ohjeita ja vastauksia jokaisesta Facebookin ominaisuudesta.

4 FACEBOOKIN TIETOSUOJAOMINAISUUDET

Kaikki Facebookiin ladatut tiedostot ovat periaatteessa julkisia, jos käyttäjä ei rajoita oman profiilin ja yksityisyyden asetuksia. Yhteisöpalvelu tarjoaa laajat asetukset, joilla näitä asioita voi säätää, ja käyttäjistä on kiinni kuinka perusteellisesti hän tutustuu niihin.

Viime aikoina Facebookin yksityisyyden suojasta on keskusteltu paljon. Jotkut ihmiset eivät liity Facebookin juuri koska heidän mielestä yksityisyys yhteisöpalvelussa ei ole riittävää ja he eivät halua jakaa omia tietojaan koko maailmaan kanssa. Kuitenkin, käyttäjä itse voi päättää mitä asioita hän kertoo ja näyttää julkisesti Facebookissa ja kenelle. Käyttäjän kannattaa miettiä mitä tietoja hän haluaa julkaista oman profiilin sivulla, sillä sen avulla vieraskin ihminen voi saada paljon tietoa käyttäjästä ja hänen elämästään. (Haasio 2009, 71.)

Facebookissa helposti tulee puolitutuilta tai jopa tuntemattomilta ihmisiltä kaveripyynnöitä. Käyttäjän kannattaa harkita kenet hyväksyy ystäväksi, sillä se henkilö pääsee katsomaan kaikkia käyttäjän julkaisemia asioita. Ystävät voi myös laittaa eri ryhmiin (esimerkiksi ystävät tai työkaverit), joita käyttäjä voi tehdä itse ja eri ryhmille voi antaa erilaisia oikeuksia tarkastella profilia. (Haasio 2009, 72.)

4.1 Käyttäjätilin asetukset

Käyttäjätilin asetukset -sivu (ks. kuva 13, s. 20) jakautuu seitsemään eri välilehteen: Asetukset, Verkostot, Ilmoitukset, Mobile, Kieli, Maksaminen ja Facebook-mainokset. Asetuksetvälilehdellä käyttäjä voi määritellä nimen, käyttäjänimen, sähköpostin, salasanan ja linkittää muissa palveluissa olevat tilit Facebookiin. Samalla välilehdellä turvakysymykseen vastaamisella käyttäjä helpottaa henkilöllisyytensä tunnistamista, jos hän joskus pyytää Facebookilta apua käyttäjätiliin liittyvissä asioissa. Yksityisyys-linkki vie käyttäjän yksityisyysasetusten sivulle, josta puhutaan tarkemmin tämän luvun toisessa osiossa. Käyttäjätilin turvallisuus - ominaisuus antaa käyttäjälle mahdollisuuden tilata automaattisen tekstiviesti- tai sähköposti-ilmoituksen jokaisesta uudelta tietokoneelta tai mobiililaitteesta suoritetusta sisäänkirjautumisesta Facebookiin. Esimerkiksi jos joku ilman lupaa käyttää jossakin käyttäjän tiliä, tällä tavalla saadaan helposti tietoa siitä. Lataa tietosi -linkki antaa käyttäjälle mahdollisuuden hankia itselle kopion kaikista Facebookissa jaetuista henkilökohtaisista asioista (tiedot, valokuvat,

videot, seinäkirjoitukset, viestit, kaveriluettelo ja muut profiililla jaetut asiat). Facebook kehottaa käyttäjää suojaamaan omia ladattuja tietoja. Kun käyttäjä pyytää kopion, Facebook ilmoittaa että tietojen kerääminen voi kestää jonkin aikaa ja että sen jälkeen yhteisöpalvelu pyytää käyttäjää vahvistamaan henkilöllisyytensä. Käyttäjä saa sähköpostiviestin, kun kopio tiedoista on valmis ladattavaksi. Poista käyttäjätili käytöstä -linkin avulla voidaan poistaa tili Facebookista, mutta kuitenkin aktivoida sen uudestaan silloin kun halutaan. Käyttäjätiliä ei siis poisteta lopullisesti, sisältö säilyy, mutta se ei ole näkyvässä Facebookissa. Sisältö on näkyvässä muille vasta sitten kun käyttäjä aktivoi tilin uudelleen.

Verkosto-välilehdellä ovat verkostot, joihin käyttäjä on liittynyt. Ilmoitukset-välilehden kautta on mahdollista määritellä mistä kaikista Facebook-tapahtumista saadaan ilmoitus sähköpostitse. Mobile-välilehti tarjoaa mahdollisuuden saada kännykälle ilmoituksia Facebookista (kaveripyynnöt, viestit, seinäkirjoitukset ja kavereiden tilapäivitykset). Palvelu maksaa tekstiviestin hinnan. Kieli, jolla halutaan selata Facebookia, voidaan valita Kieli-välilehdeltä. Maksaminen-välilehdellä voidaan ostaa Facebook-krediittejä erikoisesineiden ostamista ja maksullisten pelien pelaamista varten. Krediittejä voi ostaa PayPal- palvelun, luotokortin tai matkapuhelimen kautta, eli käyttäjä joutuu antamaan niitä tietoja.

Facebook-mainokset -välilehti antaa tietoja kolmansien osapuolten näyttämistä mainoksista. Käyttäjä voi myös valita näytetäänkö mainoksia, joihin on yhdistetty hänen nimi, kaverille vai ei. Tyypillinen mainos on esimerkiksi mainos fanisivusta, jonka alareunassa lukee ”Aldin White tykkää tästä” ja sellaista mainosta voidaan näyttää kavereiden seinillä.

4.2 Yksityisyysasetukset

Yksityisyysasetukset (kuva 14) ovat monipuoliset ja jokaisen käyttäjän tulisi tutustua niihin. Niiden avulla määritetään mitä tietoja profiilista eri käyttäjät näkevät. Asetusten avulla voidaan määrittää seuraavat asiat:

- Profiilin yksityisyystiedot
- Ketkä voivat löytää käyttäjän haulla, mitä tietoja heille näytetään ja miten käyttäjään voidaan ottaa yhteyttä
- Mitkä viimeaikaiset tapahtumat näkyvät profiilissa ja kavereiden etusivuilla
- Mitä tietoja Facebookissa käytetyt sovellukset saavat käyttäjistä (Haasio 2009, 73).

Näiden lisäksi sivuston kautta voi muokata listoja, jotka koskevat estettyjä henkilöitä ja tutustua jakamisen hallintaan.

Valitse yksityisyysasetuksesi

Yhteydenpito Facebookissa
Hallitse perustietoja, joiden avulla kaverisi voivat löytää sinut Facebookissa. Näytä asetukset

Jakaminen Facebookissa
Näillä asetuksilla hallitaan sitä, kuka voi nähdä jakamasi sisällön.

	Kaikki	Kaverien kaverit	Vain kaverit
Tilasi, kuvasi ja julkaisusi	•		
Biografia ja lempilainaukset	•		
Perhe ja suhteet	•		
Kuvat ja videot, joihin sinut on merkitty		•	
Uskonnollinen vakaumus ja poliittinen kanta		•	
Syntymäaika		•	
Lupa kommentoida julkaisujasi			•
Paikat joista kirjaudut [?]			•
Yhteystiedot			•
☒ Jaa merkitty julkaisu merkitemäni kaverin kaverien kanssa			

[Muokkaa asetuksia](#) ✓ Nämä ovat tämänhetkiset asetuksesi.

Sovellukset ja sivustot
Muokkaa asetuksiasi, jotka liittyvät sovellusten, pelien ja sivustojen käyttämiseen.

Estolistat
Muokkaa listoja, jotka koskevat estettyjä henkilöitä ja sovelluksia.

Jakamisen hallinta
Lisätietoja yksityisyydestäsi Facebookissa.

Kuva 14. Yksityisyysasetukset.

Yksityisyysasetukset on jaettu viiteen ryhmään: Jakaminen Facebookissa, Yhteydenpito Facebookissa, Sovellukset ja sivustot, Estolistat ja Jakamisen hallinta.

4.2.1 Jakaminen Facebookissa

Jakaminen Facebookissa -asetuksilla hallitaan sitä, kuka voi nähdä jaettua sisältöä profiililla. Jotkut asetuksista näkyvät jo (kuva 14), ja ne on asetettu Facebookin suosituksen mukaisesti. Suositus-säädön takia suurin osa tiedoista on esillä kaverien kavereille ja kaikille muille Facebookissa oleville henkilöille. Käyttäjä voi jo heti vaikuttaa näihin asetuksiin valitsemalla yhden Kaikki, Kaverien Kaverit tai Vain kaverit -toiminnoista. Klikkaamalla sinistä Muokkaa asetuksia -linkkiä kaikki asetukset tulevat esille (kuva 15) ja käyttäjä voi määrittää kuka voi

nähdä hänen jakamia asioita, seinälle julkaistuja asioita ja asioita, joihin hänet on merkitty, kuten myös kuka voi kommentoida niitä.

Määritä, kuka voi nähdä jakamasi asiat, seinälläsi julkaistut asiat ja asiat, joihin sinut on merkitty, ja kommentoida niitä.

Asiat, joita jaan	Omat julkaisuni <small>Julkaisujen, myös tilapäivitysten ja kuvien, oletusasetus</small>	☐ Kaikki
		☒ Kaikki
		☐ Kaverien kaverit
		☐ Vain kaverit
		☐ Muokkaa
	Perhe	
	Parisuhteet	
	Kiinnostunut ja Etsii	☐ Kaikki
	Biografia ja lempilainaukset	☐ Kaikki
	Sivusto	☐ Kaikki
	Uskonnollinen vakaumus ja poliittinen kanta	☐ Kaverien kaverit
	Syntymäaika	☐ Kaverien kaverit
	Paikat, joissa käyn	☐ Vain kaverit
	Lisää nimeni nyt paikalla -luetteloon, kun olen kertonut sijaintini. <small>Näkyy kavereille ja sijaintinsa läheltä ilmoittaneille henkilöille. (Katso esimerkki)</small>	☒ Ota käyttöön
	<small>Muokkaa albumin yksityisyyttä olemassa olevien kuvien kohdalla.</small>	
Asiat, joita muut jakavat	Kuvat ja videot, joihin minut on merkitty	☐ Kaverien kaverit
	Voivat kommentoida julkaisuja <small>Myyös tilapäivitykset, kaverien seinäkirjoitukset ja kuvat</small>	☐ Vain kaverit
	Kaverit voivat kirjoittaa seinälleni	☒ Ota käyttöön
	Voi nähdä kaverien seinäkirjoitukset	☐ Kaverien kaverit
	Kaverit voivat kertoa sijaintini Paikat-sovelluksessa	☐ Muokkaa asetuksia
Yhteystiedot	Matkanuhelin	☐ Vain kaverit

Kuva 15. Jakaminen Facebookissa -asetukset.

Kuvassa kaikki Jakaminen Facebookissa -asetukset ovat esillä ja niiden vieressä olevasta laatikosta voidaan valita kuka pääsee katsomaan asetusten määrittelemiä asioita. Poikkeuksena on muutama asetus, joita voidaan joko ottaa tai poistaa käytöstä. Asetusten vieressä olevasta valikosta voidaan valita näytetäänkö asetuksen määrittämä asia (esimerkiksi Parisuhteet) kaikille, kaverien kavereille tai vain kavereille. Valikon neljäs, eli Muokkaa-toiminto antaa lisäksi mahdollisuuden näyttää sen asian vain tietyille ihmisille tai ainoastaan käyttäjälle itselle, kuten

myös mahdollisuuden piilottaa asian tietyiltä henkilöiltä. Asetukset on jaettu kolmeen ryhmään:

1. Asiat, joita jaan

- Omat julkaisuni (julkaisujen, myös tilapäivitysten ja kuvien, oletusasetus)
- Perhe
- Parisuhteet
- Kiinnostukset ja Etsii
- Biografia ja lempilainaukset
- Sivusto
- Uskonnollinen vakaumus ja poliittinen kanta
- Syntymäaika
- Paikat joissa käyn (käyttäjän sijainti näkyy Nyt paikalla -luettelossa, palvelun otetaan tai poistetaan käytöstä)
- Muokkaa albumin yksityisyyttä olemassa olevien kuvien kohdalla (käyttäjä pääsee säätämään valokuvien ja albumien yksityisyysasetuksia)

2. Asiat, joita muut jakavat

- Kuvat ja videot, joihin käyttäjä on merkitty
- Voivat kommentoida julkaisuja
- Kaverit voivat kirjoittaa käyttäjän seinälle (otetaan tai poistetaan käytöstä)
- Voi nähdä kaverien seinäkirjoitukset (siis käyttäjän seinällä)
- Kaverit voivat kertoa käyttäjän sijainnin Paikat -sovelluksessa (otetaan tai poistetaan käytöstä)

3. Yhteystiedot

- Matkapuhelin
- Muu puhelinnumero
- Osoite
- Pikaviestimien käyttäjänimi
- Sähköpostiosoite

4.2.2 Yhteydenpito Facebookissa

Kaikki yhteydenpidon asetukset (kuva 16) näkyvät oletuksena kaikille. Näitä on kuitenkin mahdollista muokata asetusten vieressä olevien valikoiden kautta. Valikoiden vaihtoehtojen määrä on vaihteleva, ja niiden kautta yhteydenpitoon liittyviä asioita voidaan näyttää kaikille, kaverien kavereille tai vain kavereille. Joitakin asetuksia on myös mahdollista muokata sillä tavalla, että ainoastaan käyttäjä näkee kyseessä olevan asian, ja asian piilottaminen tietyiltä henkilöiltä onnistuu myös.

Valitse yksityisyysasetuksesi ▶ Yhteydenpito Facebookissa

[← Takaisin Yksityisyysivulle](#) [Oman profiilini esikatselu](#)

Nimesi, profiilikuvasi, sukupuolesi ja verkostosi näkyvät kaikille (lisätietoja). Suosittelemme sinua määrittämään myös alla olevat muut perusasetukset avoimiksi, jotta kaverisi voivat löytää sinut ja ottaa sinuun yhteyttä.

etsiä sinua Facebookissa	Tämän avulla kaverisi ja sukulaisesi voivat löytää sinut Facebookin hakutuloksista. Määritä asetukseksi Kaikki, ettet missaa yhtään kaveripyyntöä.	<input type="button" value="Kaikki"/>
lähettää sinulle kaveripyyntöjä	Tämän avulla voit saada kaveripyyntöjä. Määritä asetukseksi Kaikki, ettet missaa yhtään mahdollisuutta saada yhteyttä tuttuihisi.	<input type="button" value="Kaikki"/>
lähettää sinulle viestejä	Tämä auttaa sinua varmistamaan, että tunnet henkilöt, ennen kuin lisäät heidät kaveriksesi.	<input type="button" value="Kaikki"/>
nähdä kaverilistasi	Tämän avulla saat yhteyden henkilöihin yhteisten kaverienne perusteella. Kaverilistasi on aina sovellusten käytettävissä, ja yhteytesi kavereihisi voivat näkyä muualla.	<input type="button" value="Kaikki"/>
nähdä koulutus ja työ-tietosi	Tämä auttaa sinua saamaan yhteyden luokka- ja työkavereihin ja löytämään uusia työtilaisuuksia.	<input type="button" value="Kaikki"/>
nähdä tämänhetkisen kaupunkisi ja kotikaupunkisi	Tämä auttaa sinua saamaan yhteyden naapureihin ja vanhoihin tuttuihin. Huomautus: voit hallita erikseen yksityisyysivulla, miten jaat paikat, joissa käyt.	<input type="button" value="Kaikki"/>
nähdä tykkäykseesi, toimintasi ja muut yhteytesi	Tämän avulla voit ilmaista kiinnostukseesi ja kokemuksesi ja saada yhteyden henkilöihin, jotka tykkäävät samoista asioista kuin sinä.	<input type="button" value="Kaikki"/>

Kuva 16. Yhteydenpito Facebookissa -asetukset.

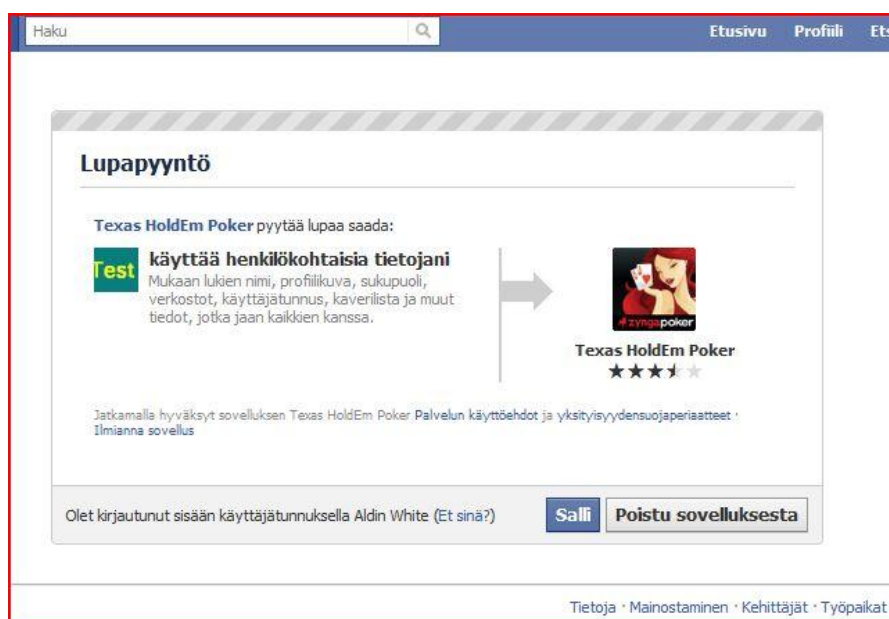
Seuraavaksi katsotaan Yhteydenpito-asetuksia valikoiden vaihtoehtojen määrän perusteella:

1. Voidaan näyttää kaikille, kaverien kavereille tai vain kavereille
  - etsiä sinua Facebookissa (määritetään kuka voi etsiä käyttäjäprofiilia Facebookin hakutuloksilla)

- lähettää sinulle viestejä (määritetään kuka voi lähettää viestejä käyttäen Facebookin sisäistä sähköpostia)
2. Voidaan näyttää kaikille tai kaverien kavereille
    - lähettää sinulle kaveripyyntöjä (määritetään kuka voi lähettää kaveripyyntöjä)
  3. Voidaan näyttää kaikille, kaverien kavereille, vain kavereille, vain käyttäjälle ja voidaan myös piilottaa tietyiltä henkilöiltä
    - nähdä kaverilistasi (määritetään kuka voi nähdä kaverilistan)
    - nähdä koulutus ja työ -tietosi
    - nähdä tämänhetkisen kaupunkisi ja kotikaupunkisi
    - nähdä tykkäyksesi, toimintasi ja muut yhteytesi (määritetään kuka voi nähdä esimerkiksi mistä sivuista käyttäjä pitää ja mitä hän on kirjoittanut itsestä tietoihin)

4.2.3 Sovellukset ja sivustot

Oletusasetuksilla Facebookissa kaikki voivat nähdä käyttäjän niemen, profiilikuvan, sukupuolen ja verkostot. Sovellukset taas voivat oletusarvoisesti käyttää näitä, ja muita käyttäjän jakamia tietoja. Kun käyttäjä on avaamassa sovellusta (esimerkiksi peli tai testi), sovellus kysyy luvan käyttää erilaisia käyttäjän tietoja (kuva 17).

Kuva 17. Sovellus pyytää lupaa saada käyttää käyttäjän tietoja.

Sovellus yleensä pyytää lupaa käyttää henkilökohtaisia tietoja, jotka ovat: nimi, profiilikuva, sukupuoli, verkostot, käyttäjätunnus, kaverilista ja muut tiedot, jotka on jaettu kaikkien kanssa. Sallimalla käyttäjä antaa sovellukselle pääsyn näihin tietoihin. Tähän toimintaan liittyy tietosuoja-asetuksia, joista puhutaan seuraavassa kappaleessa. Sovellukset ja sivustot - ominaisuudella hallitaan siis asetuksia, jotka liittyvät pelien, sovellusten ja sivustojen käyttämiseen, eli määritetään mitä jaetaan sovelluksien kanssa (kuva 18).

Valitse yksityisyysasetuksesi ▶ Sovellukset, pelit ja sivustot

[← Takaisin Yksityisyysivulle](#)

Facebookissa kaikki voivat nähdä nimesi, profiilikuvasi, sukupuolesi ja verkostosi (Lue miksi). Sovellukset voivat myös oletusarvoisesti käyttää kaverilistaasi ja muita niiden kanssa jakamiasi tietoja.

Näillä asetuksilla voit muuttaa, mitä jaat sovelluksien kanssa:

Käyttämäsi sovellukset	Käytät 3 sovellusta, peliä ja sivustoa:	Muokkaa asetuksia
	<ul style="list-style-type: none"> FarmVille Tänään Picture Personality Test Tänään Texas HoldEm Poker Tänään 	
	<ul style="list-style-type: none"> Poista sovellukset, joita et halua tai jotka lähettävät roskapostia. Poista käytöstä kaikki sovellusasetukset. 	
Kaverien kautta saatavat tiedot	Määritä, mitkä tiedot ovat kaveriesi käyttämien sovellusten ja sivustojen käytettävissä.	Muokkaa asetuksia
Peli- ja sovellustoiminta	Kuka näkee viimeisimmät peli- ja sovellustoimintosi.	Vain kaverit ▼
Pikaräätälöinti	Voit nähdä asiaankuuluvia tietoja kavereistasi heti, kun avaat valittujen kumppanien sivustot.	Muokkaa asetuksia
Julkinen haku	Näytä Facebook-profiilisi esikatselu, kun ihmiset hakevat sinua hakukoneen avulla.	Muokkaa asetuksia

Kuva 18. Sovellus- ja sivustoasetuksilla halitaan mitä jaetaan sovellusten ja sivustojen kanssa.

Kuitenkin, sovellusten asetetut arvot (mitä tietoja se saa käyttää) ovat yleensä pakollisia ja niitä ei voi muuttaa. Käyttäjä yleensä voi evätä sovellukselta luvan julkaista tietoja profiiliseinälle, ja tämä on yksi esimerkki niistä harvoista asetuksista, joita on mahdollista muuttaa. Käyttäjä joutuu siis jakamaan tietoja sovellusten kanssa, ainut vaihtoehto on että sovelluksia ei käytetä. Jos käyttäjä ei halua että sovelluksella on pääsy hänen tietoihin, hän joutuu poistamaan sen käytettävissä olevien sovellusten joukosta. Kuvassa 19 (Käyttämäsi sovellukset -

osiossa) näkyy asetus, jonka avulla on mahdollista poistaa sovelluksia, ja niitä on myös mahdollista poistaa Muokkaa asetuksia -linkin avulla.

Kavereiden käyttämät sovellukset ja sivustot keräävät myös käyttäjästä tietoja. Kaverien kautta saatavat tiedot -toiminnon kautta voidaan määrittää, mitä tietoja kaverien käyttämät sovellukset voivat käyttää. Tämä linkki myös kertoo, että vaikka ei sallita mitään sen tarjoamista vaihtoehtoista, silti kaverin sovellus pääsee käyttämään tietoja, jos käyttäjällä on käytössä sama sovellus kuin kaverilla. Näissä tapauksissa on pakko poistaa kyseinen sovellus, jotta sama sovellus ei käyttäisi käyttäjän tietoja kaverin kautta. (Facebook 2010 b.)

Peli- ja sovellustoiminnan kautta määritetään kuka voi nähdä käyttäjän viimeisimmät peli- ja sovellustoiminnot. Pikaräätälöinti tarjoaa mahdollisuuden ottaa pois käytöstä pikaräätälöinti Facebookin kumppanisivustoista (esimerkiksi Bing, Rotten Tomatoes). Facebook on siis antanut käyttäjän tietoja kumppanien sivustoille, ja heti kun käyttäjä saapuu kumppanisivustolle, sivusto räätälöidään käyttäjälle (käyttäjän tietojen perusteella) käyttökokemuksen parantamiseksi. Kumppanit saavat käyttää ainoastaan tietoja, joita on määritetty näkymään kaikille, eikä tietoja saa luovuttaa mainostarkoituksiin. (Facebook 2010 c.)

Julkisen haun avulla voidaan määrittää voivatko ihmiset hakukoneen kautta nimihauulla nähdä esikatselun Facebook-profiilista. Oletusasetuksella julkinen haku on päällä. (Facebook 2010 d.)

4.2.4 Estolistat ja Jakamisen hallinta

Estolistat-asetusten avulla voidaan estää henkilöitä Facebookissa näkemästä käyttäjän profiilia. Tämä tarkoittaa että estetty henkilö ei voi löytää käyttäjää Facebookista, eikä voi olla missään tekemisissä hänen kanssa. Esto on myös mahdollista poistaa, jolloin voidaan taas lähettää ystäväpyyntö. Kaverit voivat lähettää kutsuja tapahtumiin tai esimerkiksi pelaamaan jotain tiettyä peliä. Nämä kutsut on myös mahdollista estää estolistojen kautta. (Facebook 2010 e.)

Jakamisen hallinta antaa tietoja ja ohjeita käyttäjälle Facebookin yksityisyysasetuksista. Käyttäjä voi tutustua uutuuksiin ja oppia hallinnoimaan, kuka voi nähdä hänen tietoja Facebookissa ja muilla sivuilla. Osa jakamisen hallinnasta on saatavilla ainoastaan englannin kielellä. (Facebook 2010 f.)

4.3 Yhteenveto tietosuojasetuksista

Facebookin tietosuojatoiminnot ovat ajan myötä muuttuneet. Muutoksia tapahtuu aina välillä, viimeisin merkittävä muutos tapahtui toukokuussa 2010, jolloin astuivat voimaan uudenlaiset, edellä esitellyt käyttäjätili- ja yksityisyysasetukset. (Facebook 2010 g.)

Facebookin tietosuojatoiminnot ovat laajat, niiden käyttöliittymä on selkeää ja niitä on helppo käyttää. Voidaan varmuudella sanoa, että tällä hetkellä käyttäjä voi hallita kaikki omat tietonsa Facebookissa. Ensinäkin, käyttäjän ei ole pakko laittaa itsestään juuri mitään tietoja Facebookiin, eli käyttäjällä on vapaus valita. Vaikka Facebook toimiikin periaatteella, että kaikki on julkista, käyttäjä itse pystyy tarkasti määrittelemään kuka saa nähdä hänen tietojansa. (Haasio 2009, 71). Facebookissa on laajat yksityisyysasetukset ja niitä kaikkia on mahdollista muokata oman tahdon mukaisesti. On kuitenkin eri asia kuinka tietoisia käyttäjät ovat tietosuojasta ja sen merkityksestä, ja onko heille edes tärkeää kuka pääsee käyttämään heidän tietojansa tai ovatko he tietoisia mitä negatiivisia asioita voi tietojen väärinkäytön takia tapahtua. Facebook ei siis kouluta, eikä tarpeeksi tiedota. Periaate on että kaikki on julkista ja loput on käyttäjästä kiinni.

Vaikka käyttäjä hallitsisi tiukasti omia yksityisyysasetuksia, kaikenlaisia tietosuojariskejä on silti olemassa. Ongelmat ovat monipuoliset ja niitä on paljon. Yhteisöpalveluilla on pimeä puoli, johon seuraavaksi tutustutaan.

5 YHTEISÖPALVELUJEN PIMEÄ PUOLI, ESIMERKKINÄ FACEBOOK

Yhteisöpalveluissa käyttäjien tietoja kerätään, kalastetaan, niitä luovutetaan kolmansille osapuolille, mainoksia kohdistetaan, identiteettivarkauksia tapahtuu ja seksirikolliset käyttävät palvelujen mahdollisuuksia hyväkseen. Yksinkertaisesti on mahdotonta tietää missä kaikkialla käyttäjien tiedot ovat ja mihin tarkoituksiin niitä käytetään. Ehkä tärkein kysymys onkin kuka pääsee käyttämään yhteisöpalveluissa liikkuvia tietoja ja mihin tarkoituksiin. Näiden lisäksi yhteisöpalveluissa on aina liikkeellä haittaohjelmia, joiden avulla halutaan kalastaa käyttäjien tietoja, viedä huijaussivustoille tai saastuttaa käyttäjän tietokonetta.

Henkilötietojen, ajatusten, kuvien ja tekemisten jakamiseen perustavat palvelut yksinkertaisesti tietävät väistämättä ongelmia tietosuojalle. Yhteisöpalvelu ja tietosuoja eivät mahdu samaan lauseeseen (Järvinen 2010, 233.)

Kaikilla yhteisöpalveluilla on omat tietosuojaongelmansa. YouTubeen ladataan jatkuvasti videoita, jotka rikkovat tekijänoikeuslakia (esimerkiksi musiikkivideot, elokuvien ja sarjojen pätkät). Yleensä on siis mahdotonta tietää oliko käyttäjällä oikeus ladata videota palveluun, ja YouTube ei usein onnistu poistamaan näitä videoita. Toinen vakava ongelma ovat videot, joissa esiintyvät tavalliset ihmiset. Jos palveluun ladataan video esimerkiksi jostakin nolosta tilanteesta, on mahdotonta tietää oliko lataajalla videossa esiintyvien henkilöiden lupaa siihen.

Twitterillä on jatkuvasti ongelmia erilaisten matojen kanssa. Esimerkiksi syyskuussa 2010 mato saastutti Twitteriä ja haittaohjelmien avulla kalasteltiin käyttäjien salasanoja ja muita tietoja (Helsingin Sanomat 2010 a). Joulukuussa 2010 vaarallinen mato levitti Twitterissä linkin, joka vei käyttäjän sivustoille, jotka olivat täynnä haittaohjelmia (MikroPC 2010 a). Tällaisia esimerkkejä on runsaasti.

Habbo Hotelissa tapahtuu taas jatkuvasti varkauksia. Palvelussa on mahdollista ostaa huonekaluja virtuaalirahalla (joka on hankittu oikealla rahalla). Käyttäjiltä huijataan ja varastetaan tunnuksia ja salasanoja (esimerkiksi huijaussivustojen avulla), luvatta kirjaudutaan käyttäjäprofileihin ja siirretään huomattavia määriä virtuaaliomaisuutta pois oikealta omistajalta. Suomen poliisi tutkii Suomessa tapahtuneita Habbo Hotel -virtuaaliomaisuusvarkauksia, poliisin tiedossa on jo 400 omaisuusvarkautta, joiden rahallinen arvo on noin 1000 euroa (Peliarvostelu.net 2010.)

Esimerkkejä erilaisten yhteisöpalvelujen tietosuojongelmista voidaan luetella loputtomiin. Mediassa eniten esille tulevat Facebookin tietosuojongelmat (voi johtua palvelun suosiesta), joihin keskitytään seuraavaksi

5.1 Tietosuojariskit Facebookissa

Facebookin tietosuojominaisuudet ovat jatkuvasti esillä mediassa. Palvelun suosio on valtava, ja asia on todella tärkeä, sillä kaikki Facebookiin ladatut tiedot ovat periaatteessa julkisia jos ei rajoiteta palvelun tarjoamia yksityisyysasetuksia. Näiden asetusten hallitseminen ei silti takaa käyttäjätietojen turvallisuutta, sillä Facebookissa on runsaasti ongelmia, joihin käyttäjä itse usein ei pysty tai ei osaa vaikuttaa.

5.1.1 Tietojen leviäminen

Suurin osa Facebookin käyttäjistä esiintyy palvelussa omalla nimellään, kertovat itsestään totuudenmukaisia tietoja ja laittavat omia valokuvia palveluun. Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisen käyttäjän on mahdollista löytää tiedonhaulla, joko Facebookin sisäisellä haulla tai Googlen hakukoneella. Tämän lisäksi käyttäjät merkitsevät valokuviiin niissä esiintyvien henkilöiden nimet, joten haut antavat tuloksia valokuvien kera. (Järvinen 2010, 233 - 234.) Henkilöiden löytäminen on siis helppoa, yksinkertaista ja kuka tahansa voi tehdä sen. Tämä tarkoittaa sitä, että jo pelkällä Google-haulla voidaan kalastaa tiettyjä käyttäjätietoja. Facebookin yksityisyysasetuksissa on ominaisuus, jonka avulla voidaan ottaa haut pois käytöstä.

Kun tietoja on ladattu Facebookiin, niiden leviämistä on melkein mahdotonta estää. Vaikka tiedot olisi tarkoitettu vain ystäväpiirille, ne silti saattavat heidän kautta päätyä ystävien ystäville. Jos yksityisyysasetuksia ei ole muokattu, suurin osa tiedoista on julkista, eli näkyvissä kaikille. Facebook jakaa näitä julkisia tietoja täysin avoimesti.

Heinäkuussa 2010 yli 100 miljoonan Facebook-käyttäjän tiedot julkaistiin Internetissä. Tietoturva-asiantuntija Ron Bowles keräsi yhteisöpalvelussa olevat käyttäjien tiedot yhteen tiedostoon ja julkaisi sen Internetissä. Hän oli yksinkertaisesti kerännyt tiedot Facebookin omasta hakemistosta, jossa ne olivat julkisesti kaikkien katseltavissa. Bowlesin mukaan julkaisun mo-

tiivina oli paljastaa Facebookin tietosuojongelmat. Tapahtumasta Facebook oli sitä mieltä, että tiedosto ei sisältä mitään sellaista tietoa, joka ei ole ollut jo julkista yhteisöpalvelussa, joten käyttäjien yksityisyydensuojaa ei ole vaarannettu. (Helsingin Sanomat 2010 b.) Facebook siis painottaa että tiedot, joita käyttäjät eivät ole suojanneet, ovat julkisia ja niiden kerääminen ja jakaminen eivät aiheuta mitään vaaraa käyttäjien tietosuojalle.

Tässä huomioon ei oteta valtavaa määrää käyttäjiä, jotka eivät muokkaa omia yksityisyysasetuksia. Käyttäjä voi olla muokkaamatta näitä asetuksia monesta syystä: toisia ei kiinnosta, toiset eivät osaa tai eivät ymmärrä asian tärkeyttä. Toki osa myös tietoisesti laittaa kaiken julkiseksi. Tästä voidaan päätellä että jos käyttäjä ei ole rajoittanut omien tietojen näkyvyyttä, ne ovat julkisia ja niiden jakamisessa ja lataamisessa Facebookin mielestä ei ole mitään väärää. Juuri tällaisten tapausten vuoksi omien yksityisyysasetuksien hallitseminen Facebookissa on äärimmäisen tärkeä.

5.1.2 Käyttäjätietoihin pääsy luvalla

Facebookissa olevat muiden käyttäjien tekemät sovellukset ja lisäohjelmat (esimerkiksi pelit ja erilaiset testit) ovat hieno esimerkki Facebookin huonosta käyttäjätietojen suojaamisesta. Nämä sovellukset ovat suuressa suosiossa, ja jos niitä halutaan käyttää, niille pitää avata pääsy omiin henkilötietoihin. Käyttäjä ei voi tietää miksi sellainen lupa pitää antaa, mitä tietoja sovellus hakee ja mihin tarkoituksiin (Järvinen 2010, 234). Nämä sovellukset eivät siis ole Facebookin tekemiä ja käyttäjä yleensä ei tiedä kuka on tehnyt sovelluksen ja miksi.

Osan sovelluksista tekevät tunnetut pelitalot, joten voidaan ainakin olettaa, että he pitävät huolta käyttäjien tietoista, mutta silti on epäselvä miksi pelille pitää antaa vapaa pääsy kaikkiin henkilötietoihin. Mitä sovelluksen tekijä tekee niillä tiedoilla? Mihin niitä käytetään ja kenellä on heidän kautta pääsy tietoihin?

Lokakuussa 2010 The Wall Street Journal -lehden julkaisu osoitti pahimpien pelkojen olevan totta: useat Facebookin sovellukset välittivät käyttäjien tietoja kymmenille mainosyrityksille. Asia koski kymmeniä miljoonia sovellusten käyttäjiä. Tietojen jakaminen mainosyrityksille rikkoi selvästi Facebookin sääntöjä, mutta Facebookilla ei ollut mitään tietoa asiasta. Lehti ei saanut selville kuinka kauan käyttäjien ja heidän ystävien tietoja annettiin mainosyrityksille. Jotkut mainosyrityksistä jopa myivät tietoja eteenpäin. Journal paljasti että kymmenen suosi-

tuinta Facebookin sovellusta jakoi käyttäjien tietoja ulkopuolisille yrityksille. Näistä sovelluksista kolme välitti yrityksille myös käyttäjien ystävien tiedot. Tunnetuimmat tietoja välittävät sovellukset olivat pelitalo Zyngan Texas HoldEm Poker ja FarmVille. Kaikki sovellusten kehittäjät kiistivät tietojen jakelun. Lehden julkaisun jälkeen Facebook on tiukentanut otteitaan. Yhteisöpalvelu tiedotti että tuhansia sovelluksia on suljettu. (Wall Street Journal 2010.) Facebookissa on yli 500 000 sovellusta, joten tuskin ikinä tulee selville mitkä niistä rikkovat edelleenkin käyttäjien tietosuojaoikeuksia.

Sovellusten käyttösäännöt eivät ole muuttuneet: jos halutaan käyttää sovellusta, lupa on pakko antaa; jos lupaa ei anneta, sovellusta ei pysty käyttämään. Kuvassa 17 (s. 27) on esimerkki sovelluksesta, joka haluaa vapaan pääsyn käyttäjän tietoihin. Kuvassa näkyy Ilmianna sovellus -linkki. Tämän linkin avulla käyttäjä pystyy tekemään ilmoituksen Facebookille sovelluksesta, jos hän on sitä mieltä että sovellus rikkoo yhteisöpalvelun sääntöjä. Ainut ongelma on miten ylipäättänsä voi tietää noudattaako sovellus sääntöjä vai ei. Jokaisen käyttäjän kannattaa tarkasti miettiä mille sovellukselle annetaan pääsyn henkilötietoihin. Paras ratkaisu on olla antamatta tätä lupaa kenellekään, jos on vain mahdollista.

5.1.3 Mainosten kohdistaminen

Facebookin käyttö on ilmaista, mutta kaikki tietävät että ilmaista lounasta ei ole. Yhteisöpalvelu tienaa rahaa mainoksilla ja yhteistyöllä yritysten kanssa, jotka tekevät sovelluksia ja tarjoavat niitä Facebookissa. Mainokset yleensä näytetään käyttäjäprofiilin oikealla puolella (ks. kuva 11, s. 18). Facebook kohdistaa mainoksia sijainnin, iän ja kiinnostuksen kohteiden perusteella (Facebook 2010 h).

Yhteisöpalvelun mukaan henkilökohtaisia tietoja ei jaeta mainostajille. Mainoksien kohdistaminen tapahtuu nimettömästi. Mainostajat saavat ainoastaan nimettömiä raportteja ja tuloja. (Facebook 2010 i.) Käyttäjä ei voi millään tavalla vaikuttaa tähän nimettömään tietojenkeruuseen, ja voidaan vain toivoa että Facebook oikeasti ei ole luovuttamassa mitään henkilökohtaisia tietoja mainostajille kohdistamisen yhteydessä.

5.1.4 Haittaohjelmat

Haittaohjelmat ovat kiusanneet Facebookia jo pitkään. Madot, roskaposti ja tietojenkalastelu yhteisöpalvelussa tulevat mediassa esille jatkuvasti. Esimerkkejä erilaisista haittaohjelmista on siis runsaasti. Seuraavaksi tarkastellaan muutamia tapauksia, jotta näiden ohjelmien vaarallisuus ja olemassa olo tulisivat selväksi.

Haittaohjelmat kulkevat Facebookissa käyttäjien keskuudessa; käyttäjä avaa sovelluksen tai linkin ja samalla haittaohjelma lähtee kaikille hänen ystäville, joiden kautta se menee eteenpäin samalla keinolla. Helmikuussa 2009 Error Check System -sovellus väitti käyttäjille olevansa korjaamassa käyttäjätunnusta, mutta todellisuudessa se vain levitti itseään eteenpäin. Sovellus on saattanut vakoilla käyttäjien tietoja, mutta tästä ei ole saatu todisteita. Elokuussa 2009 sovellus ”Tag the pic” lähetti automaattisia viestejä käyttäjille. Viestissä luki ”N.N. commented on your photo”, ja kun käyttäjä klikkaamalla hyväksyi viestin, sama viesti lähti eteenpäin kaikille käyttäjän yhteystiedoissa oleville henkilöille. Samalla sovellus keräsi käyttäjien tietoja. Facebook poisti sovelluksen melko nopeasti, mutta ei ole tietoa kuinka monen käyttäjän tiedot lähtivät sovelluksen kehittäjille. (Tietokone 2009 a, Tietokone 2009 b.)

Toukokuussa 2010 mato levisi käyttäjien seinille viestinä, joka sisälsi kuvan nuoren naisen takapuolesta ja linkin. Samassa kuussa mato ”Sexiest Video Ever” levisi samalla periaatteella Facebookissa. Molemmissa tapauksissa linkin takana oli sivusto, joka yritti asentaa mainosohjelmia käyttäjän tietokoneelle. (Iltalehti 2010 a.)

Facebookissa levisi uusi hujaus kesäkuussa 2010. Mato levisi Tykkää-toiminnon avulla. Haittaohjelma sisälsi linkin ”Paramore n-a-k-e-d photo leaked!”, eli houkuttimena olivat Paramore-yhtyeen laulajan alastonkuvat. Linkkiä klikkaamalla ei auennut odotettu sivusto, vaan linkki välitti Facebookille tiedon, että käyttäjä on tykännyt linkistä. Samalla tieto välittyi uutissivulle, ja siellä sama linkki houkutteli käyttäjän Facebook-ystäviä. Mato sai huijattua satoja tuhansia käyttäjiä. (The Voice 2010.)

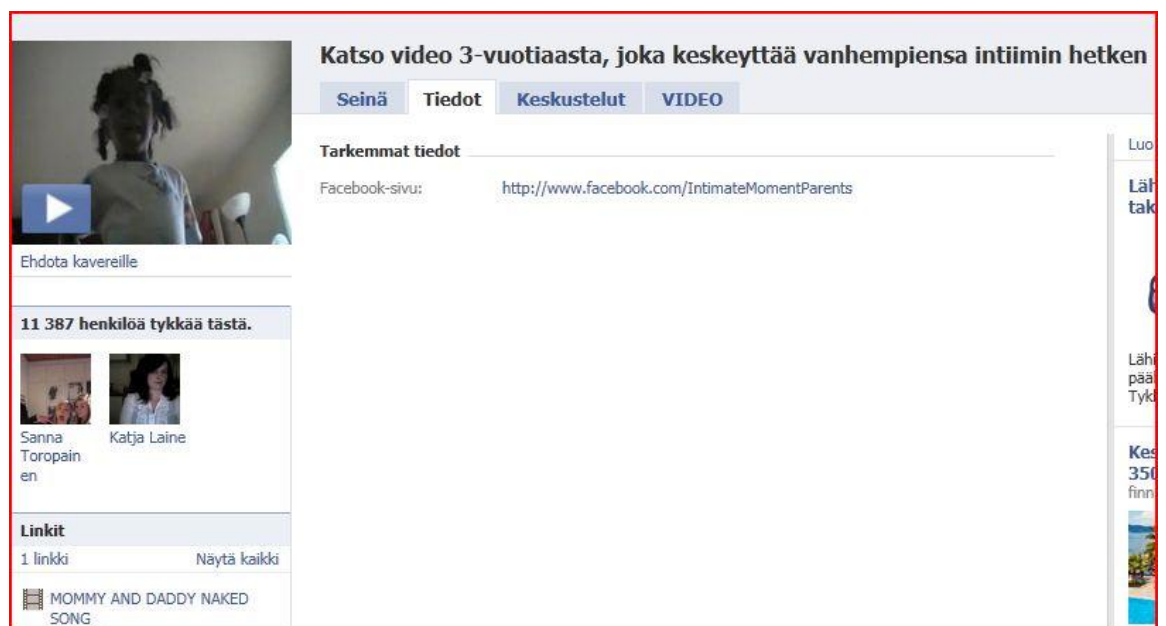
Ensimmäinen suomenkielinen Facebook-mato levisi lokakuussa 2010 otsikolla ”Voi p***a, katso miten kävi kun isä näki tyttärensä webcam-esityksen”. Muutamassa päivässä sovelluksesta oli ”tykännyt” yli 106 000 Facebookin käyttäjää. Madon tekijät yrittivät linkin kautta saada klikkaajien matkapuhelinnumerot maksulliseen tekstiviestipalveluun. Klikkaajat saatiin tässäkin tapauksessa suosittelemaan linkkiä Facebook-ystäville, vaikka he luulivat tekevänsä

jotain muuta. Sovellus varasti käyttäjän tietoja ja puhelinnumeron antaminen liitti käyttäjän tekstiviestipalveluun, joka maksoi 19 euroa kuukaudessa. Ei ole varmaa tietoa kuinka monta ihmistä luovutti matkapuhelinnumerosa sovellukselle. (Digitoday 2010 a.)

Facebookissa on liikkeellä paljon tällaisia haittaohjelmia, joita yleisesti sanotaan roskapostiksi. Ohjelmat yleensä varastavat käyttäjän tietoja ja/tai yrittävät saada käyttäjän vierailemaan mainoksia sisältävillä sivustoilla. Joskus roskapostin levittäminen on mahdollista Facebookissa olevan aukon takia. Syyskuussa 2010 roskapostittaja onnistui kirjoittamaan ja lähettämään valokuvia tuhansien käyttäjien seinille. Yhteisöpalvelu ilmoitti löytävänsä ja korjaavansa vian, jonka avulla roskapostittaja on saanut lähettää kuvia ilman, että tarkistettiin, saiko niitä lähettää henkilön profiiliin. (MikroPC 2010 b.)

Kuvassa 19 on esimerkki sovelluksesta, joka tarjoaa käyttäjälle mahdollisuuden ”katsoa video 3-vuotiaasta, joka keskeyttää vanhempiensa intiimin hetken”. Käyttäjän täytyy ensin klikata Tykkää-painiketta, jotta videon katsominen olisi mahdollista. Jos käyttäjä tekee niin, hänen ystävät Facebookissa saavat tiedon tästä videosta Uutiset-välilehdellä. Sovellus sitten voi joko näyttää videon käyttäjälle (kyseessä voi siis olla tavallinen sovellus) tai viedä käyttäjän muille sivustoille, joiden avulla sovellus sitten varastaa käyttäjän tietoja, näyttää käyttäjälle mainoksia tai yrittää saada henkilökohtaisia tietoja (esimerkiksi puhelinnumeron) rahallista huijausta varten. Tämän tyyppisiä sovelluksia näkyy Facebookissa päivittäin.

Kuva 19. Esimerkki mahdollisesta haittaohjelmasta.

Facebook-käyttäjien kannattaa aina varoa tällaisia sovelluksia. On totta, että monet niistä eivät ole haittaohjelmia ja ne ainoastaan näyttävät otsikon lupaaman asian, mutta sitä on mahdotonta tietää. Sovellusten otsikot ovat usein todella mielenkiintoisia ja ne herättävät käyttäjien huomiotta, mutta täytyy muistaa, että monesti ne oikeasti ovat haittaohjelmia ja ne tulevat vaarantamaan käyttäjän tietosuojaa. Tällaisia sovelluksia on parasta olla käyttämättä kokonaan.

F-Securen marraskuussa 2010 julkaistun kyselyn mukaan 78 % vastaajista piti roskapostia ongelmana Facebookissa ja yli 30 % kertoi saaneensa roskapostia päivittäin. Vastaajista 49 % kertoi näkevänsä säännöllisesti roskapostin kaltaisia viestejä. Suurin osa roskapostista on selkeää, joiden klikkauksesta roskapostittaja hyötyy taloudellisesti. Roskapostin määrän kasvu johtuu lisääntyneistä huijausprofileista ja uusista roskapostisovelluksista. Sovellukset houkuttelevat käyttäjiä huijaustoiminnoilla, kuten esimerkiksi valetoiminnolla, jonka tarkoitus oli paljastaa kuka on katsonut käyttäjän profiilia. Kyselyn vastaajista 20 % oli testannut tätä valetoimintaa. Klikkaamalla käyttäjä aktivoi roskapostisovelluksen, joka leviää välittömästi kaikille ystäville. Huijausprofiilit taas keräävät ensin laajoja ystävälistoja. Keräämiseen voi mennä kuukausia, jonka jälkeen ne alkavat lähettää kaikille ystävälistalla oleville henkilöille roskapostia. Vaikka Facebookissa on olemassa tällaisia vaaroja, kyselyn vastaajista 77 % koki olevansa suurimman osan ajasta turvassa yhteisöpalvelussa. Vastaajat olivat eniten huolissaan pankkiyhteystiedoistaan, maineestaan, identiteettivarkauksista ja Facebookin-tilin hakkeroinnista (luvatta käyttämisestä). Facebook on pyrkinyt poistamaan roskapostia ja sulkemaan haittaohjelmia levittäviä sovelluksia ja kehittänyt keinoja, joilla voi raportoida roskapostista, ja yritys-sivustoille on lisätty roskapostisuodatuksia. Yhteisöpalvelu on myös nostanut useita syyteitä huijareita vastaan. (F-Secure 2010.)

Vaikka yhteisöpalvelun teknisiä ominaisuuksia parannetaan, haittaohjelmien leviämistä yritetään estää sekä laajennetaan sovellusten asetuksia ja hallintatyökaluja, Facebookilla on vielä paljon parantamisen varaa. Tällä hetkellä paras ase haittaohjelmia vastaan on käyttäjä itse. Sovelluksia ja linkkejä kannattaa käyttää harkiten ja paras tapa välttää roskapostia on hyväksyä ystäviksi vain tuttuja ja luotettavia henkilöitä, sillä silloin ystävälistalla ei ole huijausprofileja, jotka välittävät roskapostia ja haittaohjelmia (F-Secure 2010).

5.1.5 Tietojen paljastaminen ja ystävät Facebookissa

Ihmiset jakavat tietoja (kirjoittavat, kommentoivat, ilmoittavat pitävänsä jostakin, jakavat linkkejä ja kuvia, jne.) Facebookissa kaikenlaisista asioista: politiikasta, uskonnoista, tapahtumista, elokuvista, musiikista, työelämästä, arkipäiväisistä asioista, yksityisen elämän asioista, jne. Facebookissa tulee helposti paljastaneeksi itsestään liikaa.

Seuraavaksi tarkastellaan muutamia esimerkkejä Facebookissa paljastuneista asioista. Henkilö haukkui pomonsa ja työpaikkansa mutta unohti, että pomo oli myös Facebookissa ja hän näki ne viestit. Pörssiyhtiön työntekijä kirjoitti tilapäivityksessä että tuli hyvä raportti Kiinasta, eli tiedolla on voinut olla vaikutusta pörssikurssiin. Henkilö sai sairauslomaa masennuksen vuoksi, mutta raportoi iloisesti Facebookin kautta elämänsä tapahtumista. (Järvinen 2010, 236.) Jotkut asiat voidaan jakaa kaikkien kanssa, mutta on myös asioita joita ei kannata laittaa esille kaikkien nähtäväksi. Esimerkiksi aina kannattaa miettiä mitä asioita saa sanoa työpaikastaan ja mahdollisista asiakkaistaan. Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus pätevät myös Facebookissa ja niiden rikkomisesta voi olla seurauksia. Ihmisten haukkumisesta voi myös saada kunnianloukkaussyytteen.

Tietojen jakaminen Facebookissa matkoista ja tulevaisuuden suunnitelmista voivat auttaa asuntomurtojen suunnittelussa. Belgiassa verottaja seuraa kansalaisten toimintaa yhteisöpalveluissa, ja jos viesteistä näkyvä elämäntapa on ristiriidassa ilmoitettujen tulojen kanssa, voidaan pyytää selvityksiä. Yhteisöpalvelut saavat ihmiset unohtamaan Internetin globaalin ulottuvuuden, ja yksityisen ja julkisen raja on melkein olematon. (Järvinen 2010, 237.)

Valokuvien jakamisessa pitäisi myös olla varovainen. Halussa jakaa kuvia perheen, sukulaisten ja ystävien kanssa ei ole mitään pahaa, mutta aina kannattaa pitää mielessä myös mahdolliset huonot seuraukset. Esimerkiksi valokuvat kovista juhlista, paljastavasta pukeutumisesta ja alkoholin käytöstä voivat päätyä väärin käsiin, ja tavalla tai toisella vaikuttaa käyttäjän elämään (esimerkiksi työpaikan haussa). Erikoinen tieto on, että hyvin monen ihmisen verkkoelämä alkaa jo ennen syntymää. Virustorjuntaohjelmistoyrityksen AVG:n tekemässä tutkimuksessa (johon osallistui 2200 ihmistä), sikiöaikana otettuja ultraäänikuvia on verkossa jakanut 23 % odottavista vanhemmista. Euroopan maista tutkimukseen osallistuivat Iso-Britannia, Italia, Espanja ja Ranska. Yhdysvaltalaisvauvoista tutkimuksen mukaan 92 % on esiintynyt verkossa julkaistuissa videoissa tai valokuvissa ennen toisen syntymäpäivänsä viet-

tämistä. Euroopassa määrä oli pienempi, eli 73 %. Tutkimuksen tuloksia julkaistiin lokakuussa 2010. (MikroPC 2010 c.)

Facebook-käyttäjillä on siis erilaisia syitä miettiä mitä kirjoitetaan ja jaetaan Facebookissa, ja kuka pääsee näkemään niitä tietoja. Monet Facebookin käyttäjät lisäävät verkostoonsa ystävien lisäksi puolittuja tai jopa täysin tuntemattomia ihmisiä, koska isompi ystäväjoukko näyttää paremmalta, tai halutaan tutustua uusiin ihmisiin. Jokaisen käyttäjän kannattaa miettiä kuka on luottamuksen arvoinen. Väärien henkilöiden lisääminen omaan verkostoon voi tuottaa harmejä. (Järvinen 2010, 235.) Esimerkiksi edellisellä sivulla nähtiin, että on olemassa runsaasti huijausprofileja, joiden tarkoitus on kerätä mahdollisimman paljon ystäviä ja sitten levittää haittaohjelmia.

Jokaisen käyttäjän pitäisi varmistaa, että ystävälistalle pääsyn haluava henkilö on todella se, joka hän väittää olevansa. Moni julkisuuden henkilö on löytänyt Facebookista oman valeprofiilinsa, jolle oli kertynyt satoja ystäviä. Kukaan ystävälistalla olevista henkilöistä ei ole tarkistanut, onko kyseinen julkkis oikeasti Facebookissa. (Järvinen 2010, 235.) Tällaiset tapaukset voivat johtaa identiteettivarkauksiin ja raakoihin rikoksiin, joista puhutaan seuraavaksi.

5.1.6 Identiteettivarkaudet ja valheellisilla tiedoilla esiintyminen

Facebook-tilin perustamista varten tarvitaan nimi, syntymäaika ja toimiva sähköpostiosoite. Kuvan lisääminen ei ole pakollista. Nimi ja syntymäaika voidaan keksiä, jos niin halutaan. Kuka tahansa voi ottaa haluamansa valokuvan ja perustaa sillä oman profiilin. Tällä tavalla voidaan varastaa ihmisen identiteetti ja tämä asia on tapahtunut esimerkiksi julkkiksille. Näyttelijä ja televisiojuontaja Riitta Väisänen teki rikosilmoituksen syksyllä 2008 identiteettinsä varastamisesta Facebookissa. Hänellä ei ollut profiilia yhteisöpalvelussa, joku siis esiintyi hänenä ja jakoi tietoja hänen nimissään. Väisänen sai tietää asiasta ystävän kautta. Facebookin ylläpito poisti kyseisen profiilin hänen pyynnöstä. (Iltalehti 2008 b.) Näin voi käydä kenelle tahansa, varsinkin jos henkilöllä ei ole profiilia Facebookissa, mutta verkossa on hänestä valokuvia. Asian esille tulemisessa voi mennä kauan, ja ainut keino poistaa tällaiset profiilit, on ilmoittaa niiden väärinkäytöstä Facebookin ylläpidolle.

Facebookissa olevia valokuvia voidaan myös varastaa ja käyttää luvatta. Jokainen, jolle käyttäjä on antanut oikeuden nähdä valokuvat, voi kopioida valokuvat itselleen. Ei ole tietoa miksi kopioiminen on sallittua. Valokuvia voidaan sitten käyttää erilaisiin tarkoituksiin. Marraskuussa 2010 lukuisien Länsi-Ruotsin Boråsissa asuvien tyttöjen valokuvia kopioitiin heidän Facebook-profiileistaan ja ladattiin luvatta sivustolle, jolle rakentui äänestyksen perusteella ”rumien lista” ja ”huippujen lista”. Tyttöjen Facebook-kuvista tehtiin siis rankkaussivusto. Muutaman päivän jälkeen ei ollut enää mahdollista äänestää tyttöjä ”rumien listalle”. Ruotsin poliisi ei halunnut vielä arvioida rikostutkinnan mahdollisuuksia, mutta mahdollisia syyteitä voidaan antaa kunnianloukkauksesta ja henkilötietolain rikkomisesta. (Helsingin Sanomat 2010 c.) Tässä oli yksi esimerkki valokuvien väärinkäytöstä Facebookin avulla.

Valokuvia ja valheellisia tietoja voidaan käyttää erilaisiin tarkoituksiin, joista monet ovat lainvastaisia, mutta ehkä pahin esimerkki Facebookin ja ylipäättänsä Internetin vaaroista on vuonna 2009 tapahtunut murha Iso-Britanniassa. Seksirikollinen Peter Chapman perusti Facebook-tilin valheellisilla tiedoilla ja valokuvilla. Hän oli 33-vuotias, mutta valeprofiilin hän laittoi kuvan nuoresta komeasta pojasta ja väitti olevansa 19-vuotias. Ystäviksi Chapman oli sitten hankkinut paljon tyttöjä, joiden mielenkiintoa ilmeisesti herätti ”pojan” komeus. 17-vuotias Ashleigh Hall oli yksi niistä tytöistä. Chapman keskusteli hänen kanssa Facebookin avulla ja tutustui häneen. Ashleigh koko ajan uskoi, että kyseessä on 19-vuotias poika nimeltään Peter Cartwright, joka oli kiinnostunut hänestä, ja hän suostui tapaamiseen. Chapman kertoi hänen isänsä tulevan hakemaan Ashleighin sovitusta paikasta ja haki hänet autolla. Tapaamisen aikana Chapman raiskasi ja murhasi hänet. Poliisi otti seuraavana päivänä Chapmanin kiinni ja sai tunnustuksen murhasta. Chapman myös kertoi poliisille tytön ruumiin sijainnin. Peter Chapman sai elinkautisen vankeustuomion ja hän joutuu olemaan vankilassa ainakin 35 vuotta. (BBC News 2010.)

Tapaus herätti paljon keskustelua Internetin vaaroista, Facebookin tietosuojaoinaisuuksista, vanhempien vastuusta lasten Internetin käytöstä ja poliisin huonon tunnettujen seksirikollisten tekemisten seurannasta. Facebookin tiedotteessa kerrottiin tapahtuman olevan syvästi surullinen. Yhteisöpalvelu antoi myös neuvoja kuinka ollaan turvallisesti verkossa. Ensimmäinen ja tärkein neuvo on olla lisäämättä tuntemattomia ihmisiä ystävälistoillemme.

5.1.7 Facebook-tilin poistaminen

Epävarmuus tietojen poistamisesta on eräs keskeinen ongelma kaikissa Internet-palveluissa. Yleensä ei voida tietää jäävätkö tiedot (kirjoitukset, valokuvat, jne.) palveluun, vaikka ne poistetaan palvelusta. Alussa Facebookista ei voinut erota olleenkaan. Yhteisöpalvelu säilytti käyttäjän tiedot siltä varalta, että käyttäjä palaisi takaisin. Myöhemmin eroaminen tuli mahdolliseksi. (Järvinen 2010, 239.)

Facebook-tilin poistaminen ei ole ihan yksinkertaista. Käyttäjän täytyy Käyttäjätili-painikkeen kautta klikata Ohje- ja tukikeskus -linkkiä. Tukikeskuksen oikealla puolella löytyy Miten saan käyttäjätilini poistetuksi pysyvästi? -linkki. Linkin avaamasta tekstistä löytyy seuraava lause: ”Jos haluat poistaa käyttäjätilisi lopullisesti ilman palautusmahdollisuutta, kirjaudu sisään ja jätä poistopyyntö tässä.” Klikkaamalla tässä-sanaa (linkkiä) avautuu näkymä, jossa on Lähetä-painike. Klikkaamalla Lähetä-painiketta tilin poistetaan pysyvästi ja sitä ei voida enää käyttää, eikä palauttaa sen sisältöä. Kuitenkin, poistamisen jälkeen voi mennä aikaa kunnes käyttäjän kaikki tiedot ovat hävitetty lopullisesti.

5.2 Yhteisöpalvelujen tietoturvasato

Digital Society selvitti 11 suosittua verkkopalvelun turvallisuutta ja julkaisi marraskuussa 2010 tulokset. Tutkitut palvelut olivat: Facebook, Twitter, Gmail, Google.com, Microsoft Hotmail, Ebay, Flickr, Wordpress (suojattu), Wordpress (suojaamaton), Yahoo ja Amazon. Suurin osa palveluista ei läpäise tavallista turvatestiä. Varsinkin yhteisöpalvelujen turvallisuus on heikkoa. Facebookin ja Twitterin suojaus on olematonta, sillä käyttäjien tietoja ei salata olleenkaan selauksen aikana. Suurin ongelma on ssl-suojauksen puute. Selaimen osoiteriviltä saadaan selville käyttääkö palvelu kyseistä suojausta. <https://>-alkuisilla sivustoilla on ssl-suojaus käytössä. Facebookissa ja Twitterissä ei ole ssl-suojattua selausta. Facebook ja Twitter saivat tutkimuksessa huonoimmat arvostukset. (Digital Society 2010.)

6 LAINSÄÄDÄNTÖ JA YHTEISÖPALVELUT

Tietotekniikka on kehittynyt nopeasti, mutta lainsäädäntö ei ole pysynyt kehityksen mukana. Yleensä tämä johtuu siitä, että lakeja ei voi säätää etukäteen, vaan ne täytyy sitoa todellisuuteen. Suomen lainsäädäntö saa jatkuvasti vaikutteita EU:n lainsäädännöltä, ja tämä on tullut selvästi esille viestintälaeissa. Internetissä tapahtuu paljon vääränlaista toimintaa, ja tästä syystä on olemassa useita lakeja, joiden tarkoitus on estää tällaista toimintaa, tai rangaista niitä jotka niin tekevät. Tällaisia lakeja mm. ovat: henkilörekisterilaki, tekijänoikeuslaki, sananvapauslaki, lait jotka koskevat kunnianloukkausta, yksityiselämän loukkaamista, (lapsi)pornon levittämistä, roskapostin lähettämistä, hakkerointia, tietoliikenteen häirintää, jne. (Mäkinen 2006, 112 - 120.) Lakeja on siis olemassa, mutta niiden implementointi on monimutkainen asia, ja usein on hyvin epäselvä minkä maan lakien alle tietty Internet-palvelu tai sovellus kuuluu. Usein myös palvelujen tai sovellusten kehittäjistä ei ole varmaa tietoa.

6.1 Käyttäjien vastuu yhteisöpalveluissa

Kaikki mainitut lait koskevat myös yhteisöpalveluja tavalla tai toisella, mutta on todella vaikea löytää konkreettisia esimerkkejä yhteisöpalvelujen laillisesta vastuusta. Esimerkkejä käyttäjien rangaistuksista näiden lakien rikkomisesta on kyllä olemassa. Valheellisten tietojen esittäminen muista, tai henkilön haukkuminen yhteisöpalveluissa, voi tuottaa käyttäjälle kunnianloukkaussyytteen. Jos epäillään että rikos on tapahtunut, asiasta voidaan kertoa poliisille, joka vie asian eteenpäin. Esimerkiksi muiden ihmisten sairauksista, seksielämästä tai rahaasioista puhuminen yhteisöpalveluissa voi olla rikollista toimintaa, josta käyttäjä voi saada syytteen yksityiselämän loukkaamisesta. Yhteisöpalvelun käyttäjä voi joutua myös vastuuseen muun muassa uhkailuista, tekijänoikeuslain rikkomisesta (esimerkiksi elokuvien, musiikin ja teosten luvattomasta käytöstä ja levittämisestä Internetissä), (lapsi)pornon ja roskapostin levittämisestä, haittaohjelmien levittämisestä, palvelun toiminnan häiritsemisestä, rasismista, jne. (Mäkinen 2006, 112 - 120.)

Esimerkiksi tammikuussa 2010 Iso-Britanniassa mies turhautui kun lentokenttä meinattiin sulkea huonon sään vuoksi. Hän purki suuttumustaan Twitterissä kirjoittamalla "P****! Robin Hoodin lentokenttä on suljettu. Teillä on vähän yli viikko aikaa saada p****nne kasaan,

muuten räjäytän lentokentän taivaan tuuliin!!" Vitsiksi tarkoitettu viesti vei mieheltä työpaikan, maksoi noin 1160 euroa sakkoina ja synnytti rikosrekisterin. Iso-Britannian Somersetissa asuva nuori nainen oli vihainen entiselle poikaystäväälle ja syytti häntä ensin raiskauksesta. Kun poliisi oli hylännyt syytteen, nainen murtautui entisen poikaystävän Facebook-tiliin ja lähetti itselleen uhkaavan viestin entisen poikaystävänsä nimissä. Nainen joutui oikeuteen ja sai neljä kuukautta vankeutta. Tämä tapaus korostaa oman tietosuojan merkitystä ja on varoittava esimerkki, että Internetissä voi tapahtua vakavia rikoksia. Esimerkiksi ruotsalainen tietoturvayhtiö Outpost24 kirjoitti, että saastuneen tietokoneen omistaja voidaan lavastaa Internet-rikolliseksi (esimerkiksi lapsipornon lataajaksi). (Digitoday 2010 b ja Digitoday 2010 c.)

Yhteisöpalvelut voivat joskus pelastaa käyttäjän rangaistukselta. Lokakuussa 2009 19-vuotias Rodney Bradford joutui New Yorkissa vankilaan syytettynä aseellisesta ryöstöstä. Hän oli vankilassa melkein kaksi viikkoa, jonka jälkeen hänet päästettiin vapaaksi. Nimittäin, minuutin ennen ryöstä, hän kirjoitti tilapäivityksen Facebookissa isänsä luona Harlemissa. Poliisi vahvisti tutkinnan kautta sijainnin, jossa viestin kirjoitettiin. Ryöstö kuitenkin tapahtui kaupungin toisella puolella ja syytteet hylättiin. (CNN 2010.)

6.2 Valtiot ja yhteisöpalvelut

Valtiot käyttävät myös yhteisöpalveluja hyväkseen. Iso-Britanniassa suunnitellaan lakia, joka velvoittaisi sosiaalisen median palvelut (muun muassa yhteisöpalvelut) luovuttamaan verkostotiedot poliisille rikosepäilyn yhteydessä. Belgiassa, niin kuin jo aiemmin mainittiin, verottaja seuraa kansalaisten toimintaa sosiaalisessa mediassa. (Järvinen 2010, 235 ja 237). Lokakuussa 2010 Australian poliisi lähetti tuomioistuimen päätöksen, dokumentit ja poliisin tekemän videon Facebookin kautta henkilölle, joka oli syyllistynyt muiden Facebook-käyttäjien häiriköintiin ja uhkailuun. Tuomittu henkilö vastasi ymmärtävänsä tehneensä rikoksen ja tuomioistuimen päätöksen määräyksellä poisti Facebook-profilinsa. Poliisi turvautui Facebookiin, sillä perinteisillä keinoilla henkilön tavoittaminen ei onnistunut. (Physorg 2010.)

6.3 Sähköisen viestinnän tietosuojalaki, rikoslaki ja yhteisöpalvelut

Jokaisella suomen kansalaisella on oikeus luottamukselliseen viestintään. Sähköisen viestinnän tietosuojalaki, yhdessä rikoslain kanssa, suojaa henkilön yksityisyyttä ja ajaa yleistä etua, sillä se vahvistaa luottamusta tietoliikenteen toimivuuteen. (Mäkinen 2006, 119.) Sähköisen viestinnän tietosuojalaissa viestillä tarkoitetaan ”viestintäverkossa osapuolten välillä vapaasti valikoituville vastaanottajille välitettävää puhelua, sähköpostiviestiä, tekstiviestiä, puheviestiä ja muuta vastaavaa sanomaa.” Tämän lisäksi viestillä tarkoitetaan ”sellaiset sisällölliset sanomat, jotka välitetään vapaasti valikoituville vastaanottajille”. (Helopuro ym. 2009, 29.) Näiden määritelmien perusteella voidaan siis sanoa, että käyttäjän jakamat tiedot yhteisöpalveluissa kuuluvat viesti-määritelmään.

Rikoslain 38 luvussa kerrotaan seuraavasti: ”joka oikeudettomasti 1) avaa toiselle osoitetun kirjeen tai muun suljetun viestin taikka suojauksen murtaen hankkii tiedon sähköisesti tai muulla vastaavalla teknisellä keinolla tallennetusta, ulkopuoliselta suojatusta viestistä taikka 2) hankkii tiedon televerkossa välitettävänä olevan puhelun, sähkeen, tekstin-, kuvan- tai data-siirron taikka muun vastaavan televiestin sisällöstä taikka tällaisen viestin lähettämisestä tai vastaanottamisesta on tuomittava viestintäsalaisuuden loukkauksesta”. Samassa luvussa kerrotaan myös, että se ”joka käyttämällä hänelle kuulumatonta käyttäjätunnusta taikka turvajärjestelyn muuten murtamalla oikeudettomasti tunkeutuu tietojärjestelmään, jossa sähköisesti tai muulla vastaavalla teknisellä keinolla käsitellään, varastoidaan tai siirretään tietoja, taikka sellaisen järjestelmän erikseen suojattuun osaan, on tuomittava tietomurrosta”. (Helopuro ym. 2009, 41 - 42.)

Näistä rikos- ja viestinnän tietosuojalain otoksista tulee selväksi, että jokaisella Internetin käyttäjällä on oikeus tietosuojaan. Ajatellaan asiaa yhteisöpalvelujen, esimerkiksi Facebookin, näkökulmasta. Facebookissa käyttäjä on itse vastuussa siitä, mitkä hänen jakamat tiedot ovat julkisia (kaikkien nähtävissä) ja mitkä ei, käyttäjä joutuu siis pitämään siis huolta omista yksityisyysasetuksista. Facebook on velvollinen antamaan käyttäjälle mahdollisuuden muokata näitä asetuksia, mutta on kiinni käyttäjästä tutustuuko hän näihin asetuksiin. Julkiseksi merkatut tiedot ovat kaikkien käytettävissä ja tässä nousee ensimmäinen ongelma esille: jos tiedot ovat julkisia, niitä saa kuka tahansa haltuun. Kuka niitä tietoja kerää ja mihin tarkoituksiin niitä käytetään on mysteeri. Ei ole myöskään tietoa onko se edes rikollista toimintaa, sillä tiedot ovat julkisia. Yhteisöpalvelu on velvollinen pitämään huolta käyttäjän henkilötietoista, ne

eivät saa päätyä ulkopuolisten käsiin. Kuitenkin ne joskus päätyvät, mainittiin jo kuinka sovellusten kautta tiedot menivät mainosyriyksille. Kuka on silloin vastuussa? Voidaanko nostaa syyteitä? Joutuuko silloin Facebook tekemään muuta kuin pyytää anteeksi ja luvata, että asia korjataan? Facebook omistaa kaikki käyttäjän lataamat tiedot ja niitä käytetään yhteisöpalvelun mukaan nimettömästi mainostarkoituksiin. Onko tämä totta, voiko nämä tiedot päätyä ulkopuolisten käsiin? Rikkooko Facebook omia sääntöjään? Kuka valvoo Facebookia ja mitä tapahtuu kulissien takana?

Näihin kaikkiin kysymyksiin olisi mukava saada vastauksia, mutta se on valitettavasti mahdollonta, sillä lakien implementointi Internet-maailmaan on hidasta johtuen sen kansainvälisestä suuruudesta, monimutkaisuudesta ja tietotekniikan nopeasta kehityksestä. Asiassa ei auta tieto, että Yhdysvalloilla ei ole yleistä yksityisyyden suojaa koskevaa lainsäädäntöä, vaan siellä käytetään alakohtaista lähestymistapaa, jossa yhdistyvät lainsäädäntö, sääntely ja itsesääntely (Tietosuojavaltuutetun toimisto 2010 a). Suurin osa yhteisöpalveluista on kotoisin Yhdysvalloista.

6.4 EU:n uusi lakiehdotus tietosuojasta

Jotakin sentään tehdään. EU on tekemässä uutta lakiehdotusta, joka saattaa mullistaa Euroopassa kaikki sosiaalisen median käytännöt. Lakiehdotus lähtee liikkeelle siitä, että omien tietojen hallinta, niihin pääsy, tietojen suojaus, muokkaaminen ja poistaminen ovat jokaisen henkilön tärkeitä oikeuksia, joita täytyy turvata nykyisessä digitaalisessa maailmassa. Ehdotus kritisoi vahvasti Internet-yritysten yksityisyyskäytäntöjä läpinäkymättömyydestä. EU:n mukaan käyttäjiltä pitäisi kysyä lupa tietojen keräämiseen riittävän selkeällä tavalla jo etukäteen. Lakiehdotuksessa EU:n kansalaisilla pitäisi olla oikeus vaatia verkkopalvelua tuhoamaan kaikki käyttäjistä keräämänsä tiedot. Ehdotus myös yrittää parantaa verkkopalvelujen käyttäjien mahdollisuuksia haastaa yrityksiä oikeuteen yksityisyysloukkauksista. Vuonna 2011 lakiehdotusta käsitellään vuonna 1995 säädetyin direktiivin korvaajaksi. Uuden lain avulla EU haluaa luoda unionin alueelle yhteiset pelisäännöt. (Europa 2010.)

Lakiehdotus on lisäämässä jännitteitä EU:n ja yhdysvaltaisten teknologiajättien ja verkkomainosalan välillä. Muun muassa Googlea ja Facebookia on syytetty useissa EU-maissa yksityisyyden loukkaamisesta ja tietojen keräämisestä ilman lupaa. Jos lakiehdotus astuu voimaan, se vaikeuttaisi kohdennettua mainontaa, eli se saattaa jopa lakkauttaa mainosrahoitteisia ja

käyttäjille ilmaisia palveluja (esimerkiksi yhteisöpalveluja) tai tehdä niistä maksullisia. (MikroPC 2010 d.)

7 CASE: ORGANISAATION SUHTAUTUMINEN YHTEISÖPALVELUJEN KÄYTTÖÖN, HAASTATTELUT

Monella yrityksellä on oma sivu Facebookissa. Yhteisöpalvelun kautta yritykset tiedottavat omista tuotteista ja palveluista, tavoittavat asiakkaita ja korottavat omaa imagoa. Facebook antaa yrityksille kasvot. Osa yrityksistä etsii Facebookin kautta myös lahjakkuuksia ja kilpailijoiden osaajia. Yritysten mukaan Facebookista löytyy motivoituneita työnhakijoita. Työnhakijan on myös helppoa päästä kontaktiin yritysten kanssa. Joillain yrityksillä (esimerkiksi Nokialla) on Facebookissa sivun lisäksi perustettuja ryhmiä rekrytointia varten. Toiset yritykset taas välttävät yhteisöpalvelua. Osa pelkää sosiaalisen median hallitsemattomuutta ja jotkut työnantajat ovat sitä mieltä, että työpaikkojen ilmoittaminen Facebookissa on yksityisalueelle tunkeutumista. (Taloussanomat 2010.)

Työnantaja myös valvoo. Yhdysvalloissa joka viides rekrytoija tutkii työnhakijoidensa käyttäytymistä verkossa. Hakijoiden tietoja etsitään eniten yhteisöpalveluista kuten Facebookista. Kolmasosa näistä rekrytoijista oli myös hylännyt hakijan verkosta löydettyjen tietojen perusteella. Tiedot yleensä liittyivät alkoholin tai huumeiden käyttöön tai sopimattomien valokuvien levittämiseen. Jotkut hakijat jäivät myös kiinni vähemmistöjen haukkumisesta tai valehtelusta. Neljännes rekrytoijista oli löytänyt hakijoista positiivista tietoa (esimerkiksi lukuisia kiinnostuksen kohtia), ja tämä oli johtanut hakijan palkkaamiseen. (Arena 2010.)

Nykymaailmassa työntekijät surffaavat työtietokoneella henkilökohtaisia asioita, selailevat Facebookia, katselevat videoita, pelaavat pelejä, lukevat lehtiä ja osallistuvat Internet-keskusteluihin. Jotkut yritykset sallivat yhteisöpalvelujen käytön työaikana, toiset taas kieltävät. Kieltäminen yleensä johtuu yritysten huolesta työntekijöidensä ajankäytöstä. Yritykset perustelevat kieltämisen myös haittaohjelmien levittämisen. Suomi eroaa selvästi muista maista sosiaalisen median käytön sallimisessa. Tutkimuksessa, jossa haastateltiin maailman laajuisesti yli 500 suuren yrityksen johtajaa, 36 % kertoi sallivansa yhteisöpalvelujen käytön työaikana. Suomessa tutkimuksen mukaan palvelujen käytön sallii 65 % yritysjohtajista. (Helsingin Sanomat 2010 d.)

Pitäen nämä kaikki asiat mielessä käytiin haastattelemassa julkisen sektorin organisaatiota suhtautumisesta yhteisöpalvelujen ja ylipäättänsä sosiaalisen median käyttöön työaikana.

7.1 Haastattelu 1: Kainuun maakunta -kuntayhtymän tietohallintojohtaja Riitta Remsu

Haastattelu löytyy liitteestä 1.

Kainuun maakunta -kuntayhtymän tietohallintopalvelut-yksikön henkilöstövahvuus on 25 henkilöä. Päätehtävänä on tuottaa maakunnalle ja kunnille tietotekniikkapalveluja.

Riitta Remsun mukaan Kainuun maakunta -kuntayhtymän tietokoneilla yhteisöpalvelujen käyttö ei ole teknisesti estetty, eli Internetin käyttö on sallittua, mutta työjohdollisessa mielessä Facebook ei ole niitä sovelluksia, jotka ovat työvälineitä. Se on työväline ainoastaan niille henkilöille joiden työtehtäviin saattaa kuulua myös sellaisten palvelujen käyttö (esimerkiksi kuntoutusohjaaja, nuoriso-ohjaaja). Maakunnalla on oma sivu Facebookissa, se on perustettu vuonna 2010. Facebookin avulla halutaan tavoittaa monenlaisia asiakkaita ja palvella myös sitä kautta. Kyseessä olevan sivun ylläpitäjän työtehtäviin kuuluu siis Facebookin käyttö.

Remsu jatkaa, että estettyjä sivustoja ei ole, ja erilaisten palvelujen käyttö on sallittua (esimerkiksi pankkipalvelut), mutta se ei saa tapahtua työaikana. Teknisesti ei ole estetty sivustoja, koska aineistoa riittää. Jos vaikka Facebook olisi estetty, joku voisi tulla ja sanoa esimerkiksi onko Ilta Sanomien sivusto sellainen, jota saisi käyttää kuntayhtymän tietokoneilla. On ohjeistettu, että Facebook ei ole sellainen sivusto, jota voidaan käyttää työaikana tai jolla voi käydä kirjoittamassa työpaikan asioita. Se on työjohdollinen ja moraalinen asia mihin käydetään työaikaa, ja työjohdollinen määräys on, että Facebookia ei saa käyttää työaikana. Tauoilla näitä palveluja saa käyttää. Remsu myös kertoo, ettei ole todisteita siitä, että Facebookin käytön takia tietokoneille olisi pääsyt haittaohjelmia tai viruksia.

Remsun mielestä Kainuun maakunta -kuntayhtymän työympäristössä yhteisöpalvelujen käyttö on negatiivinen asia. Esimerkiksi Facebook ei ole sellainen palvelu, jolla olisi yhteys asiakkaisiin. Maakunnassa on hyvin rajattu joukko joiden työvälineeksi voidaan laskea Facebook. Remsun mukaan voidaan sanoa, että se on positiivinen asia, silloin kun tämä rajattu joukko työntekijöitä käyttää näitä palveluja hoitamaan asiakkuuksia ja olemaan asiakkaiden kanssa tekemisissä (esimerkiksi jos tavoitellaan nuorisoa tai muita ryhmiä jotka ovat Facebookissa). Ihmiset eivät myös ymmärrä, että näihin palveluihin liittyy paljon tietoturvariskejä, että esimerkiksi joku tavallinen linkki voi olla vaarallinen.

Remsi jatkaa, että maakunnan työntekijä ei voi helposti menettää työpaikkansa jos hän kirjoittaa negatiivisia asioita omasta työnantajastaan Facebookissa. Kainuun maakunnalla on salassapitovelvollisuus työasioista, eli asiakkaista ei voi jutella, eikä kirjoittaa. Työntekijä voi joutua siis ongelmiin jos työntekijä rikkoo tietosuoja- tai salassapitovelvollisuutta, tai jos kirjoitukset menevät kunnianloukkauksen puolelle.

Tietohallintojohtaja ei itse lähtisi etsimään henkilöstä tietoja yhteisöpalveluista, ihmisen hän haluaa tavata, keskustella hänen kanssa ja sen kautta saada kuvan hänestä. Remsin mielestä muutenkin ne asiat mitä hakija kirjoittaa sinne eivät välttämättä ole totta, eivätkä välttämättä anna totuudenmukaista kuvaa henkilöstä. Kuitenkin, keskustelun jälkeen Remsi voisi kysyä henkilöltä haittaako jos hän tarkistamassa hänen kertomat asiat esimerkiksi Facebookista, jotta hän näkisi hakijan reaktion siihen kysymykseen.

Tietohallintojohtajan mielestä tietosuojan taso yhteisöpalveluissa ei ole riittävän hyvä juuri sen takia ettei voi tietää missä kaikkialla ne tiedot ovat ja mihin niitä voidaan käyttää. Omat tiedot on hyvin vaikea poistaa yhteisöpalveluista, eikä voi olla ihan varma että tietoja ei ole jäänyt sinne. Hän jatkaa että lapsille ja nuorille pitäisi ehdottomasti tiedottaa tietosuojasta ja yhteisöpalveluista. Koulussa tietotekniikan opetuksen yhteydessä pitää puhua näistä asioista, kuten varmasti puhutaankin.

Lopuksi hän esitti muutaman kysymyksen, joihin varmoja vastauksia ei ole, mutta jotka herättävät mielenkiintoa: ”Jos ajatellaan työnantajan määräämään työntekijää perustamaan vaikka Facebook-profiilin ja käyttämään sitä, olisiko pakko tehdä niin? Voisiko työntekijä saada potkut jos hän ei suostuisi? Vaikka työntekijällä olisi yksityinen profiili ja työasioihin tarkoitettu profiili, niin miten ne erottuvat toisistaan muiden käyttäjien silmissä, missä se raja kulkee?”

7.2 Haastattelu 2: Kainuun maakunta -kuntayhtymän ICT-tukihenkilö Jarkko Leinonen

Haastattelu löytyy liitteestä 1.

Jarkko Leinonen toimii ICT-tukihenkilönä Kainuun maakunta -kuntayhtymän tietohallinnossa. Hänen vastuualueensa on toimia tukihenkilönä Kainuun keskussairaalassa ja Kuusankemien palvelukeskuksessa. Tukihenkilönä Leinonen tekee atk-laitteiden ja ohjelmien asennuksia sekä vianselvitystä. Yksi osa työtä on toimia maakunnallisissa helpdeskissä aina viikon vuoro kerrallaan.

Leinon kertoo, että pääsyä tietyille sivustoille ei ole estetty, mutta on tapauksia, joissa Internetin käyttö on estetty muille kuin .fi-päätteisille sivustoille. Ohjeistus netin käytöstä on sellainen, että verkkopankkisovelluksia saa käyttää ja periaatteessa jokaisella on tauoillaan oikeus käydä millä sivustolla haluaa. Hänen mukaan ei ole tiedossa, että työasemille olisi tullut viruksia tai haittaohjelmia yhteisöpalvelujen kautta.

Työnteon kannalta Leinonen ei näe kovin merkityksellisenä yhteisöpalvelujen käyttöä, ellei sitten työyksikkö päättäisi käyttää jotain niistä tiedotuskanavanaan. Positiiviseksi hän kokee sen siksi, että se on nykyään ihmisille tärkeä yhteydenpitoväline ystäviin ja hän on itse huomannut, että oman työyksikön ihmisetkin ovat verkostoituneet Facebookissa. Leinosen mielestä tämä varmasti lisää työyhteisön yhteisöllisyyttä ja voi parantaa työilmapiiriä. Mikäli työntekijä toisaalta roikkuu päivät pitkät yhteisöpalvelussa ja se vaikuttaa siihen, että työtehtävät jäävät suorittamatta, niin sehän on luonnollisesti negatiivinen asia, mutta toisaalta ihan mikä tahansa muu aktiviteetti (esim. pelaaminen tms.) voi vaikuttaa työntekoon negatiivisesti.

Leinonen jatkaa, että yhteisöpalveluissa ihmiset yleensä eivät toimi työpersoonansa kautta, joten työntekijöistä tietojen etsiminen yhteisöpalvelujen kautta on yksityisasioihin puuttumista. Työntekijät pitää arvioida työperusteisesti, koska työ ja vapaa-aika ovat kaksi eri asiaa. Leinosella itsellä on henkilökohtainen Facebook-tili, jota hän käyttää jonkin verran ystävien kanssa yhteydenpitoon. Tilinimi on sekoitus omasta etunimestä ja vanhasta nimimerkistä, joten hän toimii Facebookissa osittain anonymisti. Muutama työkaverikin on Facebook-kaverina, mutta siellä ei jaeta työasioita.

Tietosuojasta Leinonen kertoo, että ihmisten tietojen kerääminen on aina arveluttavaa, koska niitä käytetään kaupallisesti yhteisöpalvelun ja mainostajien eduksi. Lisäksi on mahdollista, että tiedot vuotavat myös väärin käsiin. Hänen mielestään ihmisille pitäisi kertoa selvästi, että jos he klikkaavat jotain painiketta, heidän kaikki tietonsa lähtevät yhteistyökumppaneille/mainostajille jne. Leinonen jatkaa, että lainsäädäntö ei ikinä pysy kyseisten palveluiden kehityksen perässä. Valvontaa voi tehostaa, mutta standardeja tuskin syntyy ilman kansainvälistä yhteistyötä. Tietosuojastandardien luominen olisi toki hyvä osoitus kansainvälisestä yhteistyöstä. Voi olla kuitenkin mahdotonta määrittellä Suomessa, miten vaikkapa Yhdysvalloissa toimivan yrityksen nettisivuston pitäisi täällä toimia, joten lainsäädäntö ei varmasti-kaan ongelmaa tule ratkaisemaan.

Leinosen mielestä lapsille ja nuorille sana ”tietosuoja” pitäisi avata yksinkertaisesti ja ilman sanahelinää. Yksinkertaiset netinkäyttöohjeet (muutenkin kuin yhteisöpalveluja käytettäessä) pitäisi olla koulujen arkipäivää: älä anna puhelinnumeroasi, osoitettasi, sosiaaliturvatunnustasi tai mitään muitakaan henkilökohtaisia tietoja verkossa kenellekään. Älä luota siihen, että joku sinulle tuntematon ihminen on se, jona hän verkossa esiintyy.

Leinonen ei usko, että yhteisöpalvelut muodostavat suuren tietosuojariskin, ainakaan nykyisellään. Toki on ihmisten oma asia, mitä he verkossa itsestään kertovat ja se pitäisi vaan jokaisen ymmärtää. Internetin käyttöön suhtaudutaan kuin siellä voisi sanoa mitä tahansa kenelle tahansa. Se on kuitenkin melkein pä sama, kuin huutelisi ihmisille samat asiat kadulla tai kirjoittelisi lehtien yleisönosastopalstoille. Koulut ovat tässä avainasemassa: lapsia voi vielä valistaa asian suhteen ja opastaa toimimaan turvallisesti ja lainmukaisesti - verkossakin.

7.3 Yhteenvedo haastatteluista

Haastattelut antoivat selkeän kuvan Kainuun maakunta -kuntayhtymän tietohallinnon johtaja ja työntekijätason suhtautumisesta yhteisöpalvelujen käyttöön työaikana. Kainuun maakunta -kuntayhtymän tietokoneilla pääsyä tietyille sivuille ei ole estetty. Kuitenkin organisaatiossa on ohjeistettu, että Facebook ei ole sellainen sivusto, jota voi käyttää työaikana tai jolla voi käydä kirjoittamassa työpaikan asioita. Työjohtollinen määräys siis on, ettei Facebookia saa käyttää työaikana. Tauoilla työntekijöillä on oikeus käydä millä sivustolla tahansa.

Tietohallintojohtaja Remsun mielestä yhteisöpalvelujen käyttö on positiivinen asia silloin kun työntekijä käyttää näitä palveluja hoitamaan asiakkauksia ja olemaan asiakkaiden kanssa tekemisissä. Työntekijöistä Facebookia saavat käyttää ne henkilöt, joiden työtehtäviin sellaisten palveluiden käyttö kuuluu (esimerkiksi nuoriso-ohjaaja). ICT-tukihenkilö Leinonen koki positiiviseksi myös sen, että verkkoistuminen tällaisia palveluissa voi lisätä työyhteisön yhteisöllisyyttä ja voi parantaa työilmapiiriä. Hän kuitenkin painotti negatiiviseksi yhteisöpalvelujen käytön tavalla, jolla työtehtävät jäävät suorittamatta, eli palvelujen käyttö ei saisi vaikuttaa työntekoon. Työntekijät voivat joutua vastuuseen yhteisöpalvelujen käytöstä, jos he rikkovat tietosuoja- tai salassapitovelvollisuutta, tai jos kirjoitukset menevät kunnianloukkauksen puolelle.

Kainuun maakunnalla on myös oma sivu Facebookissa, sillä halutaan tavoittaa monenlaisia asiakkaita ja palvella myös sitä kautta. Organisaatiolla ei ole todisteita siitä, että Facebookin käytön takia työtietokoneille olisi pääsyt haittaohjelmia tai viruksia.

Remsu ja Leinonen olivat molemmat sitä mieltä, että työntekijöistä ei tulisi etsiä yhteisöpalveluista tietoja. Heidän mielestään tietosuojan taso yhteisöpalveluissa ei ole riittävän hyvä, sillä ei voi tietää missä kaikkialla ne tiedot ovat ja mihin niitä voidaan käyttää. Ihmisille pitäisi selvästi tiedottaa tietosuojasta ja yhteisöpalveluista. Molemmat korostivat koulujen merkitystä näissä asioissa.

Työelämässä on sääntöjä, joita täytyy noudattaa. Työntekijällä on vastuu omasta käyttäytymisestä työnaikana. Jos sääntöjä rikotaan, voidaan joutua vastuuseen. Kaikissa asioissa nousee siis esille henkilö yksilönä. Ohjeet annetaan ja kerrotaan millä tavalla asioita pitää tehdä, meistä on kiinni tehdäkö niin. Seurauksia on aina, ja ne voi olla joko positiivisia tai negatiivisia. Sama pätee Internet-maailmassa, mutta vaikka onkin jokaisen ihmisen oma asia mitä Internetissä tehdään, jokaisen pitäisi saada selvät ohjeet ja tiedot häntä koskevista asioista, eli esimerkiksi yksityisyydestä. Ihmiset, jotka eivät tiedä paljon esimerkiksi yhteisöpalveluista, voivat olettaa, että hänen tiedoista pidetään huolta, vaikka asia voi olla juuri toisinpäin. Tiedottaminen ja kouluttaminen tietosuojasta ovat siis tärkeitä.

8 CASE: KYSELY FACEBOOKIN KÄYTTÖSTÄ

Työn teoriaosuudessa on puhuttu kuinka tärkeää on, että käyttäjä itse on tietoinen Facebookin ominaisuuksista ja palveluista, yksityisyysasetuksista ja niiden muokkaamisen tärkeydestä ja tietosuojan merkityksestä. Pitäen nämä asiat mielessä toteutettiin kysely (LIITE 2), jonka tarkoitus oli selvittää käyttäjien tietoisuutta Facebookista ja palvelun tietosuojaominaisuuksista. Kysely tehtiin SurveyGizmo-verkkopalvelun avulla. SurveyGizmo on verkossa toimiva palvelu, joka antaa Internet-selaimessa työkalut kyselyjen tekemiseksi. Palvelu tarjoaa ilmaiset ja maksulliset vaihtoehdot kyselyjen tekemiseksi. Tämän kyselyn tekemiseksi ilmaiset työkalut riittivät. Palvelu on helppokäyttöinen ja kyselyn laatiminen onnistui ongelmitta. Kysely tehtiin selvällä suomen kielellä. Laatimisen jälkeen linkki kyselyyn lähetettiin 114 ihmiselle Facebookissa ja Kajaanin Ammattikorkeakoulun sähköpostin kautta koko henkilökunnalle ja kaikille opiskelijoille. Jotkut Facebookin käyttäjistä jakoivat linkkiä eteenpäin omille ystäville. Facebookin ominaisuudet korostuivat siis tässäkin. Yhteisöpalvelu helpotti huomattavasti kyselyn esille tuomista ja sen leviämistä eteenpäin.

Kyselyyn on voinut vastata 29.12.2010 - 9.1.2010 ja kymmenessä päivässä kyselyyn vastasi 291 ihmistä. Osallistuminen ylitti kaikki odotukset ja kysely onnistui erinomaisesti. Kyselyä ei silti voida sanoa tutkimukseksi sillä sitä ei ole lähetetty satunnaisesti, vaan tämän työn tekijän tutuille Facebookissa ja Kajaanin AMK:n opiskelijoille ja henkilökunnalle. Kysely on suunta-antava, sen avulla saadaan konkreettista tietoa Facebookin käyttäjien mielipiteistä palvelun ominaisuuksista ja tietosuojasta. Seuraavaksi esitellään kyselyn tuloksia. Suurin osa kysymyksistä tarjosi osallistujille mahdollisuuden valita useamman vastauksen. Tuloksiin voi perehtyä hyvin tarkasti liitteessä 2, jossa ne on esitetty yksityiskohtaisesti kuvioiden ja taulukoiden avulla.

8.1 Kyselyn tulokset

Kyselyyn osallistui 291 ihmistä, joista 117 oli miehiä (40,2 %) ja 174 naisia (59,8 %). Vastajat kuuluvat seuraaviin ikäryhmiin: 15 - 20 (7,2 %), 20 - 25 (54,3 %), 25 - 30 (11,3 %), 30 - 35 (6,5 %), 35 - 40 (6,5 %), yli 40 (14,1 %). Yli puolet vastaajista oli siis 20 - 25 -vuotiaita, ja

mielenkiintoinen tieto on, että toiseksi suurimpaan vastaajaryhmään kuuluivat yli 40-vuotiaat. Tästä voidaan päätellä, että Facebookia käyttävät nuorien lisäksi myös keski-ikäiset ihmiset.

Liittyminen Facebookiin johtui monesta eri syystä. Painavin syy oli kavereiden läsnäolo Facebookissa (37,2 %). Vanhojen tuttujen ja kavereiden etsiminen yhteisöpalvelusta oli vastaajille myös tärkeä (24,6 %). 22,7 % kertoi myös liittyneensä Facebookiin huvikseen. Yli puolet osallistujista (55 %) käyttää Facebookia monta kertaa päivässä ja noin viidennes (21,3 %) kerran päivässä. Facebookin suosio tulee näissä tuloksissa selvästi esille. 3-5 kertaa viikossa Facebookia käyttää 14,1 % vastaajista, kerran viikossa 4,1 %, kerran kuukaudessa 1,7 % ja vielä harvemmin 3,8 %. Yhteisöpalvelua käytetään eniten kotona (51,3 %), julkisilla tietokoneilla eli esimerkiksi koulussa (23,3 %) ja töissä (10,1 %). Kännykällä Facebookia käyttää 12,5 % vastaajista ja näiden lisäksi muualla 2,9 %.

Yhteisöpalvelussa seurataan kavereiden kuulumisia (23,9 %), keskustellaan kavereiden kanssa (21,3 %), tuodaan itseä esille (7,1 %), pelataan pelejä (4,8 %) ja tehdään työelämään liittyviä asioita (1,9 %). Facebook on helppo tapa olla yhteydessä tuttaviiin, jotka eivät asu lähellä (18,4 %), kuten myös hyvä keino olla yhteydessä kavereihin (17,2 %). Vastaajista 1,1 % ilmoitti tekevänsä Facebookissa näiden asioiden lisäksi muutakin. Yhteisöpalvelun palveluja ja mahdollisuuksia käytetään siis laajasti.

90,4 % vastaajista ilmoitti tietojen suojaamisen olevan tärkeää heille. Kuitenkin, osallistujista 32,8 % ei tiennyt kuka omistaa heidän antamansa tiedot Facebookissa. 2,8 % sanoi omistajan olevan Google ja 1,1 % Microsoft (tämä on periaatteessa totta, sillä Microsoft omistaa 7 % Facebookista). Vastaajista 21,2 % luulee, että ainut omistaja on käyttäjä itse. Kyselyn tehneistä vain 42,1 % tiesi, että Facebook omistaa kaikki palveluun ladatut tiedot.

Sovellusten kohdalla tilanne oli parempi. Osallistujista 71,8 % tiesi, että käytössä olevat sovellukset voivat käyttää heidän tietoja, 10,3 % väitti, etteivät voi ja 17,9 % ei tiennyt saavatko vai ei. Tämä on mielenkiintoinen asia, eli 28,2 % vastaajista ei osannut vastasta oikein, vaikka jokainen sovellus kysyy lupaa tietojen käyttämiseen. Asiaan ilmeisesti ei kiinnitetä huomiota.

Facebookin tietosuojaa koskeviin lausuntoihin ja kirjoituksiin on tutustunut 50,9 % vastaajista, mutta 93,1 % on muokannut omia yksityisyysasetuksia Facebookissa. Tämä on positiivinen tieto, sillä se antaa kuvan, että suurin osa käyttäjistä on jollain tavalla suojannut omia tietoja, joita he eivät halua jakaa kaikkien kanssa. Kaikkien olisi kuitenkin hyvää tutustua Facebookin yksityisyyttä koskeviin kirjoituksiin, mutta ketään ei tietenkään voi pakottaa. Voidaan

myös sanoa, että Facebookin yksityisyyskäytäntöjen läpinäkyväisyys korostuu tässä. Palvelua onkin vahvasti kritisoitu huonosta tiedottamisesta tietosuojaan liittyvistä asioista.

Eniten on muokattu yhteystietoihin liittyviä yksityisyysasetuksia (21,1 %), sitten valokuviiin (20,1 %), muihin asioihin joita jaetaan (18,3 %), tilapäivityksiin (18,0 %), parisuhteisiin (14,1 %) ja asioihin, joita muut jakavat (7,0 %). 1,5 % vastaajista ei ole muokannut mitään yksityisyysasetuksia. Vastaajista 2,7 % ei tiennyt kuka voi nähdä heidän tiedot Facebookissa, ja 5,5 % kertoi, että tiedot voivat nähdä kaikki. Suurin osa oli rajoittanut omien tietojen näkyvyyttä vain kaverille (60,1 %). Osallistujista 18,9 % on laittanut osan tiedoista esille vain kaverille ja osan kaikille. 9,3 % kertoi osan tiedoista näkyvän vain kavereille, osan vain tietyille ihmisille. Kyselyyn vastanneista 3,1 % ilmoitti, että heidän tiedot saavat nähdä vain tietyt ihmiset. Tietoihin liittyviä yksityisyysasetuksia on siis muokattu monipuolisesti.

Vastaajista 51,5 % kertoi, että Facebookin yksityisyysasetukset eivät ole riittävän hyvät ja 42,6 % oli eri mieltä. Asia ei kiinnostanut 5,8 % osallistujista. Melkein puolet kyselyyn tehneistä oli siis tyytyväinen Facebookin tarjoamaan tietosuojaan. Kuitenkin 86 % vastaajista kertoi, että Facebookin pitäisi tiedottaa paremmin yksityisyyteen liittyvistä asioista. Osallistujista 76 % oli myös sitä mieltä, että ihmisille pitäisi tiedottaa yhteisöpalveluista ja tietosuojasta kouluissa tai töissä. Vastaajista 68,4 % halusi lainsäädännön puuttuvan vahvemmin yhteisöpalvelujen tietojenkeruuseen ja käyttäjätietojen käyttämiseen.

8.2 Yhteenveto tuloksista

Kyselyyn osallistujat käyttävät Facebookia yleensä joka päivä, ja jopa yli puolet vastaajista käyttää yhteisöpalvelua useamman kerran päivässä. Melkein kaikille vastaajille tietojen suojaaminen oli tärkeä. Kuitenkin, suuri osa tiesi huonosti tietojen omistamisesta ja niiden käytöstä. Puolet vastaajista ei ole tutustunut Facebookin kirjoituksiin tietosuojasta, mutta suurin osa oli muokannut omia yksityisyysasetuksia.

Kyselyn perusteella voidaan sanoa, että käyttäjien tietämys Facebookista ja sen tietosuojasta on keskitasoa. Vielä on paljon parantamisen varaa. Facebook tarjoaa laajat yksityisyysasetukset, mutta Facebookin tulisi parantaa yksityisyyteen liittyviä käytäntöjä, käyttäjien tietoja tulisi suojata paremmin. Facebookin tietosuojasta tiedottamisen taso on myös huono. Kyselyyn osallistujista suurin osa oli samaa mieltä. Suurin osa oli myös sitä mieltä, että ihmisille pitäisi

tiedottaa yhteisöpalveluista ja tietosuojasta töissä tai kouluissa. Selkeä tiedottaminen yhteisöpalvelun tietosuojasta onkin yksi tärkeimmistä asioista mitä voidaan tehdä. Se on Facebookin vastuulla, mutta se pitäisi ehkä olla lakisääteinen velvollisuus. EU:n uusi laki tietosuojasta astuu todennäköisesti voimaan vuonna 2011, jolloin uusia sääntöjä otettaisiin käyttöön. Saa nähdä mitä tapahtuu. Yhteiskunnalla pitäisi olla vastuu ainakin lasten ja nuorten riittävästä perehdyttämisestä yhteisöpalvelujen maailmaan. Työnantajat voisivat hyötyä, jos tekisivät saman työntekijöiden kohdalla. Näistä kaikista syistä tämän työn lopuksi annetaan ohjeita tietosuojariskien vähentämiseksi.

9 OHJEITA TIETOSUOJARISKIEN VÄHENTÄMISEKSI

Työn kaikissa vaiheissa on vahvasti tullut esille tarve tiedottaa selvästi käyttäjille yhteisöpalvelujen tietosuojariskeistä. Tietosuojavaltuutetun toimisto on tehnyt oppaan ”Tietoverkon yhteisöpalvelujen yksityisyys, mikä se on?”, jossa yhteisöpalvelujen tietosuoja ja sen merkitys ovat erinomaisesti selitettyjä. Jokaiselle yhteisöpalvelujen käyttäjälle olisi hyötyä tutustua tähän oppaaseen. Opas löytyy osoitteella:

<http://www.tietosuoja.fi/uploads/5pva8soonref4j.pdf>.

Tähän kappaleeseen lainataan oppaasta ohjeita tietosuojariskien vähentämisestä:

Ota selvää, miten yhteisöpalvelut toimivat

- Ota selvää, miten yhteisöpalvelut toimivat, kerro myös lapsillesi, miten ne toimivat.
- Tutustu palvelujen yksityisyyden suojan periaatteisiin, ne on yleensä kerrottu sivuston yksityisyyspolitiikassa (Privacy Policy). Muista kuitenkin, että ulkomaiset palvelut eivät välttämättä kunnioita yksityisyyttäsi siten kuin lait Suomessa edellyttävät.
- Mikäli sivustolla ei ole esittää yksityisyyspolitiikkaa, älä käytä sen palveluja.

Ota selvää, mitä yhteisöpalveluja lapsesi käyttävät

- Tee yhteisöpalvelujen käytöstä yhteinen kokemus lastesi kanssa, nuorimpien lasten kanssa voi olla yhteisiä perheprofileja. Aivan nuoria lapsia varten yhteisöpalvelut eivät ole.
- Valvo lastesi palvelujen käyttöä. Pidä perheen tietokone, jolla lapset käyttävät yhteisöpalveluja ja muitakin verkon palveluja, avoimessa tilassa.
- Käy katsomassa lastesi sivustoja ja profileja, mutta tee se avoimesti ja lastesi yksityisyyttä kunnioittaen. Keskustele heidän kanssaan palvelujen käytöstä ja tue järkevää ja turvallista palvelujen käyttöä.

- Ota selvää, mitä palveluja lapsesi käyttävät ja miten käyttävät. Ota selvää, käyttävätkö lapsesi palveluja esimerkiksi matkapuhelimen avulla.

Ota selvää yhteisöpalvelujen riskeistä

- Ota selvää, mitä tietosuojariskejä palvelujen käyttöön liittyy, kerro niistä myös lapsillesi.
- Ota selvää, mitä tietosuojariskejä liittyy matkapuhelimen käyttöön yhteisöpalveluissa. Kerro riskeistä lapsillesi ja aseta puhelimen käytölle rajoituksia. Monet ohjeet, jotka käyvät palvelujen käyttöön tietokoneella, eivät riitä matkapuhelimen turvalliseen käyttöön. Esimerkiksi kameralla otetut kuvat voivat paljastaa hyvin arkaluonteisia asioita sinusta.
- Ole varovainen, kun kerrot liikkumisistasi ja sijainneistasi, varsinkin käytettäessä palveluja matkapuhelimella voidaan sijaintisi paljastaa ja liikkeitäsi jäljittää.
- Käytä palveluissa salasanaa, jonka itse muistat helposti, mutta jota ulkopuolisen on vaikea arvata. Älä käytä samaa salasanaa eri palveluissa äläkä kerro salasanaasi muille, ellei käytä palveluja yhdessä vanhempiesi kanssa.
- Käytä yhteisöpalvelujen tarjoamia lisäpalveluja harkiten ja niiden riskit tiedostaen.

Älä kerro yhteisöpalveluissa liikaa

- Muista, että internet ja yhteisöpalvelut ovat julkisia välineitä, yhteisöpalveluissa ei ole yksityisiä asioita.
- Selvitä itsellesi ja lapsillesi, mitä tietoja on viisasta pitää yksityisinä, mitä tietoja et halua kertoa kaikille verkossa.
- Muista, että mitään tietoja, mitä esität palvelujen sivustoilla, et voi varmuudella poistaa verkosta, muistuta tästä myös lapsiasi.

- Älä kerro sivusi ja näyttösi nimessä liian tarkkoja tietoja, älä viittaa niissä esimerkiksi kouluusi, työpaikkaasi tai vastaavaan paikkaan.
- Älä kerro profiilissasi liian yksityiskohtaisia asioita, aidot ystäväsi saavat tietää ne muutenkin. Jätä profiilissasi tyhjiksi kaikki kohdat, joita et halua muiden näkevän. Jätä sähköpostiosoitteesi pois, näin välttyt turhilta posteilta. Seuraa myös, mitä lapsesi kertovat sivuillaan ja profiileissaan.
- Älä kerro yksityiskohtaisia henkilötietoja, jotka paljastavat, missä asut, miten sinut tavoittaa, mitkä ovat yhteystietosi. Aidot ystäväsi tietävät ne ennestään.
- Älä kerro arkaluonteisia henkilötietoja, syntymäaikaasi, henkilötunnustasi, pankki- ja maksutunnuksiasi. Älä ylipäättään kerro tietoja, joiden avulla voidaan esiintyä uskottavasti sinuna.
- Älä jakele kuviasi, jotka voivat houkuttaa ahdistelijoita ottamaan yhteyttä sinuun. Älä jakele myöskään ystäväsi tietoja ja kuvia, he eivät ole tarkoittaneet sitä, niitä voidaan käyttää väärin.

Älä vastaa turhiin kyselyihin

- Mikäli joku ”ystävistäsi” kyselee yksityiskohtaisia tietoja, älä kerro. Ei tosi ystävä kysele verkossa tällaisia tietoja. Tunnista tavat, joilla identiteettejä varastelevat toimivat.
- Älä kerro kyselyissä liian yksityiskohtaisia asioita, kyselyjen kaikkiin kohtiin ei tarvitse vastata. Tuntemattomien ”ystävien” kyselyihin kannattaa muutenkin suhtautua varauksellisesti.

Hallitse ystäväsi määrää

- Rajoita ystäväsi määrä aitoihin ystäviin. Älä anna kenenkään painostaa ystäväsi valinnassa.

- Yhteisöpalvelut ja Internet ylipäätään tekevät henkilöllisyyksien väärentämisen ja niillä huijaamisen hyvin helpoksi. Älä usko kaikkea, mitä sinulle esitetään. Yritä varmistaa kunkin ihmisen aitous. Ole terveen epäluuloinen ja valikoiva ystäväsi kanssa.
- Aseta lapsillesi ehto, että vain henkilöt, jotka he tuntevat todellisessa elämässä, voivat tulla heidän ystävikseen. Lapset, joita he tapaavat palveluissa, voivat olla keski-ikäisiä miehiä.

Rajoita tietojen paljastumista

- Kaikkia palvelujen käyttäjiä ei ole syytä päästää katsomaan kaikkia tietojasi. Ota selvää, mitä keinoja palvelu tarjoaa pääsyn rajoittamiseksi profiiliisi ja tietoihisi ja käytä niitä.
- Oletuksena olevat yksityisyyden asetukset eivät pääsääntöisesti suojaa yksityisyyttä. Edes kaikkien rajoitusten käyttäminen ei anna hyvää suojaa yksityisyydelle. Asennoidu käyttöön siten, että et julkaise mitään tietoja, mitä et halua muiden näkevän.
- Rajoita profiiliisi pääsy vain aitoihin ystäviisi, jotka tunnet todellisessakin elämässä. Vanhempien on viisasta päästä lastensa profileihin.
- Aseta rajoituksia sille, mitä tietoja ja kuinka paljon profiilistasi näkyy hakutuloksina. Nimesi ja profiilikuvasi voivat näkyä mukana olijoiden listalla, mutta älä paljasta yksityiskohtaisempia tietoja kaikille käyttäjille.
- Kiellä tietojesi käyttö muihin tarkoituksiin. Usein palvelut kuitenkin varaavat oikeuden käyttää niitä omiin tarkoituksiinsa. On hyvä muistaa, että palvelut ovat useimmiten Suomen lakien ulottumattomissa.

(Tietosuojavaltuutetun toimisto 2010 b.)

Näitä ohjeita seuraamalla yhteisöpalvelujen tietosuojariskit pidetään kurissa ja käyttäjän tietojen turvallisuus näissä palveluissa kasvaa huomattavasti.

10 YHTEENVETO JA POHDINTA

Yhteisöpalvelut ovat suuri kokoontumispaikka, jossa ihmiset voivat keskustella kavereiden kanssa, tavata uusia ihmisiä, kirjoittaa itsestään asioita, jakaa linkkejä, valokuvia ja videoita, pelata erilaisia pelejä ja tehdä testejä, etsiä kiinnostuksen kohteita ja sivuja/ryhmiä (uutiset, politiikka, julkkikset, musiikki, tekniikka, opetus, jne.), perustaa omia sivuja/ryhmiä ja samalla tarkastella sisältöä, jotta muut tuttavat kirjoittavat ja jakavat. Yhteisöpalveluista on tullut osa satojen miljoonien ihmisten elämää. Palvelut ovat mediassa jatkuvasti esillä oleva ilmiö.

Yritykset myös käyttävät näitä palveluja hyväkseen. Yhteisöpalveluissa mainostetaan uusia tuotteita, tavoitetaan asiakkaita ja ylläpidetään asiakassuhteita ja yrityksen imagoa. Palvelujen kautta myös rekrytoidaan uusia työntekijöitä. Joidenkin yritysten toiminta on riippuvainen yhteisöpalveluista, sillä niiden tarjoamat sovellukset toimivat yhteisöpalvelujen kautta. Yhteisöpalvelut saavat tästä toiminnasta yrityksiltä rahallista korvausta. Kuitenkin, suurimman osan tuloista yhteisöpalvelut saavat mainostamisen kautta. Käyttäjille kohdistetaan mainoksia ja mainostajille annetaan nimettömiä raportteja käyttäjätiedoista.

Yhteisöpalveluja vaivaa huono tietosuojan taso. Kaikista suosituin yhteisöpalvelu Facebook on paras esimerkki tästä, sillä yhteisöpalvelua vaivaavat kaikki mahdolliset tietosuojaongelmat. Käyttäjät eivät maksaa Facebookille, mutta palvelulle vapaaehtoisesti kerrotut tiedot myydään mainostajille. Yhteisöpalvelun käyttäjä on yhtä aika asiakas ja tuote, jolla tehdään rahaa. Käyttäjien tietoja myös kerätään, varastetaan ja luovutetaan kolmansille osapuolille. Tietosuoja-asetuksista ja yksityisyyden suojan merkityksestä tiedotetaan huonosti. Sovellukset pääsevät käyttämään käyttäjien tietoja vaikka ei kenellekään ole selvää mihin tarkoituksiin. Facebookissa on liikkeellä haittaohjelmia, jotka kalastelevat käyttäjätietoja, asentavat tietokoneille mainosohjelmia ja tekevät jopa rahallisia huijauksia. Yritykset taas puolestaan yhä useammin etsivät ihmisistä tietoja yhteisöpalvelusta, esimerkiksi työnhakijoista. Yksinkertaisesti on mahdotonta tietää, mihin kaikkialle käyttäjän tiedot voivat päättyä ja mitä niillä tiedoilla voidaan tehdä. Käyttäjän profiilin perustaminen Facebookissa on helppoa, joten on olemassa huijausprofiileja, identiteettivarkauksia tapahtuu ja muun muassa seksirikolliset käyttävät palvelua hyväkseen.

Lainsäädännön läsnäolo yhteisöpalveluissa on tällä hetkellä melkein olematon. Yhteisöpalvelun käyttäjä voi kyllä joutua vastuuseen esimerkiksi tekijäoikeuslain rikkomisesta, uhkailusta,

salassapitovelvollisuuden rikkomisesta, kunnianloukkauksesta, jne. Käyttäjä itse on suojattu Internetissä sähköisen viestinnän tietosuoja- ja rikoslain avulla, mutta lakien implementointi Internet-maailmaan on yleensä monimutkaista ja puutteellista. Kaiken lisäksi on lähes mahdotonta selittää mistä ja kenelle yhteisöpalvelut ovat vastuussa omista tekemisistä. EU:ssa tämä tilanne voi muuttua, jos vuonna 2011 otetaan käyttöön uusi tietosuojalaki, jolla pyritään suojaamaan paremmin ihmisiä Internetissä, varsinkin yhteisöpalveluissa. Laki antaisi koko EU:n alueelle yhteiset pelisäännöt, joita yhteisöpalvelujen olisi pakko noudattaa. Saa nähdä miten tämä asia edistyy ja mitä muutoksia tapahtuu.

Tämän työn teoria- ja käytäntö -osuudet osoittivat, että tällä hetkellä paras ase tietosuojaongelmia vastaan yhteisöpalveluissa on käyttäjä itse. Teoriassa se tuli jatkuvasti esille. Haastateltu organisaatio myös korosti käyttäjän omaa käyttäytymistä näissä palveluissa. Käyttäjän tulisi tutustua yhteisöpalvelun tarjoamiin kirjoituksiin tietosuojasta sekä yksityisyysasetuksiin. Facebook tarjoaa laajat yksityisyysasetukset, joilla voidaan rajoittaa kaikkien palveluun ladattujen tietojen näkyvyyttä, mutta Facebook ei voi pakottaa ketään muokkaamaan niitä, eikä se halua pakottaa, sillä Facebookin oletus on, että kaikki on julkista.

Kysely Facebookin käytöstä kuitenkin osoitti, että suurin osa vastanneista on muokannut omia yksityisyysasetuksia. Kysely myös paljasti käyttäjien melko huonon tietotason Facebookin tietosuojaan liittyvistä asioista ja tyytymättömyyden Facebookin tiedottamiseen tietosuojasta. Käyttäjä itse on siis se paras ase, mutta mitä voidaan tehdä jos käyttäjä ei ole kiinnostunut näistä asioista, tai jos hän ei ymmärrä niiden merkitystä ja tärkeyttä? Mitä jos käyttäjä haluaa suojata itseään yhteisöpalveluissa, mutta ei osaa? Tämä työ osoitti siis, että tärkein asia mitä tällä hetkellä voidaan tehdä tietosuojan säilyttämiseksi yhteisöpalveluissa, on tietosuojasta ja yksityisyyden merkityksestä tiedottaminen ja kouluttaminen. Tämä pitäisi olla yhteisöpalvelujen vastuulla, mutta ne hoitavat asian huonosti. Yhteisöpalveluilla on paljon parantamisen varaa. On mahdollista, että yhteisöpalvelut selittävät käyttäjilleen tietojenkeruusta ja omien tietojen suojaamisesta selvästi ja tarpeeksi hyvin vasta sitten kun laki velvoittaa tekemään niin. Tällä hetkellä eniten vaikutusta yhteisöpalvelujen käyttäjien kouluttamiseen tietosuojasta on kouluilla ja työnantajilla. Näistä kaikista syistä tämäkin työ kulminoituu tietosuojavaikuttetun tekemiin ohjeisiin tietosuojariskien vähentämiseksi yhteisöpalveluissa. Nämä ohjeet lainattiin suoraan oppaasta, sillä ohjeet on kirjoitettu tiivistä, mutta selvällä suomen kielellä. Niiden referointi olisi vain vahingoittanut ohjeiden sanomaa.

Tämän työn tavoite oli antaa selvän kuvan yhteisöpalveluista ja tietosuojasta, kuten myös ohjeita tietosuojariskien vähentämiseksi. Teoriaosuudessa tutustuttiin yhteisöpalveluihin Facebookin kautta, ja tuotiin esille kaikki sen ominaisuudet ja yksityisyysasetukset kahden Facebook -testiprofiilin avulla. Tietosuojasta yhteisöpalveluissa kerrottiin laajasti ja annettiin työnlukijalle kuvan vaaroista yhteisöpalveluissa. Samalla esille jatkuvasti tuli ohjeita niiden välttämiseksi. Otettiin kantaa myös lainsäädännön merkitykseen yhteisöpalvelujen maailmassa, kuten myös valtioiden ja yritysten läsnäoloon yhteisöpalveluissa. Käytännön osuus koostui kolmesta osasta: jo mainitut testiprofiilit (joilla tuotiin esille Facebookin kaikki ominaisuudet), haastattelut ja kysely. Haastattelut antoivat selkeän kuvan suuren organisaation suhtautumisesta yhteisöpalveluihin, kuten myös mietteitä tietosuojasta. Kysely Facebookin käytöstä toi esille konkreettista tietoa Facebook-käyttäjistä ja heidän suhtautumisesta tietosuojaan, sekä tietämyksestä tietosuojaan liittyvistä asioista. Lopuksi lukijalle annettiin ohjeita tietosuojariskien vähentämiseksi.

Työn tavoitteet saavutettiin hyvin. Opinnäytetyöhön olisi ehkä kaivattu useamman organisaation mietteitä yhteisöpalveluista, mutta johtuen eniten huonoista aikatauluista tämä ei ollut mahdollista. Lainsäädännöstä yhteisöpalveluissa oli vaikeinta löytää luotettavaa tietoa. Paikallinen käräjäoikeus ei osannut auttaa. Muutamalle taholle on lähetetty sähköposti kysymyksineen yhteisöpalveluista ja lainsäädännöstä, mutta vastauksia ei tullut. Toisaalta kyselyn järjestäminen onnistui erinomaisesti. Sen laatimisessa ei ollut ongelmia ja kyselyyn osallistui melkein 300 ihmistä.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön tekeminen oli positiivinen kokemus, joka kehitti työn tekijän kokonaisuuksien hallintakykyä ja ajankäyttöä. Opinnäytetyössä korostuivat useat koulussa opitut tiedot ja taidot, ja niiden lisäksi on opittu paljon uuttakin. Facebookin tietosuojaominaisuudet ja -asetukset tulivat hyvin tutuiksi, kuten myös kaikki yhteisöpalveluissa esiintyvät ongelmat. Haastattelemine ja kyselyn järjestäminen olivat myös uusia kokemuksia, joista tulevaisuudessa voi olla hyötyä.

LÄHTEET

AOL 2010. About AOL: Overview. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://corp.aol.com/about-aol/overview> (Luettu 3.10.2010.)

Arena 2010. Työnantaja valvoo internetissä. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://www.ura-arena.fi/tyonhaku/artikkelit/open.php?id=90191> (Luettu 2.1.2011.)

BBC News 2010. Facebook murder: 'Lessons must be learned'. Web-dokumentti. Saatavilla:

http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/england/wear/8557273.stm

(Luettu 24.12.2010.)

CNN 2010. Facebook status update provides alibi. Web-dokumentti. Saatavilla:

http://articles.cnn.com/2009-11-12/justice/facebook.alibi_1_facebook-alibi-update?_s=PM:CRIME (Luettu 28.12.2010.)

Digital Society 2010. Online Services security report card. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://www.digitalsociety.org/2010/11/online-services-security-report-card/>
(luettu 24.12.2010)

Digital Trends 2009. The History of Social Networking. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://www.digitaltrends.com/features/the-history-of-social-networking/> (Luettu 3.10.2010.)

Digitoday 2010 a. Suomalainen Facebook-mato ryövää kännykkälaskulla. Web-dokumentti.

Saatavilla: <http://www.digitoday.fi/tietoturva/2010/10/05/suomalainen-facebook-mato-ryovaa-kannykkalaskulla/201013761/66> (Luettu 17.12.2010.)

Digitoday 2010 b. Kuinka menettää työpaikka alle 140 merkillä?. Web-dokumentti.

Saatavilla: <http://www.digitoday.fi/yhteiskunta/2010/05/11/kuinka-menettaa-tyopaikka-alle-140-merkillä/20106812/66> (Luettu 28.12.2010.)

Digitoday 2010 c. Nainen vankilaan väärästä Facebook-viestistä. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://www.digitoday.fi/tietoturva/2010/05/10/nainen-vankilaan-vaarasta-facebook-viestista/20106692/66> (Luettu 28.12.2010.)

EDUCASE 2007. 7 things you should know about Twitter. Pdf-dokumentti. Saatavilla:

<http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ELI7027.pdf> (Luettu 11.10.2010.)

Europa 2010. European Commission sets out strategy to strengthen EU data protection rules. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1462&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=fr> (Luettu 28.12.2010.)

Facebook 2010 a. Statistics. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://www.facebook.com/press/info.php?statistics> (Luettu 2.11.2010.)

Facebook 2010 b. Asetukset: Sovellukset, pelit ja sivustot. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://www.facebook.com/settings/?tab=applications#!/settings/?tab=privacy&section=apps&h=1df45121c88cbae6ef464909b7dc1504> (Luettu 30.11.2010.)

Facebook 2010 c. Yksityisyysasetukset: Pikaräätelöinti. Web-dokumentti. Saatavilla:

http://www.facebook.com/settings/?tab=privacy#!/settings/?tab=privacy&section=applications&field=instant_personalization&h=1df45121c88cbae6ef464909b7dc1504 (Luettu 30.11.2010.)

Facebook 2010 d. Yksityisyysasetukset: Julkinen haku. Web-dokumentti. Saatavilla:

http://www.facebook.com/settings/?tab=privacy#!/settings/?tab=privacy&section=applications&field=public_search&h=1df45121c88cbae6ef464909b7dc1504 (Luettu 30.11.2010.)

Facebook 2010 e. Yksityisyysasetukset: Estolistat. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://www.facebook.com/settings/?tab=privacy#!/settings/?tab=privacy&section=block&h=1df45121c88cbae6ef464909b7dc1504> (Luettu 30.11.2010.)

Facebook 2010 f. Yksityisyysasetukset: Jakamisen hallinta. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://www.facebook.com/settings/?tab=privacy#!/privacy/explanation.php> (Luettu 30.11.2010.)

Facebook 2010 g. Making Control Simple. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://blog.facebook.com/blog.php?post=391922327130> (Luettu 30.11.2010.)

Facebook 2010 h. Facebook-mainokset. Web-dokumentti. Saatavilla:

http://www.facebook.com/advertising/?campaign_id=402047449186&placement=pf&extra_1=0 (Luettu 17.12.2010.)

Facebook i 2010. Jakamisen hallinta. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://www.facebook.com/?ref=logo#!/privacy/explanation.php> (Luettu 17.12.2010.)

F-Secure 2010. Facebookin käyttäjien mielestä roskapostit ovat ongelma. Web-dokumentti.

Saatavilla: http://www.f-secure.com/fi_FI/about-us/pressroom/news/2010/fs_news_20101124_01_fi.html (Luettu 20.12.2010.)

GigaOM 2008. Social Networks, from the 80s to the 00s. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://gigaom.com/2008/01/20/social-networks-from-the-80s-to-the-00s/> (Luettu 3.10.2010.)

Haasio, A. 2009. Facebook-opas. Helsinki: BTJ Finland Oy.

Helopuro, S., Perttula, J., Ristola, J. 2009. Sähköisen viestinnän tietosuojat.

Helsinki: Talentum

Helsingin sanomat 2010 a. Twitter-palvelua vaivanneet haittaohjelmat saatiin torjuttua. Web-dokumentti. Saatavilla: [http://www.hs.fi/kulttuuri/artikkeli/Twitter palvelua+vaivanneet+haittaohjelmat+saatiin+torjuttua/1135260319113](http://www.hs.fi/kulttuuri/artikkeli/Twitter+palvelua+vaivanneet+haittaohjelmat+saatiin+torjuttua/1135260319113) (Luettu 10.12.2010.)

Helsingin Sanomat 2010 b. Yli 100 miljoonan Facebook-käyttäjän tiedot julkaistiin netissä . Web-dokumentti. Saatavilla: [http://www.hs.fi/ulkomaat/artikkeli/Yli+100+ miljoonan+Facebook-k%C3%A4ytt%C3%A4j%C3%A4n+tiedot+julkaistiin+ nettiss%C3%A4/1135258908162](http://www.hs.fi/ulkomaat/artikkeli/Yli+100+miljoonan+Facebook-k%C3%A4ytt%C3%A4j%C3%A4n+tiedot+julkaistiin+nettiss%C3%A4/1135258908162) (Luettu 12.12.2010.)

Helsingin Sanomat 2010 c. Ruotsalaistytöjen Facebook-kuvista tehtiin rankkaussivusto. Web-dokumentti. Saatavilla: [http://uutiset.msn.hs.fi/ulkomaat/artikkeli/ Ruotsalais-tytt%C3%B6jen+Facebook-kuvista+tehtiin+rankkaussivusto/1135261593301](http://uutiset.msn.hs.fi/ulkomaat/artikkeli/Ruotsalais-tytt%C3%B6jen+Facebook-kuvista+tehtiin+rankkaussivusto/1135261593301) (Luettu 24.12.2010.)

Helsingin Sanomat 2010 d. Facebookin käyttö työaikana sallitaan Suomessa helpommin kuin muualla. Web-dokumentti. Saatavilla: [http://www.hs.fi/talous/artikkeli/ Facebookin+k%C3%A4ytt%C3%B6+ty%C3%B6aikana+sallitaan+Suomessa+helpommin+ kuin+muualla/1135262565922](http://www.hs.fi/talous/artikkeli/Facebookin+k%C3%A4ytt%C3%B6+ty%C3%B6aikana+sallitaan+Suomessa+helpommin+kuin+muualla/1135262565922) (Luettu 2.1.2011.)

Iltalehti 2008 b. "Joku järjeton varasti minut". Web-dokumentti. Saatavilla:

http://www.iltalehti.fi/viihde/200810068382774_vi.shtml (Luettu 24.12.2010.)

Iltalehti 2010 a. Uusi Facebook-mato narraa bikinipepulla. Web-dokumentti. Saatavilla:

http://www.iltalehti.fi/digi/2010052311718623_du.shtml (Luettu 17.12.2010.)

IRC-Galerie 2010. Pääsivu. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://ircgalerie.net/> (Luettu 15.10.2010.)

Järvinen, P. 2010. Yksityisyys - turvaa digitaalinen kotirauhasi. Jyväskylä: WSOYpro.

LinkedIn 2010. About us. Web-dokumentti. Saatavilla: <http://press.linkedin.com/about>

(Luettu 15.10.2010.)

MikroPC 2010 a. Varo, Twitterissä leviää uusi vaarallinen mato. Web-dokumentti. Saatavilla:

http://www.mikropc.net/kaikki_uutiset/article543498.ece (Luettu 10.12.2010.)

MikroPC 2010 b. Facebook-roskapostittaja sotki tuhansien seiniä: Web-dokumentti.

Saatavilla: http://www.mikropc.net/kaikki_uutiset/article496725.ece?s=r&wtm=mikropc/-06092010 (Luettu 20.12.2010.)

MikroPC 2010 c. Päästätkö lapsesi verkkoon jo ennen syntymää? Web-dokumentti.

Saatavilla: http://www.mikropc.net/kaikki_uutiset/article515515.ece?s=r&wtm=mikropc/-11102010 (Luettu 20.12.2010.)

MikroPC 2010 d. Sinulla on oikeus tuhota tietosi nettipalveluissa, EU sanoo. Web-dokumentti. Saatavilla: http://www.mikropc.net/kaikki_uutiset/article529583.ece?s=r&wtm=mikropc/-05112010 (Luettu 28.12.2010.)

Mäkinen, O. 2006. Internet ja etiikka. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Peliarvostelu.net 2010. Habbo Hotel -varkaudet poliisiin tutkittavaksi. Web-dokumentti. Saatavilla: <http://peliarvostelu.net/habbo-hotel-varkaudet-poliisiin-tutkittavaksi> (luettu 10.12.2010.)

Physorg 2010. Australia police serve court order via Facebook. Web-dokumentti. Saatavilla: <http://www.physorg.com/news/2010-10-australia-police-court-facebook.html> (Luettu 28.12.2010.)

Sulake 2010 a. Habbo Hotel - Where else? Web-dokumentti. Saatavilla: <http://www.sulake.com/habbo/?navi=2> (Luettu 15.10.2010.)

Sulake 2010 b. IRC-Galleria - Active Social Networking. Web-dokumentti. Saatavilla: <http://www.sulake.com/irc-galleria/index.html?navi=3.1> (Luettu 15.10.2010.)

Taloussanomat 2010. Tykkää Facebookissa, niin saat töitä. Web-dokumentti. Saatavilla: <http://www.taloussanomat.fi/tyo-ja-koulutus/2010/11/27/tykkaa-facebookissa-niin-saat-toita/201016258/139> (Luettu 2.1.2011.)

Theglobe.com 2009. About Us. Web-dokumentti. Saatavilla: <http://www.theglobe.com/index.html> (Luettu 5.10.2010.)

The Voice 2010. Älä tykkää ihan kaikesta - Facebook-mato leviää. Web-dokumentti. Saatavilla: http://www.voice.fi/index.php?mw=Facebook&option=com_sbsarticle&tmpl=blog&cid=16550&cat=26 (Luettu 17.12.2010.)

The WELL 2010. Learn About The WELL. Web-dokumentti. Saatavilla: <http://www.well.com/aboutwell.html> (Luettu 5.10.2010.)

Tietokone 2009 a. Facebook-haittaohjelma keräsi käyttäjätietoja. Web-dokumentti. Saatavilla: http://www.tietokone.fi/uutiset/2009/facebook_haittaohjelma_kerasi_kayttajatietoja a (Luettu 17.12.2010.)

Tietokone 2009 b. Facebook-mato aiheuttaa hämmennystä. Web-dokumentti. Saatavilla: http://www.tietokone.fi/uutiset/2009/facebook_mato_aiheuttaa_hammennysta (Luettu 17.12.2010.)

Tietosuojavaltuutetun toimisto 2010 a. Yhdysvaltalainen Safe Harbor -järjestelmä. Web-dokumentti. Saatavilla: <http://www.tietosuojafi.fi/25914.htm> (Luettu 28.12.2010.)

Tietosuojavaltuutetun toimisto 2010 b. Tietoverkon yhteisöpalvelujen yksityisyys, mikä se on? Pdf-dokumentti. Saatavilla:

<http://www.tietosuoja.fi/uploads/5pva8soonref4j.pdf> (Luettu 4.1.2010.)

Tietoviiko 2010. Onko LinkedIni kunnossa? Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://www.tietoviikko.fi/msareena/msblogit/helene/article361697.ece>
(Luettu 15.10.2010.)

Twitter 2010. About. Web-dokumentti. Saatavilla: <http://twitter.com/about>

(Luettu 11.10.2010.)

Wall Street Journal 2010. Facebook in Privacy Breach. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://online.wsj.com/article/SB10001424052702304772804575558484075236968.html> (Luettu 16.12.2010.)

Wikipedia 2010 a. Wikipedia. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Wikipedia> (Luettu 8.10.2010.)

Wikipeda 2010 b. Wikipedia. Web-dokumentti. Saatavilla:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia> (Luettu 8.10.2010.)

YouTube 2010. Yrityksen historia. Web-dokumentti. Saatavilla:

http://www.youtube.com/t/company_history (Luettu 8.10.2010.)

LIITTEET

Liite 1: Haastattelut 1 ja 2: Kainuun maakunta -kuntayhtymän
suhtautuminen yhteisöpalvelujen käyttöön työpaikalla

Liite 2: Kysely Facebookin käytöstä -tulokset

Haastattelu 1

14.10.2010

Riitta Remsu

Tietohallintojohtaja

Tietohallintopalvelut

Kainuun maakunta -kuntayhtymä

Haastattelu on tehty paikan päällä. Sovittiin tapaamisen, jonka aikana tallennettiin keskustelua. Vastaukset kirjoitettiin puhtaaksi ja sähköpostilla Remsulta saatiin vahvistus, että kirjoitettuja vastauksia saa käyttää opinnäytetyön teossa.

1. Voisitko kertoa lyhyesti työkuvastasi ja organisaatiostasi?

Olen Kainuun maakunta -kuntayhtymän tietohallintojohtaja. Yksikön nimi on Tietohallintopalvelut ja yksikön henkilöstövahvuus on 25 henkilöä. Meidän päätehtävänä on tuottaa maakunnalle ja kunnille tietotekniikkapalveluja.

2. Millä tavalla Kainuun maakunta -kuntayhtymä suhtautuu sosiaalisen median käyttöön työpaikalla? Saavatko siis maakunnan työntekijät käyttää työaikana sellaisia palveluja, esimerkiksi yhteisöpalveluja kuten Facebookia?

Teknisesti ei ole estetty, eli meillä on Internetin käyttö sallittua, mutta työhöhdollisessä mielessä Facebook ei ole niitä sovelluksia, jotka ovat työvälineitä. Se on työväline ainoastaan niille henkilöille joiden työtehtäviin saattaa kuulua myös sellaisten palvelujen käyttö (esimerkiksi kuntoutusohjaaja, nuoriso-ohjaaja). Maakunnalla on oma sivu Facebookissa, se on perustettu tänä vuonna. Halutaan tavoittaa monenlaisia asiakkaita ja palvella myös sitä kautta. Sen sivun ylläpitäjän työtehtäviin kuuluu siis Facebookin käyttö.

Estettyjä sivustoja ei ole, ja erilaisten palvelujen käyttö on sallittua (esimerkiksi pankkipalvelut), mutta se ei saa tapahtua työaikana. Teknisesti ei ole estetty sivustoja, koska aineistoa riittää. Jos vaikka Facebook olisi estetty, joku voisi tulla ja sanoa esimerkiksi onko Ilta Sanomien sivusto sellainen jotta saisi käyttää. Sivustoja siis riittää ja sen takia teknistä estoa ei ole. Meillä on paljon keskusteltu ja ohjeistettu sitä asiaa, että Facebook ei ole sellainen sivusto,

jotta voi käyttää työaikana tai jolla voi käydä kirjoittamassa työpaikan asioita. Se on työjohdollinen ja moraalinen asia mihin käyttää sitä työaika, ja työjohdollinen määräys on, että Facebookia ei saa käyttää työaikana. Tauoilla näitä palveluja saa käyttää.

3. Jos maakunnan työntekijät käyttävät tauoilla Facebookia, niin onko ollut tapauksia, että sen takia on tietokoneille pääsyt viruksia tai haittaohjelmia?

Ei ole todisteita siitä, että Facebookin käytön takia tietokoneille olisi pääsyt haittaohjelmia tai viruksia.

4. Onko mielestäsi työntekijöiden yhteisöpalvelujen käyttäminen työn aikana positiivinen vai negatiivinen asia? Voisitko kertoa miksi?

Tällaisessa työympäristössä se on negatiivinen asia. Ainakin meidän työyhteisössä, meistä suuremmalle osalle Facebook ei ole sellainen palvelu, jolla olisi yhteys meidän asiakkaisiin. Se on hyvin rajattu joukko joiden työvälineeksi voidaan laskea Facebookin. Voidaan sanoa että se on positiivinen asia silloin kun tämä rajattu joukko työntekijöitä käyttää näitä palveluja hoitamaan asiakkuuksia ja olemaan asiakkaiden kanssa tekemisissä (esimerkiksi jos tavoitellaan nuorisoa tai muita ryhmiä jotka ovat Facebookissa). Ihmiset eivät myös ymmärrä, että näihin palveluihin liittyy paljon tietoturvariskejä, että esimerkiksi joku tavallinen linkki voi olla vaarallinen.

5. Voiko maakunnan työntekijä joutua ongelmiin tai menettää jopa työpaikkansa jos hän kirjoittaa negatiivisia asioita omasta työnantajastaan Facebookiin?

Ei voi helposti saada potkuja, jos sitä kysyt. Meillä on kuitenkin salassapitovelvollisuus työasioista, eli asiakkaista ei voi jutella, eikä kirjoittaa. Työntekijä voi joutua siis ongelmiin jos hän rikkoo tietosuoja- tai salassapitovelvollisuutta, tai jos kirjoitukset menevät kunnianloukkauksen puolelle.

6. Yhä useampi yritys etsii henkilöistä tietoja yhteisöpalveluista ja juuri ne tiedot vaikuttavat siihen saako hän työpaikan. Onko tämä mielestäsi hyvä keino saada tietoja mahdollisesta uudesta työntekijästä vai puututaanko liikaa ihmisen yksityisyyteen?

Itse en lähtisi etsimään henkilöstä tietoja yhteisöpalveluista, ihmisen haluan tavata, keskustella hänen kanssa ja sen kautta saada kuvan hänestä. Muutenkin ne asiat mitä hän kirjoittaa sinne eivät välttämättä ole totta, eivätkä välttämättä antaa totuudenmukaisen kuvan henkilöstä. Kuitenkin, keskustelun jälkeen voisin kysyä henkilöltä haittaako jos käyn tarkistamassa hänen kertomat asiat esimerkiksi Facebookista, jotta vain näkisin hänen reaktion siihen kysymykseen.

7. Onko mielestäsi tietosuojan taso yhteisöpalveluissa riittävän hyvä? Miksi, mitä voisi parantaa?

Ei ole, juuri sen takia ettei voi tietää missä kaikkialla ne tiedot on ja mihin niitä voidaan käyttää. Omat tiedot on hyvin vaikea poistaa yhteisöpalveluista, eikä voi olla ihan varma että tietoja ei ole jäänyt sinne.

8. Jos ajatellaan lapsia ja nuoria, pitäisikö mielestäsi heille paremmin tiedottaa tietosuojasta ja sen tärkeydestä, kuten myös yhteisöpalvelujen vaaroista?

Kyllä ehdottomasti, koulussa tietotekniikan opetuksen yhteydessä pitää puhua näistä asioista, kuten varmasti puhutaankin.

9. Olisiko sinulla vielä jotakin lisättävää?

Jos ajatellaan että työnantaja määräisi työntekijää perustamaan vaikka Facebook-profiilin ja käyttämään sitä osana työnantoa, olisiko pakko tehdä niin? Voisiko työntekijä saada potkut jos hän ei suostuisi? Vaikka työntekijällä olisi yksityinen profiili ja työasioihin tarkoitettu profiili, niin miten ne erottuvat toisistaan muiden käyttäjien silmissä, missä se raja kulkee? Näihin kysymyksiin olisi mukavaa saada vastauksia.

Haastattelu 2

10.11.2010

Jarkko Leinonen

ICT-tukihenkilö

Tietohallintopalvelut

Kainuun maakunta -kuntayhtymä

Haastattelu on tehty sähköpostitse.

1. Voisitko ensin kertoa työkuvastasi ja organisaatiostasi?

Toimin ICT-tukihenkilönä Kainuun maakunta -kuntayhtymän yhteisessä Tietohallinnossa. Organisaatioomme kuuluu eri puolilla Kainuuta noin 25 henkilöä. Oma vastuualueeni on toimia tukihenkilönä Kainuun keskussairaalassa ja Kuusanmäen palvelukeskuksessa. Tukihenkilönä teen atk-laitteiden ja ohjelmien asennuksia sekä vianselvitystä. Yksi osa työtäni on toimia maakunnallisessa helpdeskissä aina viikon vuoro kerrallaan.

2. Onko työntekijöille estetty pääsy joillekin tietyille sivuille? Tai onko annettu ohjausta millä sivustoilla ei saisi käydä työaikana?

Pääsyä tietyille sivustoille ei ole estetty, mutta on tapauksia, joissa Internetin käyttö on estetty muille kuin .fi -päätteisille sivustoille. Ohjeistus netin käytöstä on sellainen, että verkkopankkisivuilla saa käyttää ja periaatteessa jokaisella lienee tauoillaan oikeus käydä millä sivustolla haluaa.

3. Jos maakunnan työntekijät käyttävät työaikana esim. yhteisöpalveluja, niin onko ollut tapauksia, että sen takia on tietokoneille pääsyt viruksia tai haittaohjelmia? Millä tavalla tällaiset tapahtumat pyritään estämään?

Ei ole tiedossa, että työasemille olisi tullut viruksia tai haittaohjelmia yhteisöpalvelujen kautta, mutta on tapauksia, joissa Internetin käytön vuoksi koneille on pesiytynyt viruksia/trojilaisia. Muutamassa tapauksessa työasema on päädytty vaihtamaan, jos kone on ollut pahoin saastunut. Itse en tukihenkilönä pääse vaikuttamaan verkkomme tietoturvaan muuten kuin pitämällä huolen siitä, että työasemille on asennettu virustorjuntaohjelmisto, jota hallin-

noidaan keskitetysti palvelimen kautta ja joka päivittyy automaattisesti. Verkossa on omat palomuurinsa, joihin ei työasemalta käsin voi vaikuttaa.

4. Onko mielestäsi työntekijöiden yhteisöpalvelujen käyttäminen työaikana positiivinen vai negatiivinen asia? Voisitko kertoa miksi? Haittoja/hyötyä.

Työnteon kannalta en näe kovin merkityksellisenä yhteisöpalvelujen käyttöä, ellei sitten työyksikkö päättäisi käyttää jotain niistä tiedotuskanavanaan. Positiiviseksi koen sen silti siksi, että se on nykyään ihmisille tärkeä yhteydenpitoväline ystäviin ja olen huomannut, että oman työyksikköni ihmisetkin ovat verkostoituneet Facebookissa. Tämä varmasti lisää työyhteisön yhteisöllisyyttä ja voi parantaa työilmapiiriä. Mikäli työntekijä toisaalta roikkuu päivät pitkät yhteisöpalvelussa ja se vaikuttaa siihen, että työtehtävät jäävät suorittamatta, niin sehän on luonnollisesti negatiivinen asia, mutta toisaalta ihan mikä tahansa muu aktiviteetti (esim. pelaaminen tms) voi vaikuttaa työntekoon negatiivisesti.

5. Yhä useampi yritys etsii henkilöistä tietoja yhteisöpalveluista. Ne tiedot vaikuttavat sitten työpaikan saamiseen. Onko tämä mielestäsi hyvä keino saada tietoja mahdollisesta uudesta työntekijästä vai puututaanko liikaa ihmisen yksityisyyteen?

Yhteisöpalveluissa ihmiset yleensä eivät toimi työpäivänsä kautta, joten tuo on mielestäni yksityisasioihin puuttumista. Työntekijät pitää arvioida työperusteisesti, koska työ ja vapaa-aika ovat kaksi eri asiaa.

6. Onko sinulla itsellä Facebook-profiili? Jos on: miksi, mihin käytät? (ei ole pakko vastata jos on liian henkilökohtainen kysymys)

Minulla on henkilökohtainen Facebook-tili, jota käytän jonkin verran ystävien kanssa yhteydenpitoon. Tilinimeni on sekoitus omasta etunimestä ja vanhasta nimimerkistä, joten toimin Facebookissa osittain anonyymisti. Muutama työkaverikin on Facebook-kaverina, mutta en jaa siellä työasioita.

7. Onko mielestäsi tietosuojan taso sosiaalisen median palveluissa riittävän hyvä? Miksi, mitä voisi parantaa?

Ihmisten tietojen kerääminen on aina arveluttavaa, koska niitä käytetään kaupallisesti yhteisöpalvelun ja mainostajien eduksi. Lisäksi on mahdollista, että tiedot vuotavat myös väärin käsiin. Tietosuojasta en muuten osaa sanoa, miten se on itse palveluissa toteutettu. Mielestäni ihmisille pitäisi kertoa selväsanaisesti, että jos he klikkaavat jotain painiketta, heidän kaikki tietonsa lähtevät yhteistyökumppaneille/mainostajille jne.

8. Pitäisikö lainsäädännön puuttua vahvemmin mainittuihin palveluihin, laatia standardit koskien ihmisten tietosuojaa, joita olisi kaikkien palvelutarjoajien pakko noudattaa?

Lainsäädäntö ei ikinä pysy kyseisten palveluiden kehityksen perässä. Valvontaa voi tehostaa, mutta standardeja tuskin syntyy ilman kansainvälistä yhteistyötä. Tietosuojastandardien luominen olisi toki hyvä osoitus kansainvälisestä yhteistyöstä ja kannatan ajatusta. Voi olla kuitenkin mahdotonta määritellä Suomessa, miten vaikkapa Yhdysvalloissa toimivan yrityksen nettisivuston pitäisi täällä toimia, joten lainsäädäntö ei varmastikaan ongelmaa tule ratkaistaan. Tuollaisesta ”pakko” -ajattelusta tulee lisäksi heti mieleen Kiina, joka estää omilta kansalaisiltaan tiettyjen sivustojen käytön ja sensuroi tietyt nettisivustot verkkoliikenteestään. Muitakin esimerkkejä kuin Kiina löytyy. Tiedonjakelun tai yhteisöpalvelujen rajoittaminen ei mielestäni auta kuitenkaan mitään. Globaali talous jyllää muutenkin välittämättä valtiorajoista ja on hyvä, että löytyy tahoja, jotka valvovat palveluita verkossa, koska niitä kuitenkin käytetään, vaikka kuinka valtiot sitä yrittäisivät estää.

9. Jos ajatellaan lapsia ja nuoria, pitäisikö mielestäsi heille paremmin tiedottaa tietosuojasta ja sen tärkeydestä, kuten myös yhteisöpalvelujen vaaroista?

Lapsille ja nuorille sana ”tietosuoja” pitäisi avata yksinkertaisesti ja ilman sanahelinää. Yksinkertaiset netinkäyttöohjeet (muutenkin kuin yhteisöpalveluja käytettäessä) pitäisi olla koulujen arkipäivää: Älä anna puhelinnumeroasi, osoitettasi, sosiaaliturvatunnustasi tai mitään muitakaan henkilökohtaisia tietoja verkossa kenellekään. Älä luota siihen, että joku sinulle tuntematon ihminen on se, jona hän verkossa esiintyy.

10. Onko sinulla vielä jotakin lisättävää tietosuojasta ja yhteisöpalveluista?

En usko, että yhteisöpalvelut muodostavat suurta tietosuojariskiä, ainakaan nykyisellään. Toki on ihmisten oma asia, mitä he verkossa itsestään kertovat ja se pitäisi vaan jokaisen ymmärtää. Internetin käyttöön suhtaudutaan kuin siellä voisi sanoa mitä tahansa kenelle tahansa. Se on kuitenkin melkein sama, kuin huutelisi ihmisille samat asiat kadulla tai kirjoittelisi lehtien yleisönosastopalstoille. Koulut ovat mielestäni tässä avainasemassa: Lapsia voi vielä valistaa asian suhteen ja opastaa toimimaan turvallisesti ja lainmukaisesti - verkossakin.

KYSELY FACEBOOKIN KÄYTTÖSTÄ

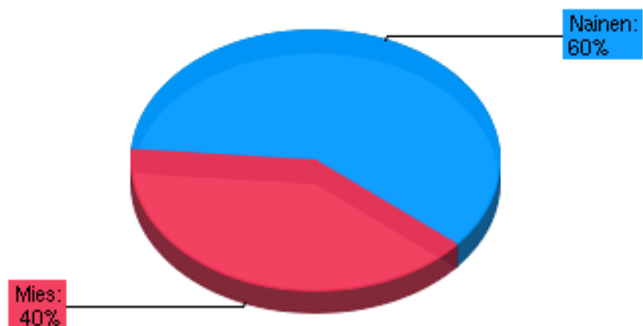
Kysely tehtiin SurveyGizmo-verkkopalvelun avulla. SurveyGizmo (www.surveygizmo.com) on verkossa toimiva palvelu, joka antaa Internet-selaimessa työkalut kyselyjen tekemiseksi. Kysely tehtiin selvällä suomen kielellä. Laatimisen jälkeen linkki kyselyyn lähetettiin 114 ihmiselle Facebookissa ja Kajaanin Ammattikorkeakoulun koko henkilökunnalle ja kaikille opiskelijoille.

Linkki kyselyyn (kysely on suljettu):

<http://www.surveygizmo.com/s3/438135/Kysely-Facebookin-k-yt-st>

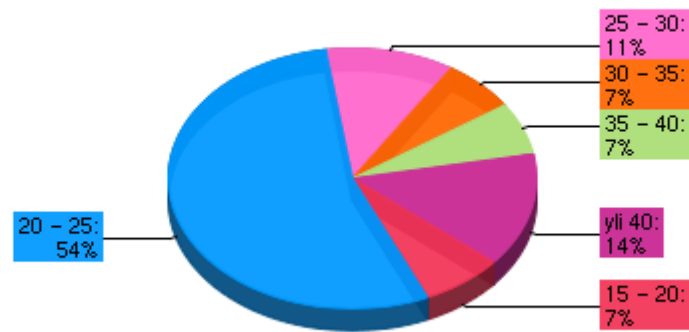
Kyselyyn on voinut osallistua 29.12.2010 - 9.1.2010. Kyselyyn vastasi 291 ihmistä. Tulokset ovat tallessa SurveyGizmo-palvelussa. Palvelun kautta tuloksien tarkistamista varten tarvitaan tämän työn tekijän SurveyGizmo-palvelun käyttäjätunnus ja salasana. Tulokset ladattiin palvelusta ja niitä esitetään nyt tässä liitteessä seuraavasta sivusta alkaen.

1. Sukupuoli

Arvo	Määrä	Prosentti %
Mies	117	40.2 %
Nainen	174	59.8 %

2. Ikä

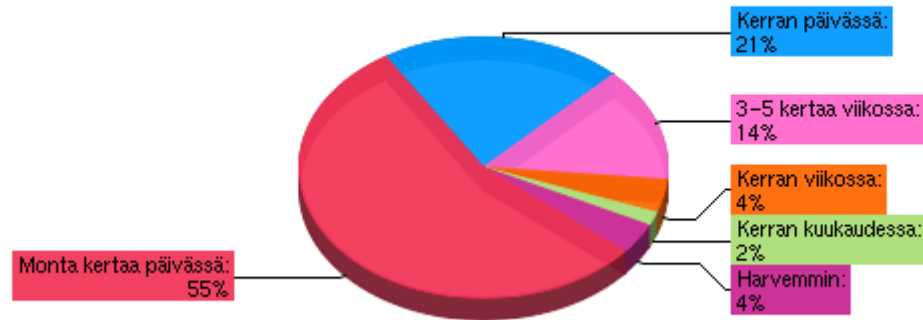

Arvo	Määrä	Prosentti %
15 - 20	21	7.2 %
20 - 25	158	54.3 %
25 - 30	33	11.3 %
30 - 35	19	6.5 %
35 - 40	19	6.5 %
yli 40	41	14.1 %

3. Miksi liityit Facebookiin? (voit valita useamman vaihtoehdon)

Kaverit ovat siellä	37.2 %
Etsin vanhoja tuttuja ja kavereita	24.6 %
Haluan tutustua uusiin ihmisiin	6.1 %
Huvikseni	22.7 %
Saadakseni tietoja yrityksistä ja tuotteista	0.9 %
Jokin muu syy	8.5 %
Yhteensä	100 %

4. Kuinka usein käyt Facebookissa?

Arvo	Määrä	Prosentti %
Monta kertaa päivässä	160	55 %
Kerran päivässä	62	21.3 %
3-5 kertaa viikossa	41	14.1 %
Kerran viikossa	12	4.1 %
Kerran kuukaudessa	5	1.7 %
Harvemmin	11	3.8 %

5. Missä käytät Facebookia? (voit valita useamman vaihtoehdon)

Kotona	Työpaikan tietokoneella	Julkisella tietokoneella (esim. koulu tai kirjasto)	Kännykällä	Muualla	Yhteensä
51.3 %	10.1 %	23.3 %	12.5 %	2.9 %	100 %

6. Mihin tarkoitukseen käytät Facebookia? (voit valita useamman vaihtoehdon)

Seuraan kavereiden kuulumisia (esim. seinät, kuvat)	23.9 %
Keskustelen kavereiden kanssa (esim. chatti, kommentit)	21.3 %
Helppo tapa olla yhteydessä kavereihin	17.2 %
Pelaan pelejä	4.8 %
Etsin mielenkiintoisia asioita (esim. tapahtumia, ryhmiä, sovelluksia ja fanisivuja)	4.3 %
Työelämän liittyvät asiat	1.9 %
Tuon itseni esille kuvien, linkkien, kirjoitusten ja kommenttien kautta	7.1 %
Helppo tapa olla yhteydessä tuttaviiin, jotka eivät asu lähellä	18.4 %
Jokin muu syy, mikä	1.1 %
Yhteensä	100 %

7. Onko tietojesi suojaaminen Facebookissa sinulle tärkeää?

Arvo	Määrä	Prosentti %
On	263	90.4 %
Ei ole	28	9.6 %

8. Kuka omistaa kaikki sinun jättämäsi tiedot (kuvat, kirjoitukset, jne.) Facebookissa? (voit valita useamman vaihtoehdon)

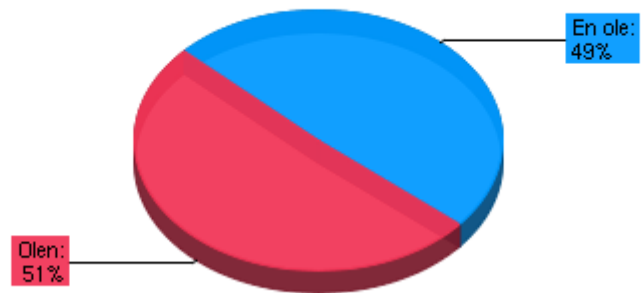
Facebook	Google	Microsoft	Minä ainoastaan	En tiedä	Yhteensä
42.1 %	2.8 %	1.1 %	21.2 %	32.8 %	100 %

9. Voivatko käyttämäsi Facebookin sovellukset, esim. pelit ja testit, käyttää tietojasi?

Arvo	Määrä	Prosentti %
Voivat	209	71.8 %
Eivät voi	30	10.3 %
En tiedä	52	17.9 %

10. Oletko tutustunut Facebookin tietosuojaa koskeviin lausuntoihin ja kirjoituksiin?

Arvo	Määrä	Prosentti %
Olen	148	50.9 %
En ole	143	49.1 %

11. Oletko muokannut omia yksityisyyssasetuksia Facebookissa?

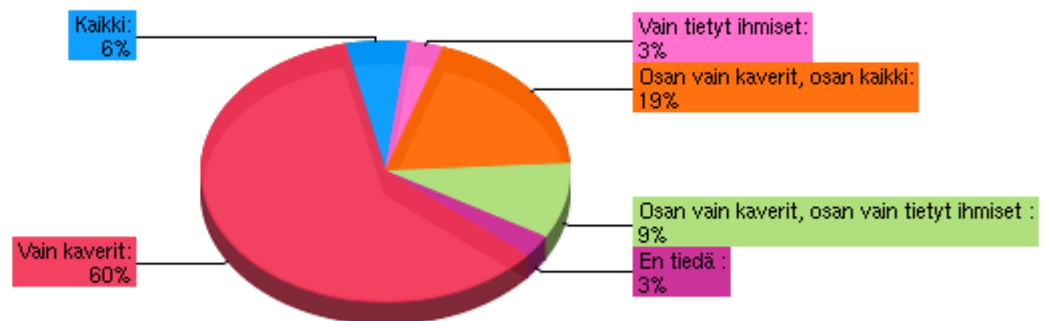
Arvo	Määrä	Prosentti %
Olen	271	93.1 %
En ole	20	6.9 %

12. Mihin liittyviä yksityisyysasetuksia olet muokannut? (voit valita useamman vaihtoehdon)

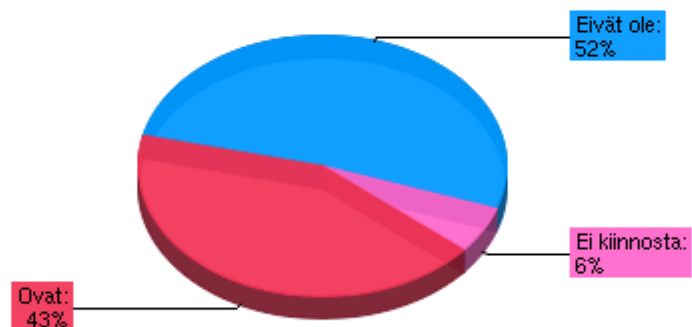
En ole muokannut mitään	1.5 %
Yhteystiedot	21.0 %
Kuvat	20.1 %
Tilapäivitykset (statukset)	18.0 %
Parisuhteet	14.1 %
Muut asiat, joita jaan	18.3 %
Asiat, joita muut jakavat	7.0 %
Yhteensä	100 %

13. Kuka voi nähdä tietosi ja jättämäsi asiat Facebookissa?

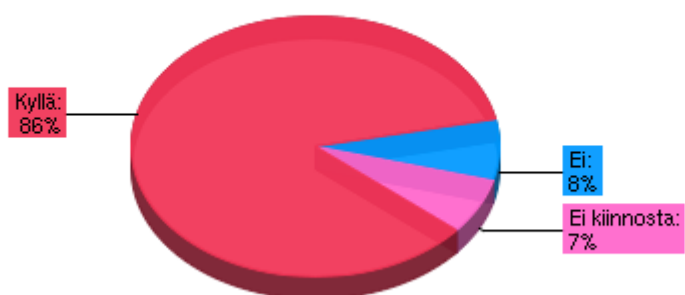
Arvo	Määrä	Prosentti %
Vain kaverit	175	60.1 %
Kaikki	16	5.5 %
Vain tietyt ihmiset	9	3.1 %
Osan vain kaverit, osan kaikki	55	18.9 %
Osan vain kaverit, osan vain tietyt ihmiset	27	9.3 %
En tiedä	8	2.7 %

14. Ovatko mielestäsi Facebookin yksityisyysasetukset riittävän hyvät?

Arvo	Määrä	Prosentti %
Ovat	124	42.6 %
Eivät ole	150	51.5 %
Ei kiinnosta	17	5.8 %

15. Pitäisikö Facebookin tiedottaa paremmin yksityisyyteen liittyvistä asioista?

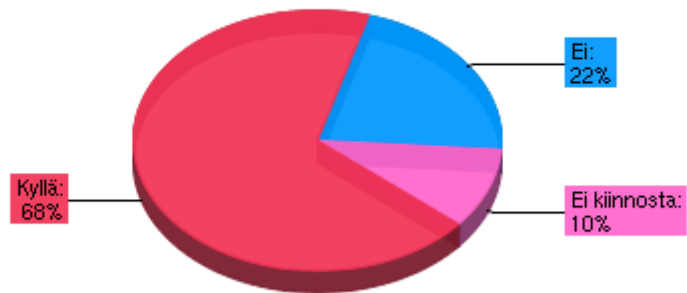
Arvo	Määrä	Prosentti %
Kyllä	249	85.6 %
Ei	22	7.6 %
Ei kiinnosta	20	6.9 %

16. Pitäisikö ihmisille tiedottaa yhteisöpalveluista ja tietosuojasta kouluissa tai töissä?

Arvo	Määrä	Prosentti %
Kyllä	222	76.3 %
Ei	50	17.2 %
Ei kiinnosta	19	6.5 %

17. Pitäisikö lainsäädännön vahvemmin puuttua yhteisöpalvelujen tietojenkeruun ja käyttäjätietojen käyttämiseen?

Arvo	Määrä	Prosentti %
Kyllä	199	68.4 %
Ei	63	21.6 %
Ei kiinnosta	29	10 %

